MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA

Mimarlar Odası İstanbul Şubesinin İSTANBUL İÇİN OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL'u yapıldı. Kongre kararlarının tam metni Gazetemizin ekindedir.

ÖLÇÜ

"Mühendis ve mimarlar Anayasal, yasal hak ve görevlerin doğal takipçisidir." TMMOB

15 GÜNLÜK MESLEKİ GAZETEDİR

FİYATI: 150 TL. YIL: 1 SAYI:10-11 15 MAYIS-1 HAZİRAN

42 ülkeden üçyüzün üzerinde bilim adamı, yönetici ve mühendisin katıldığı uluslararası sempozyumda, çevre sorunları bütün boyutlarıyla ele alındı. çok sayıda tebliğ sunuldu

ÇEVRE'87 SEMPOZYUMU YAPILDI



Sempozyumu düzenleyen Boğaziçi Üniversitesi Atık ve Kirlenme Denetimi Grubu.

"Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve yurttaşların görevidir."
ANAYASA MADDE 56

"Çevreyi kirleten veya bozan bir faaliyetten zarar gören veya haberdar olan gerçek ve tüzel kişiler, idari makamlara başvurarak bu faaliyetin durdurulmasını isteyebilir."
ÇEVRE YASASI MADDE 30

Başbakanlık Çevre Genel Müdürlüğü ile Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Atık ve Kirlenme Denetimi Araştırma Gurubu tarafından ortaklaşa düzenlenen Çevre 87 Çevre Teknolojisi Uluslararası Sempozyumu 5-9 Haziran 1987 tarihleri arasında İstanbul Atatürk Kültür Merkezinde yapıldı. 42 ülkeden üçyüzün üzerinde bilim adamı, yönetici ve mühendisin katıldığı bu toplantıda çevre sorunları tüm boyutlarıyla ele alındı. Toplantılarda 146 tebliğ sunuldu ve şu konular incelendi: Su temini, Atık suların arıtılması ve uzaklaştırılması, Suların kirlenmesi ve su kirlenmesini önleme yöntemleri, Hava kirlenmesi, Asit yağmuru, Gürültü, Katı artıkların uzaklaştırılması, Çevresel etki değerlendirilmesinin kentlerde uygulanması, Çevre korunmasında yönetim koordinasyonu, Çevre mevzuatı, Çevresel Kirlenmenin İzlenmesi, Çevre kirlenmesini önlemenin sosyo-ekonomik yöntemleri.

AÇILIŞ

Çevre'87 Uluslararası Sempozyumunun açılışını, Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Alpar SEVGEN bir konuşmayla yaptı. Böylesi bir toplantıda seçkin kişilerin biraraya gelmesinin sevindirici ve ümit verici olduğunu belirten SEVGEN, konuşmasının bir bölümünde: **"Şehirleşme ve sanayileşmenin çevreyi ve tabiat dengelerini bozmadan gerçekleştirilmesi artık bütün dünyanın gündemindedir."** dedi,

TEBLİĞLER

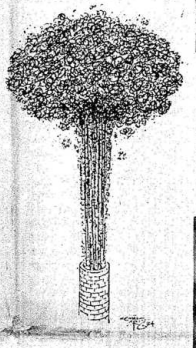
Sempozyuma 146 bilimsel tebliğ sunuldu. Boğaziçi Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Atık ve Kirlenme Denetimi Araştırma Grubu (AKDAG) Başkanı Doç. Dr. Kriton Curi, Danimarka Roskilde Üniversitesinden Mevlüde Kılıç, Moskova Medelev Enstitüsünden Prof. V.A. Zaitssy, Londra Üniversitesinden Dr. Elizabeth Street, ODTÜ Ekonomi Bölümünden Doç. Dr. Oktay Türel, İngiltere Leeds Üniversitesinden Prof. Duncan Mara, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesinden Prof. Dr. Övat Giray imzalarının bulunduğu tebliğlerde çevre kirlenmesinin yarattığı sorunlar ve bu sorunların çözümünde alınması gerekli önlemler üzerinde duruldu ve bu uygulamalara ilişkin örnekler sunuldu.

Yine Selçuk Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi öğretim üyelerinden Taner Yılmaz, kurak ve yarı kurak bölgelerde sulamalar sonucu oluşan sodyumlu toprakların islah edilmesinde kullanılan Ca iyonun günümüzde gübre sanayinin bir yan ürünü olan endüstriyel jipsten yaygın bir biçimde yararlanılabileceğini ve sözkonusu endüstriyel jipslerin günümüzde binlerce tonluk stoklar halinde gübre fabrikalarında bulunduğunu belirtti.

TÜBİTAK Marmara Bilimsel ve Endüstriyel Araştırma Enstitüsünden seminere katılan Ayşe Elagöz, Batılı ülkelerde büyük bir ciddiyetle ele alınan endüstri yapılarının yerleri ve iç düzenlemeleriyle ilgili birçok konuya ülkemizde yeterince önem verilmediğini anlattı. Elagöz, gelişigüzel yapılan endüstri yapılarının kentlerin gelişmesini olumsuz yönde etkilediğine değinerek, bunların ciddi çevre sorunları yarattığını vurguladı.

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu Çekmece Nükleer ve Eğitim

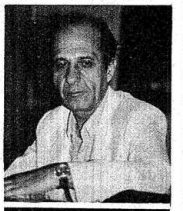
Devamı 6. sf.



S.S.C.B.'den ithal edilen ve borularla taşınan

DOĞAL GAZ TÜRKİYE'DE

Gerek elektrik üretiminde, gerek sanayide, gerekse kentiçi ısıtımında önemli bir yakıt ve hammadde kaynağı olarak kullanılan doğal gaz kullanımına Türkiye'de de başlandı. S.S.C.B.'den ithal ettiğimiz ve borularla sistemiyle taşınan doğal gaz geçtiğimiz günlerde Türkiye'ye ulaştı. İlerki yıllarda kullanımının her alanda daha da yaygınlaşacağı planlanan doğal gazın, ülkemiz ekonomisine sağlayacağı katkılar ve yaratacağı sorunlar bir "Açık Oturum"da tartışıldı. Gazetemiz tarafından düzenlenen ve Yazı İşleri Müdürümüz Sönmez TARGAN tarafından yönetilen Açık Oturuma İTÜ Öğretim Üyesi Prof. Dr. Eren OMAY, Marmara Üniversitesinden Doç. Dr. Emre DÖLEN, İstanbul Sanayi Odası'ndan Y.K. Üyesi Necati ARIKAN, ENKA İnş. ve San. A.Ş.'den Özkan AĞIŞ ile BOTAŞ'tan Şahabettin UYARER ve Gülseren KAMÇICI katıldılar.



Prof.Dr.Eren OMAY

Doğal gaz gibi büyük yatırımları gerektiren projeler uygulamaya konulurken, ülke ekonomisine ne getirir, ne götürür diye de bakmak gerekir.



Doç.Dr.Emre DÖLEN

Otomatik kumanda sisteminde elle kumanda edilen bir vanayı açık tutmak gibi basit personel hataları büyük boyutta kazalara yolaçabiliyor.



Özkan AĞIŞ

Doğal gaz salt hava kirliliğiliğini çözecek bir yatırım değildir. Enerji politikamız açısından 2000'li yıllara bir bakıştır.

Şahabettin UYARER

Doğal gazın ithali ile birlikte Türkiye'de bulunan doğal gaz çalışmalarını daha da hızlandırması beklenmektedir.



Necati ARIKAN

Doğal gazla ilgili olarak da bazı şeyler ithal edilecektir. Ama bunların ithalat ihtiyacını artırıcı ölçülerde olacağını zannetmiyorum.



Gülseren KAMÇICI

Doğal gazın fiyatının belirlenmesinde fuel-oil baz alınacaktır. Doğaldır ki hesabı kalori cinsinden yapılacaktır.

Açık Oturum yazıları 5 ve 6. sayfalardadır.

BASYAZI

Yarın Diye Birşey Yok!

Anayasa, madde 56:

"Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek, devletin ve yurttaşların görevidir."

Öte yandan, anayasanın yaşama geçirilmesini, tastamam uygulanmasını istemek de yurttaşların hakkıdır. Yapmak ise, devletin görevi. Ama, durum böyle mi ya?

İşte, Haliç! İzmir Körfezi, İzmit Körfezi, Marmara Denizi, Sapanca Gölü! Sonra Ankara başta, pek çok kentimizin kirliliği! Kuş Cenneti'nin kapısını çalan tehlike! Dalyan-Köyceğiz! Örnekler, kuşkusuz arttırılabilir. Ama, şu bir kaç isim/örnek bile yeterince çarpıcı değil mi?

Bunlar, derece derece sergilendikleri olumsuzluklarla, şimdiye dek konuyu ciddiye almayan; ona bilimsel yönde, ülke ve toplum çıkarlarına dönük bir biçimde yaklaşmayan yönetimlerin boynuna asılmış utanç levhaları değil mi?

Çarpık bir kentleşme, yetersiz altyapı hizmetleri, plansız kalkınma, sağlıksız sanayileşme, eşit olmayan büyüme ve çağdaşlıktan uzak karar mekanizmaları! Elbette, tüm bu nedenlerin daha doğrusu sonuçların gerisinde yatan, aslında toplum, tarih ve doğa bilincinin yokluğudur, yadsınmasıdır. Çağın hedefi, her şeyin kazanca dönüştürülmesi olarak gösteriliyor. Yaşam da bu yönde biçimleniyor; yoğruluyor. Toplumun önündeki biricik örnek ve tek saygınlık ölçeği, "varım, o halde köşeyi dönmeliyim!" oldukça, köşeyi dönmek için her yöntemin geçerli ve yasal sayılması şaşırtıcı görülmemeli.

Bir yandan yüksek topraklara çekilmek yerine en verimli ovalara doğru kanser hücresi gibi yerleşen ve yayılan sanayileşme hareketi; bunun sonucu olarak ortaya çıkan tarım arazilerinin sürekli küçülmesi (söz gelimi, İzmir-Kemalpaşa birinci sınıf sanayi bölgesi alanı sayıldı şu son günlerde). T. Ziraat Odaları Birliği bile, ülkemizdeki sanayileşme ve kentleşme olgusunda görülen çarpık gelişmeye dikkati çekerken, Bayındırlık ve İskan Bakanı Sefa Giray rahatça bu tür görüşlere katılmadığını açıklayabiliyor. Dolayısıyla, doğal çevreye yönelik saldırılara yeşil ışık yakmış oluyor. İsteyerek, istemeyerek.

Oysa, çevreye birincil önem veren kimi gelişmiş ülkelerde, "atıksız teknoloji" adıyla yeni bir sanayileşme ilkesi benimsenip devletçe destekleniyor. (Mendeliyev Enstitüsü'nden Prof. V. A. Zaitssi'nin Çevre'87'ye sunduğu tebliğ). Benzer yönde bir başka uyarı da TÜBİTAK uzmanlarından gelmekte: "Batı'da büyük bir ciddiyetle ele alınan sanayi yapılarının yerleri ve iç düzenlemeleriyle ilgili birçok konuya ülkemizde yeterince önem verilmiyor" (Ayşe Elagöz Tebliği).

Tüm bu çalışmaların (toplam 146 tane) tartışıldığı özgür kürsü, Boğaziçi Üniversitesi'nce -ve Odalar'ın da katkısıyla- hazırlanan ÇEVRE'87 SEMPOZYUMU. Sempozyumu açan Dekan Dr. Alpar Sevgen'in konuşması da, yetkililer için açık bir kırmızı ışık niteliğini taşımakta: "Kentleşme ve sanayileşmenin çevreyi, insan ve doğa dengelerini bozmadan gerçekleştirilmesi, artık bütün dünyanın gündemindedir."

Tabii, gören ve duyan olursa...

Toplum, kişiler ve kurumlar olarak, demokratik baskı grupları, meslek örgütleri, çevre dernekleri ve sorumlu basın olarak, hepimiz, kendi doğal yaşam ortamımızı savunmazsak yarına ne bırakacağız? Kasıt değilse bile en küçük duraksama, vurdumduymazlık, geri dönüşsüz bir yolu açacaktır. Bu yola girilirse, yani toplumsal yaşam alanı, doğanın ve insanın ortak barışı özenle korunmazsa, bugünden söylenebilir ki, yarın diye bir şey olmayacaktır!

ÖLÇÜ

Deniz Otobüsleri Konusunda Ölçü Uyarmıştı



MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA

ÖLÇÜ

Deniz Otobüsleri



EKONOMİ-POLİTİKA

Öğretim üyelerinin ortak görüşü

Deniz otobüsleri Türkiye'de yapılabilirdi

Yabancı bankalar tekabbeten

Deniz otobüsü Umurbey deneme seferinde kaza yaptı

Ölçü Gazetesinin Şubat sayısında çıkan bir haberinde, İstanbul Anakent Belediyesince Norveç'ten satın alınacak 10 adet deniz otobüsü konusunda ayrıntılı bilgiler verilmiş ve ilgililer uyarılmıştı. Haberde ayrıca bu gibi gemilerin Türkiye'de de yapılabileceği vurgulanmış ve Norveç'ten satın alınan deniz otobüsle-

Devamı 6. sf.

MAHKEME KARARI 2

Yıkımlar Hukuka Aykırıdır

Mızrak Çuvala Sığmıyor

Beyoğlu Tarlabaşı yıkımları konusunda İstanbul 4. İdare Mahkemesi'nden sonra 1. İdare Mahkemesi de yıkımların hukuka aykırı olduğu yolunda bir kararı vererek yürütmeyi durdurdu. 1. İdare Mahkemesi 1987/139 sayılı kararı ile yıkımların hukuki yönüne açıklık getirirken adeta KAMULAŞTIRMA HUKUKU konusunda ders verircesine "...Kamulaştırma, kamu kudretine dayanılarak mülkiyetin değişmesi sonucunu doğuran bir işlem olup, şartları 2342 sayılı Kamulaştırma Kanunda belirlenmiştir. Bu kanunda öngörüldüğü şeklide kamulaştırma işlemi tesis eden kamu kurumunun, bedelini peşin ödeyerek RIZAEN veya MAHKEME KARARIyla taşınmaz malın, uhdesine geçirmediği sürece üzerinde tasarrufta bulunması, yani içindeki kiracının tahliyesi veya yıkılması, değişikliğe tabi tutulması gibi tasarruflarda bulunması, mümkün değildir" demektedir. Ayrıca "...Hernekadar 3194 sayılı İmar Kanunun 3. maddesinde herhangi bir sahanın, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hükümlerine aykırı maksatlar için kullanılamayacağı kurala bağlanmışsa da , maddede belirlenen

Devamı 6. sf.

İstanbul'un gerçek yüzü bir kez daha ortaya çıktı

Yağmur İstanbul'un Makyajını Bozdu

• Geçirdiğimiz ağır kıştan sonra şimdi de yağmurla gelen su baskınlarıyla İstanbul'da yaşam bir kez daha felce uğradı. Birçok işyeri, hastane, okul ve evleri su bastı, dere gibi akan yollarda ulaşım uzun süre durdu.

• Yaşanan tüm bu olgular göstermiştir ki, yıllardır İstanbul'da belediye adına yapılanların birer göz boyamadan ileriye gitmediği gerçeğidir.

• İstanbul gibi metropolitan bir kentte, yağan bir yağmurla yaşamın felç olmasına, büyük hasar ve hatta can kayıplarının bulunmasına her alandaki altyapı yetersizliği neden olarak gösterildi. İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odası İstanbul Şubelerinin oluşturduğu bir uzmanlar ekibi, sel baskınlarının yaşandığı yörelerde yaptıkları incelemeleri bir raporla sonuçlandırdılar.



Yağmur'dan sonra bir İstanbul Sokağı

Yaz ortasında yağan son sağanak yağışlar İstanbul'da yaşamı ciddi biçimde etkiledi. Can ve mal kaybına yol açan yağışlar, İstanbul'da yeterli altyapının bulunmadığı gerçeğini bir kez daha ortaya çıkardı. Büyük yönetsel ve parasal kaynaklara sahip İstanbul Belediyesinin, her fırsatta övünme gereci yaptığı işlerin kent halkının bir işine yaramadığı, acı ama sıradan bir doğal olayla bir kez daha kanıtlandı. Dört yanı denizle çevrili İstanbul'da evini su basmış bir yurttaş bu durumu bir tümceyle en güzel biçimde özetliyordu: "Eğer İstanbul Konya Ovasında olsaymış bir ikinci Nuh Tufanı daha yaşayacakmışız."

Yağmurun İstanbul'u bu denli etkilemesine, yeterli yağmur suyu kanallarının bulunmaması gösterilmektedir. İstanbul'daki bir günlük gazetede, sel baskınlarının yol açtığı hasardan mühendislerin sorumlu tutulması haberi ile, belediye yetkililerinin bunu bir doğal afet olarak nitelemeleri bilime ve gerçeklere aykırı bulundu. Nitekim konuya ilişkin bilgisine başvurduğumuz İMO İstanbul Şubesi Başkanı Ertuğrul TIĞLAY, son yağmurların yolaçtığı su baskınlarına ilişkin şunları söyledi. "**Gazete haberi gerçekleri yansıtmadığı gibi, kapkaççı müteahhitlere yaptırılan ihale ve yatırımların sorumlusu mühendisler olamaz. Eksik ve çürük yapıların sorumlusu olsa olsa bu yatırımları üç-**

Devamı 6. sf.

66 Süreli Yayına Dağıtım Engeli

Peşi peşine gelen kağıt zamlarıyla basınımıza konan ekonomik ambargo ve yönetsel baskılar sürerken, bunlara bir yenisi daha eklendi. Türkiye'deki basın tekellerinin en büyük iki dağıtım kuruluşu olan Hür Dağıtım ve Gameda şirketlerinin ortaklaşa yayınladıkları bir "Dış Genelge"yle, 66 süreli yayının bayilerce dağıtımı engellendi.

Demokratik ve hür basın anlayışına önemli bir darbe olarak yorumlanan bu girişime tepkiler sürerken, 22 Haziran 1987 tarihli genelgenin sayısının 1 olması dikkatleri çekti. Türk basın yaşamında ilk kez görülen böylesi bir uygulamanın kültürümüze indirilmiş ağır bir darbe olduğu belirtildi.

Hür Dağıtım ve Gameda tarafından ortaklaşa alınan bu tutuma tepki gösteren 36 yayın sahibi bir toplantı yaparak görüşlerini bir "basın bildirisi" ile dile getirdiler. Bildirinin tam metni aşağıdadır.

BASIN DUYURUSU

Son yedi yılda basına dönük demokratik olmayan baskılar

Devamı 5. sf.

BİLİM ve TEKNOLOJİ DÜNYASINDAN

Çekirdeksel Enerjiye Evet

Mustafa ARAL Makina Y. Mühendisi

"Yine gökten bir ışık düşmüştü. Düştüğü yerdeki ağaçlar ilginç pırıltılar çıkararak değişime uğruyordu. Merak ve korku karışımı şaşkınlıkla uzun süre seyretti ve sonunda dayanamadı elini uzattı. O da ne?.. Elini uzatmasıyla çekmesi bir oldu. Şaşkınlık ve korkusu katlandı...Hem içini ıştan hem de canını yakan bu olay neydi?.. "

İnsanoğlu (ya da insankızı), olasılık, binlerce yıl önce ateşle buna benzer şekilde tanışmış, biryerlerini yakmış ve küçümsenmeyecek bir süre de uzak kalmayı yeğlemiş olmalıydı. Ta ki, ateşin başka bir cisim yardımıyla tutulduğunda eli yakmayacağını ve güvenlikli bir ortamda yakıldığında hiç de zararlı olmadığını öğreninceye dek... Ve tüm yangınlara karşın. Bugün bu hızlı oksitlenme olayına dayanarak uzayı keşfe çıkabilen insan, klasik teknolojinin ulaştığı düzeyi biraz da (belki tümüyle) binlerce yıl önce "elini yakmayı" göze almasına borçluydu...

Uzayın keşfinin az öncesinde, insanlık ulaştığı uygarlık düzeyinde tam "güzel güzel" geçinip gidiyordu ki, gökten yine bir ışık düştü. Ama ne ışık! Truman'ın övünç dolu sözleriyle dünyaya duyurulmuş olan bu olay 6 Ağustos 1945 sabahı Hiroşima'da onbinlerce insanın tepesinde patlatılmış olan atom bombasından başkası değildi. İnsanlığın "eli" bir kez daha yanıyordu. Hem de korkunç bir şekilde. Bu kez de korku ve şaşkınlık geçtikten sonra, o insana özgü merak kaldı geriye. Ortaya çıkardığı bu korkunç ateşi tutmayı denedi sonunda bir "maşa" yapmayı becerdi.

Nükleer enerjiden söz açılınca, "tanışma"nın bedelinden söz etmemek olmaz. İlk tanışanlar her ne değin yeni dünyalılar ise de, atom bombası denen felaaketin ağır faturasını ödeyenler yine eski dünyalılar oldu. İkinci dünya savaşında ABD tarafından Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan atom bombasının yarattığı tablo şöyleydi:

Bombanın atıldığı ilk dört ay sonunda

Hiroşima'da		Nagazaki'de	
Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı
64.000	72.000	39.000	25.000

Yıllar sonra Hiroşima'da Ölü Sayısı 150.000

Nagazaki'de Ölü Sayısı 74.000

Kısaca, bir ağır çekirdeğe (örneğin uranyum-235) bir nötron girmesiyle, ağır çekirdeğin kendinden daha hafif iki çekirdeğe ayrılması olayı olarak tanımlanabilen bölünme (fission) olayı sırasında açığa çıkan enerji insanın aklına durgunluk verecek boyuttaydı. Bir bölünmede açığa çıkan enerji 200 Mev'di. (megaelektronvolt) ve bu 1 g. uranyum 235'in çekirdeklerinin tümünün bölünmeye uğraması sonucunda yaklaşık 20×10^6 kcal ısı açığa çıkması demekti. "Enerji kaynakları tükendiğinde biz ne yaparız?" diye kara kara düşünmekte olan gelişmiş ülkeler için yeni bir enerji kaynağı, yeni bir umut ışığı mı doğmuştu acaba? Gerçi onbinlerce insanın yaşamına ve daha fazlasının sağlığına olan olmuştu. Ama bu kötü olay insanlığın geleceği açısından olumlu sonuçlar doğuramaz mıydı? Ulaşılan nokta bilim adamlarının bu uğurda harcadıkları çabaların sonucuydu. Fakat bölünme reaktörlerinde üretilen nükleer enerjinin, elektrik enerjisi üretmi amacıyla kullanımı bazı çevrelerde kuşular uyandırıyor, giderek bu çevreler -gelşimiş ülkelerde halkın da desteğini alarak- nükleer enerji üretimine tavır alıyordu. Bir de bu çevrelerin, daha yazının başında ve yazının tümü okunduğunda hatırlatmamış olacağımızı sandığımız tepkileriyle karşılaşmayalım diye -aslında böyle bir kaygıya gerek olmadığını da bilerek- yazı başlığında nükleer sözcüğünün Türkçede gelebileceği anlamı kulanmayı yeğledik.

Sorun, nükleer enerjinin barışçıl amaçla kullanımının güvenli olup olmadığı. Bugün bu konuda oluşmuş olan iki kümelenmenin bir tarafında nükleer enerjinin hava gibi, su gibi gerekli olduğunu savunanlar, diğer tarafında ise nükleeer enerji kullanımının bedelinin insanlığın geleceği olduğunu düşünenler bulunmaktadır. Savunucuların büyük çoğunluğunu, nükleeer enerjinin ve bugün için üretiminde kullanılan bölünme reaktörlerinin ne olup ne olmadığını bilen, bu alanda çalışmalar yürüten ve geçiminni büyük ölçüde bu işten sağlayanlar oluşturmaktadır. İşin kötü tarafı, bu kesim, nükleer enerji karşıtlarını cahillikle suçlamakta, cahilliklerinden dolayı da nükleer enerjiden korktuklarını ileri sürmektedirler. Oysa nükleer enerji üretimi oldukça güvenlidir ve -olma olasılığı çok az ama hadi oldu diyelim- bir kaza sırasında yaşamını yitirecek insan sayısı taş çatlasa 5-10 kişidir. Bir uçak kazasında 600-700 kişi, bir barajın yıkılması sonucunda binlerce kişi yaşamını yitirebilecekken, nükleer enerjiye karşı çıkmak cahillik değil de nedir? bu kesime göre.

İşin öyle olmadığı, bir nükleer reaktörün yalnızca yerel sonuçlarıyla sınırlı bir kaza olasılığı taşımadığı Çernobil olayı ile görüldü. Savunucularının çoğu yine kestirmeden giderek, Çernobil Nükleer Santralı'nın geri bir teknoloji ürünü olduğunu, dolayısıyla da bu tip reaktörlerde kaza olasılığının çok yüksek olduğunu -nedense kaza olduktan sonra- biraz da siyasal boyutta değerlendirerek aslında nükleer enerjinin tehlikesiz olduğunu, kazanın yol açtığı çevre sorunlarının ise, özellikle Türkiye'de "belli" çevreler tarafından, abartıldığı sonucuna vardılar. Oysa 1979 yılında ABD'de Three Mile Island Nükleer Santralı kazasının, Çernobil benzeri bir ağlatıya dönüşmemesi yalnızca bir rastlantıdır. Hem de Çernobil'de olmadığı için kazanın bilinen boyutlara ulaşmasına gerekçe olarak gösterilen reaktör dış güvenlik kabuğunun TMI nükleer reaktöründe olmasına karşın. Konuyu dağıtmayı göze alarak azıcık ayrıntıya girelim: Reaktörün birinci devresinde yükselen basıncın güvenlik sınırını aşmasını önlemek amacıyla açılan bir vananın açık sıkışması sonucunda, soğutucu kaybı nedeniyle reaktör kalbinin ergimesi.(bir nükleer reaktörde olabilecek en büyük kaza olarak kabul edilir.) tehlikesiyle karşı karşıya kalınmış, bunu önlemek amacıyla güvenlik kabuğu tavanında bulunan duşlardan reaktöre su püstürtülmüş, fakat oluşan kimyasal tepkimeler sonucunda açığa çıkan hidrojen gazı güvenlik kabuğu tavanında birikmiş ve bu kez de bu hidrojenin patlaması tehlikesiyle karşı karşıya kalınmıştır. Şans eseri bir patlama olmaması sonucunda kaza yerel boyutta (80 km. çaplık bir yerellik) kalmıştır. Patlama olsaydı herhalde ortada ne güvenlik kabuğu ne de reaktör kalır, daha sonra olacak olan Çernobil kazası da olağan bir nükleer reaktör kazası olarak görülürdü. Şimdiye kadar olmuş ve olması son anda önlenmiş olan nükleer reaktör kazalarının bir çoğunun, elektroniğin sunduğu gelişmiş güvenlik aygıtlarının varlığı, bir reaktör kazasına karşı güvence olarak ileri sürülemez. Öte yandan bir nükleer reaktör kazasının klasik teknolojiye ilişkin bir kaza ile karşılâştırılması bir tür cahillik değilse, o zaman bu işi çok hafife almak demektir. Evet, bir barajın yıkılmasıyla binlerce kişi yaşamını yitirebilir ama olay yine de yerel boyutlarında kalır. Oysa bir nükleer reaktör kazasında ilk anda yaşamını yitirenlerin yanında, ışınetkin (radyoaktif) maddelerin çevreye yayılması sonucunda yüzbinlerin yaşamı tehlikeye girer. Milyonlarca insan paniğe kapılarak aylarca gerilim içinde yaşamak zorunda kalırlar. Ülkeler arasında ticari ilişkilerde oluşacak dengesizliklerin sonuçları her zaman kolayca atlatılamayabilir. Ayrıca uzun dönemde ortaya çıkacak kanser olayları -her ne kadar söz konusu kazaya bağlı olduğu kanıtlanamayacak olsa da- gözden kaçırılmamalıdır. Sorunu, olası bir kaza düşüncesine bağlı olarak karamsar değerlendirmeyi bir yana bırakacak olursak durum yine de iç açıcı değildir. Bir bölünme reaktörü kazasız belasız çalışmakta olsa bile, oluşturageldiği aşırı ışınetkin artıkları hiç de öyle belasız değildir. Bu artıkların, çevrenin ışınetkin kirlenmesine yolaçmaması için en azından 500-600 yıl çok güvenli olarak depolanmaları gerekmektedir. Ayrıca ışınlanmış uranyumun etkinliğinin, doğal ışınetkinlik düzeyine inmesi için bir 11 000 yıl geçmesi gerektiği buna eklendiğinde, gelecek kuşaklara karşı ne kadar sorumlu davranılması gerektiğinin boyutu ortaya çıkmaktadır.

Tüm bu söylenenlerin uzantısında durum oldukça vahim gözükmektedir. Öyleyse "nükleer enerjiye hayır"mı denmelidir? İlginç, bizce bu sorunun yanıtı "hayır" olmaktadır. Önce şunu belirtelim: "Nükleer enerjiye hayır" demek, ülkemizce aydın insanın olması zorunlu tavrı olarak belirmektedir genellikle. Oysa bu şekilde oluşan önyargılı tavır, aydın insanın olaylara yaklaşımında olması gereken tavrıyla çelişmektedir. Öyleyse, soruna "evet" ya da "hayır" gibi çok kaba yaklaşımlar bilimsel bir yaklaşım olamaz. Nükleer enerjinin varlığı bir olgu, bilimsel bir gerçekliktir. Yadsınamaz. Bilimsel bir olugunun, ortadan kaldırılması düşünülemez. Önyargılı yaklaşımın dışında düşülen yanılgı ise, nükleer enerjinin, bugün için onun üretiminde kullanılan teknolojiye göre değerlendirilliyor olmasıdır. Şunu hatırlatalım: Klasik teknolojinin günümüze kadar geçirdiği süreçte James Watt'ın buhar makinası önemli bir kilometre taşıdır. Teknolojinin bugün ulaştığı düzeyi tek başına buhar makinası açıklayamasa da... Öte yandan teknolojik gelişmelerin yarattığı kültürel ve sanatsal değişimler olayı yalnızca bir buhar makinası olarak görmenin anlamsızlığını ortaya koyar. Ama yine de bu, buhar makinasının ortaya çıkışının başlangıç koşulu olmaklığını değiştirmez. O zaman da teknolojik gelişmelere yalnızca bir boyutta karşı çıkmanın anlamsızlığı ortaya çıkmaktadır. Ya da tersi bir mantıkla, buhar makinasının yol açtığı sanayi gelişiminin neden olduğu çevre sorunları o zamandan görülebilseydi de, o günden buhar makinasının kullanımına da karşı çıkılsaydı diye düşünülebilir. İşin bu yönü ayrıca tartışılmaya değer görülebilir. Fakat bu mantığın, insanı tekerleğin icadına karşı çıkmaya kadar götürebileceği gözönünde bulundurulmalıdır. Elbette değerlendirmeyi bugünden geçmişe doğru yaptığımızda sözlerimizi çok rahat söyliyor olmaktayız. Fakat geleceğe bakarken de, geçmişi değerlendirmede kullandığımız mantıktan başkasını kullanma hakkını kendimizde görmemeliyiz.

Söylemek istediğimiz şu: Bugün için nükleer enerjiden faydalanma şekli -bugüne kadar olagelen bilimsel ve teknolojik gelişmelerin seyri ve ivmesi gözönüne alınarak ileriye dönük bir öngörüde bulunulursa- oldukça ilkeldir. Fakat gelecekte sağlanacak aşamalara ulaşmak için bugünü yaşama zorunluluğu vardır. Gelişme yasalarının bilimsel gelişmeler için de geçerli olduğu düşüncesindeyiz. Bilimsel gelişmelerin yönü kişilerin veya ülkelerin seçimleriyle belirlenemez.

Bir yandan nükleer enerjiye veryansın edip diğer yandan onu savunuyor gibi bir durum oluştu yazının burasına kadar. Ancak özenli bakılırsa, bilimsel bir gelişme olarak nükleer enerjiye karşı çıkmamakla birlikte, onun günümüz teknolojisiyle kullanım şekline karşı çıkmaktayız. Yukarıda da değindiğimiz gibi, nükleer enerjinin üretim şekli -çalışmakta olan ve Batı'nın ileri teknolojiye sahip olduğunu ileri sürdüğü reaktörler de dahil- ilkeldir. Çünkü Batı artık var olan teknolojisiyle kendi topraklarında yatırım yapmamakta, teknolojisini yenilemek amacıyla araştırmalarını sürdürmektedir.

Sonuç olarak, bilimin gelişmesinin bir yönü olarak, ileride sağlanacak aşamalara ulaşmak için nükleer enerji alanında araştırmalar sürdürmek gerekir. Bugün hayal kurmakla eşanlamlı olan ışınetkinliğin denetim altına alınması çok uzun yıllar sonra belki olanaklı olacak ve nükleer enerji üretiminin en büyük sorunlarından biri, artık ortadan kalkacaktır. Öte yandan, gerek kâr amacıyla olsun, gerek enerji üretiminde açığın kapatılmasında bir zorunluluk olarak görülsün, nükleer reaktör yapımında ısrar edilmemelidir. Hele hele sorun ülkemiz açısından ele alındığında daha da hassas davranma zorunluluğu vardır. Gelişmiş ülkelerin, teknolojilerini, kendileri için eskimiş olmadan, azgelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelere aktarmadıkları gözönünde bulundurulursa bu hassasiyetin hayatiyeti kavranabilir. Ayrıca amaç modern teknolojiyi bir yerinden de olsa yakalamak olsa bile, yap-işlet-devret gibi formülasyonların bir teknoloji aktarımına neden olup olamayacağı tartışmalıdır. Eğer amaç enerji açığının kapatılması ise yalnızca, ülkemizde nükleer enerjinin yenilenebilir enerji kaynaklarına seçenek oluşturup oluşturamayacağı araştırılmalı ve tartışılmalıdır. Nükleer enerji alanında gelişmelerin izlenmesi ülkemizde varolan tesislerin daha akılcı kullanımıyla yapılmalı, tüm bunlara karşın siyasal iktidarlar "ille de biz nükleer santral kuracağız" diyorlarsa, karar verilirken, kurulacak santralın araştırma-geliştirme amacıyla da kullanılabilirliği gözönüne alınmalıdır. Ama hepsinden önemlisi, karar aşamasında, halkımıza "zavallı", "cahil", "anlamaz" diye bakılmamalı, halkın bu konuda her yönden bilgilendirilmesine olanak verilmeli, en sonunda da "ister misiniz, istemez misiniz?" diye sorularak son söz halka bırakılmalıdır.

KÜRSÜ

Sincan-Arifiye Demiryolu Projesi

A. MUHTAR EROL Makina Yüksek Mühendisi

Fransız ve Almanlar TGV ve ICE teknolojisini Avrupa yüksek hız treninde birleştirmek için çalışıyor.

Yüksek hız Avrupa Demiryolu ağı oluşturuluyor.

Hollanda Demiryollarında yüksek hız çalışmaları sürdürülüyor.

Alman Demiryollarında yeni rekorlar. Hannover-Würzburg arasında 11400 beygir gücündeki yeni trenle 345 km/saat hız sağlandı.

Amsterdam-Brüksel-Köln-Paris arasında kurulacak süper hızlı tren.

Avrupa başkentleri arasında Demiryolları ile süratli ulaşım hedeflendi.

Avrupa'da ekspres ulaşım ağları kurulacak.

Avrupa demiryolu trafik hacmi büyüyor.

İsviçre federal demiryolları 2000 yılının hesabını yapıyor.

6 milyar İsviçre frangı tutarındaki plana uygulamaya başlada.

İtalya, kuzeyi ile güneyini günübirlik hale getirecek demiryolu inşaatına başladı.

İspanya demiryollarında büyük kalkınma faaliyeti.

Demiryolları ile ilgili bu ve buna benzer haber başlıklarını çoğaltmak mümkündür.

Taşımacılıkta, orta mesafede, demiryolu ulaşımının ekonomikliği tüm uygar ülkelerce kabul edilmiş ve kalkınma ve büyüme planlarında bu husus daima ön plana alınmak durumuna gelmiştir.

Günümüzde demiryol teknolojisinde hedef, hava ulaşımıyla rekabete yönelmiştir. Bilhassa Federal Alman demiryolları büyük Airbus uçakları ile rekabette, geleceğin teknolojilerine büyük önem vermektedir. Bu cümleden olarak, teknolojinin yenilikleri nden olan, (Manyetik yol) denemeleri en çarpıcı bir misaldır. Bu surette demiryollarında 400 ve daha fazla km/saat hıza ulaşılabilecektir.

Zikredilen haber başlıklarından da kolayca anlaşıldığı gibi tüm gelişmiş ülkeler, demiryolu ulaşımına büyük önem verir ve bu hususta büyük yatırımlar yaparken, ülkemizde, en büyük iki yerleşim merkezimizi, İstanbul-Ankara arasını 4 saat dolaylarına indirecek yeni demiryolu hattını (Sincan-Arifiye) yapalım mı? yapmayalım mı? tartışması sürdürülmektedir.

1967 yılında yani tam 20 yıl önce plana alınan ve inşasına başlanıp bir bölümü ikmal edilen bu hattın şimdiye kadar çoktan tamamlanıp hizmete girmesi gerekirdi.

12 Eylül 1980 askeri harekatından kısa bir zaman önce, bir üst düzey yöneticisinin, inşaatı devam eden bu proje ile ilgili olarak, zamanın Başbakanı Sayın Süleyman Demirel'e, bu projenin fevkalade isabetli, fizibil ve ülke için çok yararlı bir yatırım, olduğunu ifade etmesine karşın aynı zat tarafından 12 Eylül 1980 sonrasında zamanın Başbakanı sayın Bülent Ulusu'ya, bu projenin fizibil olmadığı, politik bir yatırım ve isabetsiz bir karar olduğunun ifade edilmesi şaşırtıcı ve üzüntü verici bir durum olmuştur.

Kanımca bu projenin en büyük şanssızlığı, karar merciinde olan veya bu mercilerde bulunanları olumsuz yönde etkileyebilecek bu ve buna benzer tutum ve davranışlarda bulunabilen kişilerin söz sahibi olmalarıdır.

Bugüne kadar bazı yetkili kişiler bu yatırımın fizibil olmadığı varsayımı ile proje hakkında verdikleri beyanatlar ve söyledikleri sözlerle bilerek veya farkında olmayarak bu projeye kötek olmuşlardır. Çoğu kez de "Akılcı bir yaklaşım" sözcüğü ile etkili olmaya çalışmaktadırlar. Akılcı yaklaşım yapabilmek için öncelikle akıllı olmak gerekir.

Bilerek kötek olanlara söylenecek söz malumdur. Farkında olmadan kötek olanlara ise, bulundukları yerleri hala neden işgal ettiklerini sormak lazım gelir.

Demiryollarının ülkeler için her zaman vazgeçilmez bir ulaşım sektörü oldukları, kısa mesafelerde karayolunun, orta mesafelerde demir yolunun ve uzun mesafelerde de deniz yolunun daima ekonomik oldukları gerçeklerinden hareketle yapılacak yatırım planları, daima olumlu sonuçlar sağlayacak ve ülke ulaşımında doğru sonuçlara varılmasında etkili bir rol oynayacaktır.

Sincak-Arifiye demiryolunun yapımına karşı olanlardan, çok daha fazla sayıda ulaştırmacı ve düşünür, bu projenin lehinde bir görüş içindedir. Ancak ne yazık ki bu görüşe sahip kişilerin çoğunluğu bugün için yetkili ve etkili yerlerde bulunmamaktadırlar.

Sincan-Arifiye demiryolu hattının gerçekleştirilmesi, ülke ekonomisi ve savunması bakımından zorunlu bulunmaktadır. Bu gerçekleşirmenin tüm ilgililerce bir vatan görevi olarak kabul edilmesi lazımdır

Haydarpaşa-Arifiye ve Sincan-Ankara kesimlerinin geometrik ve fiziki yapıları itibariyle Arifiye-Sincan kesimine göre, yapılacak hızı olumsuz yönde etkileyeceği gözönüne alındığında, bu projeyi mutlaka gerçekleştirmekle beraber, Arifiye-Haydarpaşa arasında da standartları yüksek yeni bir güzergahı düşünerek İstanbul-Ankara arasını 2 saatlik bir mesafe durumuna getirmek bu projenin devamı olarak düşünülmesi gereken bir hususttur.

Bugüne kadarki yaşamının yarısından çoğunu demiryol hizmetine vermiş bir kişi olarak, demiryollarına karşı olan görüşleri paylaşmam elbetteki beklenemez. Ancak, ülke ekonomisine katkısı olmayacak bir demiryolu yatırımını da tasvip etmem mümkün değildir. Hiçbir zaman ülke ulaşımında demiryollarının daima birinci planda bulunmasını da savunmayız.

Bir ülkede demiryolu, karayolu, denizyolu, havayolu ve boru hattı tesisleri, o ülkenin ulaşımının bütününü teşkil ederler ve daima da birbirinin tamamlayıcısı durumunda olmalıdırlar. Bu nedenle bu ulaşım çeşitlerini birbirinden daha öncelikli görmek ve verilmesi gereken önemi, aynı oranda vermemek fevkalade yanlıştır.

Bir ülkede demiryolunu her yere götürmek mümkün değildir. Karayollarını ise her yerleşim noktasına kadar götürmek zorunluluğu vardır.

Taşımacılıkta esas, işletme ve ekonomik maliyetleri büyük boyutlara ulaştırmayacak bir düzenin vaz edilmesi olmalıdır. Bunun için de sektörlerin yatırım ve işletme maliyet hesaplarının çok sıhhatli bir şeklide yapılması gerekir. Ancak karayolları işletme maliyet hesaplarında çok defa devletçe yüklenilen giderlerin (yol yapım, bakım ve onarım, trafik) tesbiti oldukça zordur.

Ayrıca trafik kazaları ile bunların tüm sonuçlarının ve birçok yan hizmetlerin işletme maliyet hesaplarına dahil edilememesi, karayolu taşımacılığında birim maliyetlerin, hakiki değerin çok altında tesbit edilmesini sağlamaktadır. Bu durum ise karayolları lehine bir durum arzetmekte ve demiryollarına karşı olan kişilerin en büyük dayanağı olmaktadır.

Sincan-Arifiye demiryolu yatırımı isabetli ve fizibil bir yatırımdır. Bugüne kadar yapılan samimi etütlerin hepsi bu sonucu doğurmuştur. Son defa yaptırılan etüd ve fizibilite çalışmalarının da bu görüşümüzü doğrulayacağından şüphemiz yoktur. Ancak yönetimden kaynaklanacak nedenler ile beklenen sonuç alınamasa bile, bu hattın bir an evvel tamamlanarak hizmete alınması zorunludur.

Bu hattın tamamlanmasına paralel olarak Ankara-Sivas arasında, Yozgat, Akdağmadeni üzerinden Balışh-Yıldızeli bağlantısının da yapılması sureti ile İstanbul-Sivas arasını 6-8 saatlik bir zamana indirmek lazımdır. Ülkemizin doğusu ile batısını önemli ölçüde kısaltacak bu proje, kanımca, büyük Türkiye için öngörülen büyük projeler kadar önemli bir projedir.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Taşkışla Kültür Eğitim Yuvası Olarak Kalmalı

MUSTAFA YAVUZ İTÜ'lü bir grup öğrenci adına

Türkiye'nin 1980'den sonra dışa açılması turizm alanında da yansımasını buldu.

Yetkililerin deyişiyle "turizm patlaması" oldu.

Ekonomik, sosyal ve kültürel planlamaya bağlı olmaksızın, çarpık bir "otelleştirme kampanyası" başlatıldı.

İTÜ Taşkışla binası, Çırağan Sarayı, Galatasaray Lisesi, Kabataş Lisesi, Denizcilik Meslek Lisesi, İstanbul Üniversitesi Merkez binası 5 yıldızlı otel olmaya aday gösterildiler.

Otel yapılması düşünülen tarihi eserlerin büyük çoğunluğu bugün eğitim amaçlı olarak kullanılan binalardır. Bu binaları otel yapmaya çalışmakla eğitime ne kadar az önem verildiği görülmektedir.

Taşkışla binası 1940'tan beri İTÜ'nün hizmetindedir. Bugünden halen Mimarlık, Gemi İnşaatı Deniz Bilimleri Fakültesi ve Fen Bilimleri Enstitüsü olarak kullanılmaktadır. Öğretim elemanı, öğrencisi ve görevlisiyle birlikte 4000 kişiye hizmet vermektedir.

1970'lerde İTÜ'nün Ayazağa'da yapılacak kampüse taşınması planlanmış, bu nedenle İTÜ'nün şehir içindeki Taşkışla, Gümüşsuyu ve Maçka binalarının zamanla boşaltılması düşünülmüştür.

Burada temel eleştiri noktası kampüsleşmedir. Şehir içinde yerleşmiş, şehir yaşmıyla bütünleşmiş bir üniversiteyi kampüse taşıyıp şehir dışına atmak ne kadar mantıklıdır?

İTÜ ile birlikte İstanbul Üniversitesi de kampüs sorunlarıyla karşı karşıyadır. İki üniversite de ülkenin kültür yaşamında yeri olan, binaları simgeleşmiş üniversitelerdir. Şehir içinde yerleşmiş, şehirle bütünleşmiş üniversitelere en çarpıcı örnek Oxford'dur. Bununla ilgili ünlü bir söz vardır: "Oxford'a üniversite nerede diye sorulmaz, çünkü üniversite her yerdedir."

Taşkışla'nın otel yapılması fikri tarihi eserlerin korunmasının yanısıra, yeşil alanların korunmasına da aykırıdır. Taşkışla Boğaz'a bakan yamaçlara yerleşmiş ve Maçka Parkı ile bütünleşmiş bir yeşil alan içinde yer almaktadır. Otel olması halinde, bu bölgenin trafik yükü artacak, bu da yeşil alanın harap edilmesine neden olacaktır.

Taşkışla binası, taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun 14.5.1983 tarihli ve 14947 sayılı kararı ile korunmaya gereken tarihi eser olarak saptanmıştır. Bu statüye sahip binalar Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın izni olmadan devredilemez. Bakanlıkta bu izni ancak, koruma projelerini esas alarak verebilmektedir. Taşkışla için verilen izinde proje gösterilmemiş, yalnızca iki adet perspektif gösterilmiştir Proje çalışmaları devir işleri tamamlandıktan ve binada yer tahsis edildikten sonra başlatılmıştır.

Taşkışla'nın 7 m yüksekliktekiki geniş koridorları otel olmaya uygun değildir. Otel yapılabilmesi için büyük boyutlara varan yükümlar ve eklemeler zorunlu olacaktır. Bu da yasalarla korumaya alınan tarihi binanın değerinioртadan kaldıracak ve ortada korunacak bir şey bırakmayacaktır. Taşkışla'nın sahip olduğu arsanın geniş olması, aslında göz dikilenin binadan çok arsa olduğu kuşkularını doğurmaktadır. İleride bu arsada Sheraton ya da Etap benzeri binaların yükselmesiyle İstanbul'un siluetini daha da bozmayacağını kim garanti edebilir?

Taşkışalı öğrenciler 40 yılı aşkın süreder, eğitim binası olarak kullanılan Taşkışla'nın yine kültür binası olarak kullanılması ve bu işlevini korumasını, ülke yararına en doğru çözüm olarak görmektedir.

Tarihi ve doğal çevrenin korunması tüm öğrencilerin ortak sorumluluğudur.

Kültür mirasının geçmişten geleceğe doğru sağlam ve sağlıklı birşekilde iletilmesinin gerekli olduğuna inanan herkesin bu soruna sahip çıkması gerekmektedir.

İlk barajımız Çubuk'tan... ilk asma köprümüz Boğaziçi Köprüsü'ne kadar...

Her türlü beton inşaat alanında, barajlarda, kanallarda ve betonu rutubete dayanıklı olması gereken özel yapılarda Aslan Çimento ürünleri kullanılır, 75 yıldır.

YURT BAYINDIRLIĞINA 75 YILDIR HARÇ KATIYORUZ

Ve ülkemizin ilk çimento fabrikası olarak, dünden bugüne... pek çok yapının temelinde harcımız... İhracat yoluyla kazandırdığımız dövizle, ülke ekonomisine katkımız var. Bacamız yurdumuz için tütüyor...

PORTLAND CEMENT TURKEY

ASLAN ÇİMENTO

ASLAN ÇİMENTO AŞ. BİR İŞ BANKASI KURULUŞUDUR.

İstanbul İçin Olağanüstü Genel Kurul'da Buluşalım

Bütçesi ve İmar Planları İle Kamuya Açık Bir Belediyecilik

Muhittin GÜVEN'den başbakana açık mektup: Şuna inanmanızı isterim ki, tarihi yalıların ortadan kaldırılması ancak bir kültür katliamı olarak vasıflandırılabilir.

İstanbul'daki yatırım potansiyelinin yarattığı proje hizmetlerinin, ulusal mimarlığımızın ve mühendisliğimizin dengeli ve uyumlu gelişimine yön verecek şekilde dağılımı sağlanmalıdır.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, İstanbul'un olağanüstü bir dönem yaşadığı tesbitinden yola çıkarak, kentteki imar faaliyetlerini ve yerel yönetim uygulamalarını değerlendirmek ve öneriler geliştirmek üzere Olağanüstü Genel Kurul kararı aldı.



Üsküdar/Şemsipaşa'da Boğaziçi sahil otoyol dolgusu.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Olağanüstü Genel Kurulu 18/19 Temmuz 1987 tarihinde Harbiye Kenterler Tiyatrosunda toplanıyor.

İstanbul'da son iki yıldır yoğunluk kazanan imar faaliyetleri ve buna bağlı olarak gelişen mesleki sorunların tartışılacağı kongre hazırlıkları son aşamasına gelmiş bulunuyor.

Yönetim Kurulu ve Kongre Hazırlık Komitesi'nin çalışmaları, ağırlıklı olarak, Tarihi Mimari Mirasın ve Doğal Çevre'nin korunması, Şehicilik ve Ulaşım, İlgili yasa ve yönetmeliklerin uygulanma biçimleri, Konut ve Yapı Üretimi, Belediye yönetimlerinin işleyişi ve İş dağılımı, buna bağlı olarak da Proje Yarışmaları konularında genel kurulda karalar alınmasını amaçlıyor.

Bilindiği gibi, bu alanlardaki çalışmalar, mesleğimizi ve İstanbul'un yüzyıllık geleceğini doğrudan ilgilendiren ESSEN OTOYOL PROJESİ ile ortaya çıkan ve Tarlabaşı yıkımları ile güncellik kazanan tartışmaların ışığında geliştirilmeye çalışılmıştı.

Bu konuda, Mayıs 1986'da, Odamızın yaptığı açıklamada belirlenen tespit şöyleydi:

"Hemen şunu belirtelim ki; Belediyelerin, Cumhuriyet tarihinin en geniş mali ve yasal olanaklarına sahip oldukları bu dönemde, bu olanakların kent yenilemesi için kullanma istek ve kararlılıkları son derece yerinde ve saygı duyulacak bir davranıştır.

Ancak bugünkü yaklaşım, gerçekçi olmayan, insan yaşamını temel almayan, zorlama ve mali sorunun karşılığını yirmi ve daha çok katlı binalarla spekülasyonlarda arayan bir çözümdür.

Şaşılacak şey, kent planlamasının, insan yaşamının ekonomik, sosyal, kültürel, fiziksel bütünlüğünü hareket noktası olarak alması gerektiği bilimsel gerçeğinin bu derece gözardı edilmesidir.

Yıkıp yeniden yapma çözümünü önerenler, yanlışlığını bilip de ses çıkarmayanlar, bu uygulamada direnenler şehircilik bilimi ve tarih karşısında sorumlu olacaklardır."

Giderek gelişen ve taraftar kazanan konu, kamuoyu önünde değişik boyutları ile tartışılmıştı. Bunlardan sadece bir tanesini, İmar ve İskan eski bakanlarından Muhittin GÜVEN'in Başbakan Turgut ÖZAL'a yazdığı 8.4.1987 tarihli uyarı mektubunu hatırlatmayı yararlı görüyoruz.

Geçen yıl başlanmak istenen ve haklı tepkiler karşısında geri bırakılan, Boğaziçi sahil şeridindeki yapıların yıkımına, Beykoz Belediyesince, ecdat yadigarı ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nca tescil edilmiş bulunan eski yalılarımızdan başlanmak üzere buldozerlerin kepçelerine teslim edileceğini öğrenmekten ziyadesiyle müteessirim.

Şuna inanmanızı isterim ki, tarihi yalılarımızın bu şekilde ortadan kaldırılması, ancak BİR KÜLTÜR KATLİAMI olarak vasıflandırılabilir. Yüksek makamınızın bir an evvel meseleye el koyup, eski Boğaziçi yalılarımızın hendini (bina ve yapıyı gürültü ile yıkarak göçertme) engellemenizi, bir Türk insanı ve aydını olarak istirham etmekteyim. Derin saygılarımla."

Mimarlık mesleğinin dünü, bugünü ve yarınlarını tartışmanın tüm mimarların görevi olduğu, çevremizdeki oluşuma bilimsel, çağdaş, yapılanma getirmek için bir araya gelmek gerektiği inancıyla, İstanbul özelinde ilk kez yapılacak olan Olağanüstü Genel Kurul kararını alan şube yönetim kurulu, kongrenin, yalnızca meslektaşlara yönelik değil, tüm ilgili kişi ve kuruluşlara da açık olmasını amaçlıyor.

Bu amaçla hazırlanan çağrı metninde "Yasal presedürdeki tutarsızlıklardan, planlama ve yatırım sürecindeki acelecilik ve yetersizliklerden dolayı, pek çok yatırımda ortaya çıkan ciddi sorunlar tekrarlar, dönüşü olmayan hatalar, bu hazırlıksızlığın sonuçları olmaktadır.

Modern şehirciliğin, temel hareket noktası olan AÇIK ve DEMOKRATİK PLANLAMA süreci, planlama ve yatırımların tümünün bir NAZIM PLAN'a ve sürekli bir PLANLAMA ÖRGÜTÜ'ne bağlı olması bilimsel zorunluluğu, bu alandaki deneyim ve birikimin varlığına rağmen, ortadan kalkmış durumdadır. Kent pek çok parçası ile birbirinden bağımsız planlanan bir plansızlık içinde büyümekte ve değişmektedir." deniliyor.

Çağrı metni daha sonra şöyle devam ediyor.

"İstanbul'un temel altyapı sorunlarını çözmek üzere, yıllar boyunca hazırlanmış sektörel planlar, günübirlik yönelişler ve hevesler neticesinde terkedilerek, riskli yatırımlara girişilmektedir.

Bu koşullarda, 6235 (7303) sayılı kuruluş yasamızın amacı doğrultusundan hareketle, Anayasanın 63. ve 56. maddeleri, 3194 sayılı İmar Yasasının ve Çevre Yasası'nın verdiği sorumluluklar çerçevesinde mimarların, İstanbu'un imar faaliyetlerine karşı mesleğin ve bilimin doğrulutusunda daha etkin ve duyarlı davranmalarını sağlamanın zorunluluğuna inanıyoruz.

Çağdaş kentin, ancak onun sorunlarını bilen ve ona sahip çıkan bilinçli ve duyarlı toplum kesimlerinin, tartışma ve karar süreçlerine etkin ve demokratik katılımı ile oluşabileceğine, özellikle büyük belediyelerin, ancak sorunları etrafında örgütlenmiş canlı belde halkının katkılarıyla çağdaş ve demokratik bir yapıya kavuşabileceğine inanan **Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, İstanbul'un yukarıda dile getirildiği biçimde olağanüstü bir dönem yaşadığı tesbitinden yola çıkarak, kentteki imar faaliyetlerini ve yerel yönetim uygulamalarını değerlendirmek ve öneriler geliştirmek üzere, OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL kararı almış bulunmaktadır."**

MİMARCA

Kültürel Mirasla Barış İçinde Yaşamak

Şener ÖZLER Mimar

Ülkemiz Cumhuriyet tarihinin en kritik bir dönemecinde bulunuyor. Cumhuriyet Türkiyesi'nin hangi köşesinde bulunursak bulunalım bu kritik dönemeç insan yaşamının her alanında kendini hissettirmektedir. Ekonomide, politikada, kültürel ve ahlâki alanlardaki bu kritik dönemeçm büyük sancılara neden olmaktadır.

Mesleğimiz; yani insanların yaşamalarını insanca sürdüreceği mekanların planlaması, binlerce yıllık geçmişteş her koşula ve zora direnerek bize miras kalan kültür varlıklarının daha binlerce yıl yaşamasının koşullarını yaratmaktır.

Binlerce yıldır, insanlığın bize bıraktığı tarihi, kültürel mirasla barış içinde yaşama bilincini geliştirmektir.

İçinde yaşadığımız çevreye şöyle bir göz atalım. Nelerle karşılaşıyoruz.

— İnsanca yaşanacak çevreler adı altında yetişen, yeşile, suya, dinlenmeye hasret yeni nesiller.

— Hava kirliliğinin tehlike sınırını aşması nedeniyle sokağa çıkmayın uyarıları.

— Konutun, sanayinin, ticaretin rekreasyon alanlarını spekülatif yatırımlarla boğduğu plansız bir şehirleşme.

Kuşkusuz; tarih ve kültür yatağı Anadolu'nun birbiri üzerine eklemlenerek süregelen tarihsel şehir dokularının, Cumhuriyet döneminde, nüfusun köyden şehire geçiş sürecindeki serüvenidir bu. 1950'den sonra hızlanan bu süreç, bir yandan yap/sat'a zemin hazırlayan imar mevzuatı ile tarihsel şehir dokularını kültür kıyımına uğratırken, diğer yandan sağlıksız şehir çevrelerini, geçekondulları doğurdu.

Acı olan; büyük yatırımların ve Nazım imar planlarının, sosyal, ekonomik ve kültürel anlamda, demokratik ve açık bir süreçte yürütülmesi bilimsel gerçeğinin dışındaki uygulamaların faturasının, şehirli insanların sırtınan yüklenmiş olmasıdır.

Biz mimarlar böylesi bir dönemde aktif bir rol oynayabilir miyiz? Yaşadığımız olumsuz çevrenin değiştirilmesi, gerçekten yaşanılır şehirlerin yaratılması için katkımız ne olabilir?

İnanıyoruz ki, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlediği Olağanüstü Genel Kurul, bu yöndeki tüm çabaları gün ışığına çıkartan, birleştiren, somuta yönelik kararların üretildiği bir toplantı olacaktır.

Floransa'dan Dalan'a Açık Mektup

Trafik Planı Yerine Kentsel Yenileme

Floransa Üniversitesi Kentsel Yerleşmeler Enstitüsü Direktörü Prof. Merco MASSA, Mimarlar Odası İstanbul Şubesi aracılığı ile İstanbul Belediye Başkanına açık bir mektup gönderdi.

İstanbul'un kardeş kenti Floransa'daki Üniversite'ye, İstanbul'la ilgili gelişmeleri aktaran Odamıza, Prof. MASSA tarafından ayrıca bir cevap yazısı gönderildi.

Cevabi yazıda, "Pera bölgesi trafik planı ile ilgili kaygılarınızı paylaşıyorum. Bu nedenle, doğrudan iletmeniz için İstanbul Belediye Başkanına yönelik bir mektubu ekte sunuyorum. Ayrıca 19. y.y. kentsel bölgelerinin yenilenme örneklerini karşılaştırmak amacıyla, mümkünse Pera bölgesinde yapılacak bir uluslarası toplantı düzenlemenizi öneririm. Bu konu, hem sosyal, hem de kültürel planda büyük ilgi uyandıracaktır. Enstitümüz en yakın zamanda İtalya'daki bir çok kent için (Floransa dahil) yapılmış proje ve araştırmaları size suhmak arzusundadır." denildi.

Sayın Dalan'a gönderilen ve kendisine ulaştırılan 14 Mayıs 1987 tarihli mektubun tam metni ise şöyle.

İstanbul Belediye Başkanlığı'na Sayın Bay

Devamı 7. sf.

Yeni Oda Yönetmeliği Hayata Geçiyor

Bakırköy Bölge Temsilciliği Kuruldu

Mimarlar Odası Olağanüstü Genel Kurulu ile yenilenen Oda yönetmeliği hayata geçmeye başladı.

19 Haziran günü Bakırköy/Zeytinburnu bölgesinde çalışan meslektaşlarla Şube Yönetim Kurulu ortak toplanarak bölgenin kentsel sorunlarını, üyelerimizin ekonomik ve mesleki sorunlarını değerlendirdi.

Toplantıda geçici komisyon, hazırladığı raporda yaklaşık 1.5 yıl süren çalışmaların geldiği aşama-

Devamı 7. sf.

Anadolu Bölge Temsilciliği Kuruluş Toplantısı yapıldı.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu, Merkez Olağanüstü Genel Kurul'da kabul edilen yeni yönetmelik gereği İstanbul Şubesi düzeyinde Bölge Temsilcilikleri kuruluş çalışmalarını başlattı.

Bu doğrultuda, İstanbul Anadolu yakası Bölge Temsilciliği'ni oluşturmak amacıyla 19 Haziran 1987 cuma günü Moda Spor Lokalinde üyelerimize yönelik bir

Devamı 7. sf.

Mimarlar Odası Üye Kayıtlarını Yeniliyor.

Mimarlar Odası Olağanüstü Genel Kurulu'nda değiştirilen Oda Yönetmeliği uyarınca Türkiye düzeyinde üyeler kayıtlarını yenilemeğe başladı. Oda örgütlenmesine getirilen yeni biçim uyarınca üyeler meslekî faaliyette bulundukları şube veya temsilciliklerde kayıtlarını yenilemek zorundalar. Üye kayıtlarını yenilemeyen üyeler odanın üyelik haklarından yararlanamayacaklardır.

Şubelerin tarif edilen denetim ve etki alanları şu illerdeki birimleri kapsıyor:

İstanbul: Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Sakarya, Kocaeli.

Ankara: Bolu, Çankırı, Çorum, Kastamonu, Zonguldak.

İzmir: Manisa, Uşak, Aydın, Denizli, Muğla.

Bursa: Çanakkale, Balıkesir, Bilecik, Kütahya.

Antalya: Burdur, Isparta.

Trabzon: Artvin, Giresun, Rize, Gümüşhane.

Şube etkinlik bölgesinde bulunan veya bu bölgeler dışında kalan temsilcilikler öncelikle ken-

Devamı 7. sf.



Üyeler Bakırköy Bölge Toplantısında

Ruhi Su Mezarı İçin Öneri

SU GİBİ BERRAK

İngiltere, İsviçre, Almanya ve Türkiye'nin değişik illerinden yarışmaya otuzüç proje katıldı.

Ödül töreni, 14 Temmuz Salı günü Mimarlar Odası Lokalinde yapıldı. Katılan tüm projelerin yer aldığı sergi sürüyor.



Ruhi Su Mezarı Fikir Projesi Yarışmasında UYGULAMAYA DEĞER ödülü kazanan Zafer ALDEMİR ve Feride ÇİÇEKOĞLU ortak projelerinin girişinde Ruhi Su'yu böyle tanımlıyorlar.

Bu tanımdan hareketle;

Eğer bur bir "mezar" değil de yitip yeniden bulunan SU GİBİ BERRAK TOPRAK GİBİ GÜMRAH ve BUĞDAY KADAR BEREKETLİ bir "anı" ise, ANI TAŞI cámdan olmalıdır" diyorlar.



Odamız İstanbul Şubesinin açtığı yarışmada, ÖDÜLLENDİRİLMEYE DEĞER 10, katılan 33 projenin tümünün de SERGİLENMEYE DEĞER bulunduğu eserlerde, Ruhi Su mezarı şöyle anlatılıyor:

★ Sonsuzluk: Kullanılacak malzemenin doğanın en kalıcı taşı granit kullanılması ile simgelenecek. Doğanın süregelen sürekli kendini yenileyen Anadolu'nun çağlar boyu devinegelmiş süreklilik ve sonsuzluk simgesi olan "selvi" ağacı.

Yansıma: Musiki, duygunun yansıması değil mi? Öyleyse mezar da yansımalı. Ruhi Su'ya gelenler bir su başına gelmeli, huzurlu dingin bir ortamda onu dinlemeliler sessizliğin yansımasında. Kendilerini duymalılar bu ortamda sanki o söylüyormuşcasına.

★ Beni Ruhi Su'nun sanatçı kimliğine çeken şey yöreselikle evrenselliği birleştirmedeki ustalığıdır. Sanatçı kişiliğinde nasıl iki kimliği birleştirmişse, sanatında da sanatın iki temel unsurunu birleştirmeyi başarmıştır.

Bu sebeple mezarı baş ucunda iki blok taş kullandım.

★ Projemde Ruhi Su'nun sanatının sürekliliği, insanlarda canlılık ve mücadele isteği oluşturması, ileriye mesaj veren yönü anlatılmak istenıyor.

★ Projemde Ruhi Su müziğinin

Devamı 6. sf.



Tarihi İstanbul Surlarına Olumsuz Bir Uygulama

Anıtlar Yüksek Kurulunun 12850 sayılı ve 19.6.1981 tarihli kararıyla SİT alanı olarak kabul edilen karasuları ve tarihsel doku özellikleriyle yakın çevresini içine alan bölgede; Fatih Belediyesinin, gene her nasılsa Anıtlar Yüksek Kurulu ve Bölge Kurulu kararlarıyla onaylanan bazı uygulamaları tarihi bölgeye saygısızlık örnekleri oluşturmaktadır.

Bu uygulamalar içinde en göze çarpan örnek, Silivrikapı çevresinde İbrahim Efendi Camii yakınındaki 1341 ada, 12 parsel ve 1298 ada, 14 parsel mevzi imar planıdır. Bu plan uygulamasında bugünlerde su basman seviyesine gelinmiş durumdadır. Mevzi İmar Planı 1292 sayılı 19.7.1985 tarihli Anıtlar Yüksek Kurulu kararıyla Kuruldan geçmiştir.

Şantiye tanıtım levhasında bu inşaat "Fatih Belediyesi Mensupları Yapı Kooperatifi İnşaatı" olarak tanımlanıyor.

Bu planda sura yaklaşma sınırı olarak kabul edilen 50 m.lik alan spor alanı olarak düzenlenmiştir. Bu 50 m.lik sınırdan sonraki alan yapılaşmaya ayrılmış, emsale tabi tutulmuştur. Emsal 1 olarak kabul edilmiş ve 1.5 m.yi aşmayan çıkmalar emsale dahil edilmemiştir. Surlara 90 m. (uzunlukta) 4 bloğa zemin + 30.50 m. yani yaklaşık 11 kat yüksekliğe verilmiştir. Diğer 15 birim üçlü gruplar halinde dü-

Devamı 7. sf.

Oda'ya Gelen Yayınlardan

II. Boğaz Köprüsü İnşaatında İlgi Çekici Gelişmeler

Türkiye'deki 2. Boğaz Köprüsü teknik yönetimi üzerine yorumlar yapılıyor. Proje yapımcısı Freeman Fox and Partners (UK) şirketinden bir mühendis ve köprü tasarımcısı, köprü şantiyesinden ayrılmadan önce kazı yapılan arazideki eğimde dayanıksızlık belirtisi gördüğünü bildirmiş, kısa bir süre sonra da 25 m. derinliğindeki ankraj çukuru çöküntüye uğramıştır. Bir süre önce de benzer bir olayla bir hareketli vinç toprak göçmesi sonucu ankraj çukuruna düşmüştü.

Durumla ilgili olarak T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü, FFP'nin kendine özgü denetimini kabul etmemiş; Dr. William Brown'un teknik sorumluluğunda, içinde FFP'nin mühendislerinin de bulunduğu bir teknik eleman grubu oluşturmuştu. Asma köprüler konusunda uluslararası bir otorite olan Dr. Brown, daha önce FFP'nin ortaklarından biriydi ve bu şirketten Türkiye'deki göreye gelmek için geçen yıl başlarında ayrılmıştı.

FFP, tasarım değişikliklerinin kendilerine danışılmaksızın yapıldığını belirtiyor. Şirket, örneğin; bir yapı çökmesi olayında ne gibi işler yapılacağı konusunda kararsızlık içinde ve sözleşmeleri gereği kendilerince onaylanmamış hiçbir olayın sorumluluğunu yüklenmelerinin sözkonusu olamayacağına dikkat çekiyorlar.

Şimdiye kadar yapılan değişiklikler şöyle: Kule temeli değişiklikleri, beton ankrajlarda biçim değişiklikleri, kule ve tabliyerede kullanılan çelik plaka larda kalınlıkların azaltılması.

Bu arada belirtilecek önemli bir konu da; inşaatın başlamasından bu yana henüz bir yıl geçmesine rağmen iş programının iki hafta önünde gidilmesi. İşin bitimi 1988 seçimlerinden önceye göre düşünülüyor.

FFP'nin iki şantiye yöneticisinin şantiyeyi terketmeleri istendiği halde TCK ve FFP arasında yeterli düzeyde bir ilişki sürmektedir. Köprünün her iki yanında bulunan çevre otoyollarının yapımının büyük bir bölümünde FFP'nin teknik denetimi sürmektedir.

Köprünün yüklenicisi Japon İshi kawajima Heavy Industries firması, köprü düzeyi ile asma kablo ankraj noktaları arasında bakımının sağlanabilmesi amacı ile sözleşme değeri 30.000 dolar olan dört adet Alimak asansör monte edecek.

UIA

Kongre Haberleri

UIA 16. Kongresi 13 Temmuz 1987 günü İngiltere'nin Brighton kentinde toplanıyor.

Kongreye yaklaşık 100 ülkeden delege katılacak.

Konusu "Barınak ve Kentler/Yarının Dünyasının İmarı" olan kongrenin Uluslarası Evsizlere Barınak Yılı olarak kutlanan 1987 yılı içinde toplanması, ülkemizin de içinde yer aldığı 3. Dünya ülkeleri mimarları için daha da önem kazanıyor.

Kongrenin açılış konuşmasını 14 Temmuz günü Sri Lanka Başbakanı Ranasınghe Premadasa yapacak. Aynı gün yapılacak ayrı bir toplantıda New York Planlama Komisyonu başkanı ve Moskova Belediye Başkanı iki kenti anlatacaklar.

Delegelerin konaklaması için 1000'den fazla rezervasyon yapıldı. Kongreye İspanya'dan 500, Meksika'dan 100 delegenin katılması bekleniyor.

Şikagolu mimarlar Jumbo-Çarter uçak kiralarken, yaklaşık 80 Polonyalı delege otobüsle, dört Belçikalı mimar yelkenli tekneleri ile Bulgar delegeler ise Varna'dan kaldıracakları gemi ile yolda diğer ülkelerden katılmak isteyen delegeleri de alarak Brington'a gidecekler.

Kongre boyunca İngiliz Mimarları Kraliyet Enstitüsü RIBA'nın zengin çizim kollaksiyonu da Brington'da sergilenecek.

Geleneksel Mimarlar Yemeği Yapıldı

Geleneksel Mimarlar Yemeği 26 Temmuz'da, Abdullah Efendi Lokantasında yapıldı.

Mimarların kuşaktan kuşağa iletişimlerinin sağlanmasında önemli bir yeri olan gelenekesel yemek, 350'yi aşan bir katılımla sıcak bir toplantı olarak yaşandı.

Lokantanın bahçesinde kokteyl-le başlayan mimarların buluşması daha sonra havuz başında yemek yenilerek devam etti.

Yemekte bir konuşma yapan Şube Başkanı Yücel GÜRSEL, meslektaşlara ve eşlerine hoş geldiniz diyerek meslekte otuz yılını dolduran 666 sicil no'lu Vahan KAVAFYANOĞLU'na Oda Onur Belgesini verdi.

Daha sonra onur belgesi alacak her üye, bir anısını anlatarak sırayla kendisinden sonraki meslektaşına Oda Onur Belgesini sundu.

Geç saatlere kadar süren yemekte Abdullah EBUSSUUTOĞLU 859, Fasih SONAL 877, Güntekin AYDOĞAN 891, Y. Ziya ERGÜLEÇ 903, Dündar ERCAN 931, Şahin KOÇAK 946, Ali TOPUZ 973, D. Toros DORUK 998, A. Esat SUHER 1000, Nezihe TANER 1001, Aysu ARAT 1017, Güner ACAR 1020, Ayhan SARAÇ 1045, Yalçın EMİROĞLU 1058 Oda Onur Belgelerini aldılar.

Mimar Aydın BOYSAN'ın da anılarını anlatarak renk kattığı geceye, İstanbul eski milletvekillerinden Necla TEKİNEL, Eski Devlet Bakanlarından İsmail Hakkı TEKİNEL, kardeş meslek odalarının temsilcileri ve Büyükşehir Yapı Kooperatifinden temsilciler eşleri ile birlikte katıldılar.

Eğitim Semineri ve Atılmalar

Yıldız Üniversitesi öğrencilerinin düzenlediği YILDIZ ŞENLİĞİ içerisinde yer alan EĞİTİM SİSTEMİ ve ATILMALAR konulu panel son ana kadar izin alınamadığı için yapılamadı. .

11.6.1987 Perşembe günü Ortaköy Sanat Merkezi'nde yapılması planlanan panelde, konuşmacı olarak Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet SELVİ, Danıştay eski hakimlerinden Av. Dr. Metin ŞEKERCİOĞLU Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı Yücel GÜRSEL, Tiyatro Yönetmeni Ali TAYGUN, Tabipler Odası eski başkanı Gencay GÜRSOY ve Yıldız Üniversitesi Öğ. Der. Geçici Yönetim Kurulu Başkanı Hayri KÜÇÜK yer alıyordu.

VURGU

KOOPERATİFLER TRAJEDİSİ

UĞUR KÖKDEN *İnşaat Y.Mühendisi*

Türkiye coğrafyası, bir baştan bir başa kooperatiflerle bezendi. Kimi istatistiklere bakılırsa, her gün, 10-12 yeni yapı kooperatifi kuruluyor. Ancak bu kuruluşu, çoğunlukla olağan işleyiş süreci ve öngörülen sonuca ulaşma mekanizması izlemiyor. Bu arada yıllar geçiyor, sabırlar aşılıyor; konut gereksinimi en uç noktalara gelip dayanıyor. Böylece, **ülke, bir yandan kooperatifler öbür yandan umutlar mezarlığına dönüşüyor.** Gittikçe derinleşen bir güven bunalımı da, bu tablonun fondaki karanlık renklerini oluşturmakta.

Yapı kooperatiflerinin sıradan ömrü on yıl; ama, bir çoğu on yılı da aşıyor. Kuşkusuz kooperatiflerin genel başarısızlığında, demoğrafik, ekonomik ve teknolojik gelişme eğilimleri hesaba katılarak saptanacak belirli bir konut stratejisinin olmayışı önemli rol oynamaktadır. Bu konuda ilgili tüm kuruluşların bir araya gelmeleri ve -Birleşmiş Milletler İskân Komisyonu'nun önerdiği biçimde- bir ''konut koalisyonu'' kurmaları gerekirken, böyle bir yola hiçbir zaman gidilmemiştir. Kısaca, konut sorununun çözümüne gerçekçi ve toplumcu bir plan çerçevesinde yaklaşılmadı.

Elbette, kooperatifler, ortaklarına konutu özel yapımcılardan yüzde yüz daha ucuza maletmektedir. Halkın konut edinebilmek için biricik umudu, tüm sakıncalarına, olumsuzluklarına rağmen yine de yapı kooperatifleri. **1980 öncesinde, yapı kooperatifleri aracılığıyla konut edinebilen kitle daha çok işçi kesimiydi; silgotalılar.** Çünkü, sadece SSK, kooperatiflere doğru dürüst kredi verebiliyordu. 1980'de çıkarılan 2487 sayılı geniş kapsamlı yasa, kooperatiflere büyük olanaklar tanıdı. Ancak, kaynaksızlıktan bu yasa tam işletilemedi. Bununla birlikte, yüz binlerce insanın konut sahibi olmasında çok önemli rol oynadı. Yine de, kooperatiflerin ürettiği konutlar, yıllık konut üretiminin hiçbir zaman % 10'unu aşmadı. Ayrıca, bunların ağılıklı bir bölümü de, ''lüks konut'' niteliği taşıdı. Başka bir deyişle, öngörülen ucuz konut üretimi amacı gerçekleşmedi.

Gittikçe yeni bir banker olayına doğru kayan kooperatifler -belki, şimdiden o aşamada- **altyapı, teknoloji, kredi, bürokrasi ve örgütlenme gibi konularda ortak darboğazlarla karşı karşıyalar.** Sözgelimi, holdinglerce yeğ tutulan toplukonut yapım yerleri genellikle kent merkezlerine yakın ve altyapısı hazır arsalarda oluşurken; dar ve orta gelirlileri temsil eden kooperatifler kaçınılmaz bir biçimde daha uzağa, biraz daha uzağa gidip arsa bulmak zorunda kalıyorlar. Doğal ki, böyle bir arsa maliyet yönünden ucuza gelse bile altyapısız oluyor. Merkeze de çok uzak kalıyor. Üstelik, arsa spekülasyonu açısından, İstanbul'un gerçek bir altıncağ yaşadığı şu sırada.

Bir başka söyleyişle, günümüz koşullarında, konut sorunundan önce arsa sorunu kendini yakıcı bir biçimde dayatıyor, diyebiliriz.

Altyapının gerçekleştirilmesi kooperatiflerin sırtında kaldıkça, bu kuruluşların sınırlı bireysel başlangıç kaynakları daha ilk aşamada tükenmekte. İmar Yasası'nın ilgili maddesi gereğince konut inşaatından önce yol ve kanalizasyonun bitirilmesi zorunlu olduğundan, kooperatiflerin subasmana dek olan temel inşaatının yapımı hep daha ileri bir tarihe erteleniyor; bu yüzden paraya ivedilikle gerek duyulan bir sırada, ''subasman'' aşamasını şart koşan banka ya da toplukonut kredisi de alınamıyor.

Kaldı ki, kredi düzenlemesinde ulaşılan son nokta, konut maliyetinin % 20-25'i dolayındadır. Buna karşılık, İstanbul'da, özellikle son bir-iki yıl içinde arsa fiyatları (böyle bir kooperatifte, kişi başına düşen arsa payı), verilen kredilerin bile üstüne çıkmış durumda. Dolayısıyla subasman bitirilmekle birlikte kredinin henüz alınmadığı zaman kesitinde, kooperatif ortağı için arsa payını, altyapı giderlerini, subasmana kadar olan inşaat bedelini ve kooperatifin öteki cari giderlerini kendi cebinden karşılamak zorunluğu doğuyor. Konut sorunundaki çıplak gerçeklerden biri de bu, kuşkusuz. Belki, en önemlilerinden biri.

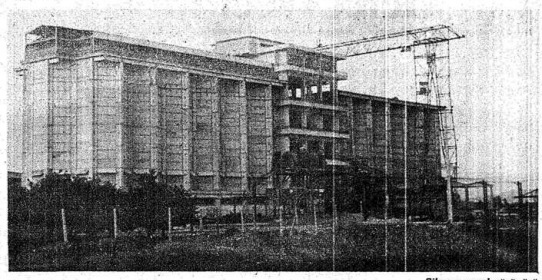
Teknoloji darboğazına gelince, teknolojinin önündeki engel de yine kredi. Biri ötekine darboğaz oluşturuyor. İleri teknolojiler -özellikle prefabrikasyon- hızlı ve standart üretimle çabuk sonuca ulaşmakta, ne var ki, kooperatif ortakları ödemede aynı hızla ulaşamadığı için kooperatiflerce yeni ve hızlı teknolojiler benimsenmemektedir. Bu koşullar altında, toplu konut fonlarından sağlanan kaynaklar konut maliyetinin -eğer tamamı değilse- % 90'ını karşıladığı zaman, yeni teknolojiler acaba gerçerli bir sistem olabilir. Kimi kooperatifler ise, hiç kredi kullanmamakta. Ne tür kredi olursa olsun! ''Çünkü, kredi akışında herhangi bir aksama olduğunda biz işi durduramayız. Bizim teknolojide işin uzaması mümkün değildir'', diyorlar.

Devamı 7. sf.

Prefabrike Tahıl Siloları

Yapıda irili ufaklı 82 değişik tip prefabrike hazır eleman kullanılmıştır. Kullanılan toplam eleman sayısı ise 17.216 adettir. Bütün hazır elemanlar, kalıplar ve yan tesisler şantiye alanında imal edilmişlerdir. Kullanılan iki köprü vinç de şantiyede üretilmiş olup, yatırım maliyeti en düşük miktarda tutulmuştur.

İşin çok büyük ve görkemli olmasından değil de tamamen Türk mühendisinin bir ürünü ve kendi alanında ilki olması önem kazanmakta. Tahıl siloları bakımından seçilen inşaat sistemi önemli bir örnek teşkil etmesi nedeniyle, bir çok yabancı ülke elemanları tarafından da ilgi ile incelenmiştir.

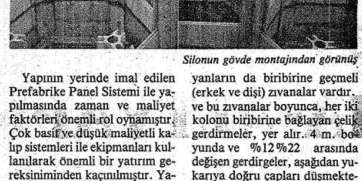


Silonun genel görünüşü

Çeşitli inşaat alanlarında, Ön Üretime dayalı imalatlar günden güne artmaktadır. Maliyet, zaman ve kalite gibi önemli avantajları olduğundan, ülkemizde de çeşitli Prefabrike Sistemlerin uygulamaları artmaktadır. Öncelikle dışardan ithal edilen bu teknolojiler kullanıldıkça ve daha iyi tanındıkça ülkemizde de geliştirilip bazı değişiklikler ile kendimize daha iyi adapte edebiliriz. Biraz araştırma, gayret ve zamanla bu konuda da çeşitli başarılar elde edileceğine inanıyoruz. Bunu doğrulayacak bir de örnek vermek gerekirse Mersin'deki tahıl silolarını gösterebiliriz.

Mersin, liman bölgesinde kurulan ve 15 bin ton tahıl stoklama kapasitesi olan silolar, Ön Üretimli panel sistem kullanılarak yapıldı. İşin yüklenicisi İmtaş A.Ş. tarafından yapılmış olan silo binasında 36 adet depolama peteği bulunup, boyutları da 105x20,5 metredir. Siloların faydalı yükseklikleri ise 22 metredir.

İşin çok büyük ve görkemli olmasından değil de tamamen Türk mühendisinin bir ürünü ve kendi alanında ilki olması ile önem kazanmakta. Tahıl silolarını bakımından seçilen inşaat sistemi önemli bir örnek teşkil etmesi nedeniyle, bir çok yabancı ülke elemanları tarafından da ilgi ile incelenmistir.



Silonun gövde montajından görünüş

Yapının yerinde imal edilen Prefabrike Panel Sistemi ile yapılmasında zaman ve maliyet faktörleri önemli rol oynamıştır. Çok basit ve düşük maliyetli kalıp sistemleri ile ekipmanları kullanılarak önemli bir yatırım gereksiniminden kaçınılmıştır. Yapının, temel pabuçları ve orta yönetim binası bölümünün dışında bütün yapı elemanları önceden şantiyede imal edilmiş ve daha sonra yerine monte edilmiştir. Çubuk ve panel sistemler karması olarak tarif edilebilecek bu yapım yönteminde silolar büyük ve yuvarlak kolonlar üstüne oturmaktadır. Kolonlar tek parça halinde ve 3856 kg ağırlığı ile en ağır parçalar olmaktadır. Bu kolonların üzerinde, her iki yöne simetrik aksılarda yerleştirilen ana taşıyıcı kirişler, siloların taşınmasında görev almaktadır.

Yapının esas gövdesini 36 adet, altıgen petek gözlü silolar oluşturmaktadır. Peteklerin yan cidarları paneller, köşe noktaları ise bunları birleştiren uçları zıvanalı kolonlardır. Bu kolonlar 3 metre boyunda olup, biribirine geçmeli bir detay ile bağlanmaktadır. Kolonların kesitleri üç kollu yıldız şeklinde olup uç noktalarında zıvanalı yarıkları vardır. Önce bu kolonlar yerleştirilir ve her kolonun arasına peteklerin yan cidarlarını oluşturan paneller yerleştirilir. Paneller 300x120x20 cm ebadlarında ve yan olarak yerleştirilmiştir. Uzun yanların da biribirine geçmeli (erkek ve dişi) zıvanalar vardır. ve bu zıvanalar boyunca, her iki kolonu biribirine bağlayan çelik gerdirmeler, yer alır. 4 m. boyunda ve %12%22 arasında değişen gerdirgeler, aşağıdan yukarıya doğru çapları düşmektedir. Bu şekilde yerleştirilen panellerin ek yerlerine çimento şerbeti konularak daha dolgun bir birleşim sağlanmaktadır.

Yapıda irili ufaklı 82 değişik tip Prefabrikehazır eleman kullanılmıştır. Kullanılan toplam eleman sayısı ise 17.216 adettir. Bütün hazır elemanlar, kalıplar ve yan tesisler şantiye alanında imal edilmişlerdir. Kullanılan iki köprü vinç de şaniyede üretilmiş olup, yatırım maliyeti en düşük miktarda tutulmuştur.

İnşaata Haziran 1983 tarihinde başlanmış olup, Aralık 1984 tarihinde de bitirilmiştir. Bu süre geleneksel sistemle yapılanlara oranla % 50 daha kısa olup, maliyetlerde de % 26 civarında tasarruf sağlanmıştır.

Gebze'de Dört Oda'nın Ortak Toplantısı

İMO Gebze Temsilciliği'nin öncülüğün ve çağrısı üzerine, Oda Merkezi tarafından Ankara'dan yollanan ''1987 Yılı Ücret Yönetmeliği'' konusunda, Gebze'de, İnşaat, Mimarlık, Makina ve Elektrik Odaları temsilci ve üyelerinin katılımıyla ortak bir toplantı yapıldı.

Sözkonusu dört Oda'nın birlikte kiraladığı ve giderlerini karşıladığı lokalde düzenlenen toplantıya, 35 teknik elamanın katıldığı gözlendi. Bunlardan ikisi, elektrik, üçü makina, geri kalanın da yarısı mimar yarısı da inşaatçıydı. gittikçe gelişmekte olan Gebze'de bu oranda birkatılımın her anlamda yüksek olduğu görüldü.

Asgari ücret tartışmalarına, İstanbul Şubesi Vize Denetçisi ve Merkez Yönetim Kurulu üyesi Hakkı Çelebi doğrudan katıldı; sorulara açıklamalar getirdi, cevaplar verdi. Ayrıca, Belediye İmar Şefi Mimar Vesile Kayadelen ile, yine Belediye'den Elektrik Müh. Nuri Demircioğlu, uygulamaya ilişkin konularda kadrolarına bilgi verdiler. Bu arada, Mimarlar Odası vize denetçisi Metin Aksoy da zaman zaman görüşlerini aktardı.

Daha sonra, inşaat mühendisleri, ödentilerin toplanması, kitap satışlarının geliştirilmesi ve vize uygulamasının getirdiği kimi sorunlar üstünde kendi aralarında görüşmelerde bulundu.. Kararlar aldı.

Toplantının sonucunda, özellikle, lokalde gerçekleştirilen ortak vize denetiminin salı ve perşembe günleri **öğleden sonra**düzenli birbiçimde yerine getirilmesi gereği vurgulandı ve bu karar katılanlara bir kez daha duyuruldu.

Şube Danışma toplantısı

Haziran ayı içinde, İMO Harbiye Merkezi'nde, Şube Yönetim Kurulu'yla Odamız üyeleri arasında, çeşitli konuları kapsayan bir görüş alışverişi yapıldı. Öneriler ileri sürüldü. Açıklamalar getirildi. Yeni güz etkinlikleri üstünde bilgiler verildi, görüşler alındı.

Toplantıya Yönetim Kurulu'nu temsilen Sekreter Üye Mustafa Altınel, Haluk İşözen, Abdullah Düzgün'le Merkez Yönetim Kurulu'ndan Hakkı Çelebi katıldı. Ayrıca, İMO Bilgisayar Birimi'nden Oda üyesi Sakine Akpınar, Birim'in etkinlikleri üstünde açıklamalarda bulunmak amacıyla toplantıda yer aldı.

Görüşmeleri genel bir konuşmayla açan Mustafa Altınneler, gündemin başlıca iki maddeden oluştuğunu; birincinin Oda etkinlikleri üstünde genel bilgilenme, öbürünün ise önümüzdeki aylara dönük olarak Oda çalışmalarının nasıl örgütleneceği çevresinde yoğunlaştığını belirtti.

Genel bilgilenme çerçevesi içinde, 1987 Yılı Asgari Ücret Yönetmeliği ve mesleki denetim çalışmaları, ÖLÇÜ Gazetesine ilişkin açıklama, eleştiri ve öneriler, Bilgisayar eylül kursları, İstanbul'da düzenlenecek ''Beton Sempozyumu'', ''Betonarme Proje Nasıl Yapılır?'' başlığı altında yapılan seminerin öğrencilere dönük ikinci bölümü gibi konular yer aldı ve tartışıldı. Bu anlamda, Beton Sempozyumu'nun kasım ayında ve her hafta cumartesi günleri yapılmasının ilk uygulamadaki zamanlamaya oranla katılım açısından daha uygun olacağı belirtildi. ''Betonarme Proje Nasıl Yapılır?'' se-

Devamı 6. sf.

PROJECİNİNGÖZÜYLE

İYİLEŞME

SERDAR KUBİLAY *İnş. Müh*

Bugün konuyla ilgili kimle konuşsanız, benzer yakınmalarla karşılaşırsınız: Projelerin niteliği hızla düşmektedir, yapı üretimi asgari teknikdüzeyinçok altında gerçekleşiyor ve projecilerle mühendislerin mesleki ve ekonomik durumları gittikçe kötüleşmektedir. Kimsenin bu kötü gidiş karşısında elinden bir şey gelmemektedir. Herkes durumdan hoşnutsuzdur ama yürürlükteki yapılaşma düzeni de tüm olumsuz sonuçlarını ve sorumluluklarını üzerimize yıkarak egemenliğini sürdürmektedir.

Kimsenin sahiplenmediği bugünkü koşulların gerekçesi seçeneksizliğidir. Bugünkü olumsuz koşullar, olanaklı tek biçim sayılıyor. Başka türlüsü olamaz deniyor, durumda bir iyileşmenin sağlanabileceğine inanılmıyor. O zaman da geçim kaygılarıyla, gelecek güvensizliğiyle sürekli yakınmaya karşın olumsuzluklara boyun eğiliyor. Yakınma giderek bir iyileşme istemine yol açmazsa boşuna bir enerji tüketimi olur. İyileşme istemi ise iki yanlıdır: Bir yandan proje ve yapı üretim sürecine katılan diğer öğelerden bu süreçte daha ağırlıklı bir konum istemek, öte yandan bu konumun gerektirdiği kendini yenileme becerisini gösterebilmek.

Durumda bir iyileşme istemi önce bu istemi dile getirenlere yeni görevler getirir. İyileşme ile istenen yeni durum kendiliğinden ortaya çıkmayacaktır. Yeni oluşturulmak zorundadır. Yeniyi ancak gereksinen ve tasarlayabilen üretebilir. Varolan duruma elestirel gözle bakıp onu aşma isteği taşıyan ögelerin sorumluluğundadır, yeninin üretilmesi. ''Ne yapılmalı?'' sorusuna karşılık arayan önce kendine düşen görevleri sıralamalıdır. İyileşme ancak onu gereksinenlerin kararlı ve programlı çabalarıyla gerçekleştirebilir.

İyiyi doğru bir değişiklik yapılaşma ve proje üretimi olgusuna katılan öğelerin hem tek tek, hem de birbirleriyle ilişkilerinini yenilenmesini gerektirir. İyileşmeyi istemek ama varolan konumlardan ayrılmayı ve yenilenmeyi göze alamamak bir çelişki olur. Kendi dışındaki koşulları değiştirme ve etkileme çabasıyla, kendini yenileme uğraşı bir bütündür. Değişim istemi, projecilerle mühendislerin giderek artan gereksinimlerinden doğmaktadır. Ama, sorun, iyileşmeyi sağlayabilecek güce erişebilmelerinindedir. Bunu birlikte davranarak ve mesleklerinde kendilerini geliştirerek sağlayabilirler.

Proje ve yapı üretiminde bir iyileşme için yapılması gerekenleri bu alanın temel öğesi olan projeci mühendisler önerebilirler. Hedefleri onlar koyabilir, ileri çözümlere giderken ara aşamaları onlar tanımlayabilirler. Bu alanın bilimsel bilgisine onlar sahiptir, yaratıcı emek veren onlardır, üretimin bütün olagelenleri bütünsel biçimde değerlendirebilecek bir konumdadırlar. Bu etkenler başarının maddi koşullarını oluşturuyor. Geriye daha iyi bir yapılaşma ve projecilik düzeni için ortak hedeflere çabaları uyumlaştırmak birlikte yönelmek kalıyor. Ulaşılması zor görünen amaçlara, küçük ama bir bütünün parçaları olarak tasarlanıp birbirine bağlanabilen çabalarla varılabilir. Herşeyin birden çözüleceğini ummak, üstelik bunu dışımızdaki kurumlardan belirsiz bir gelecekte olur diye beklemek yerine, bugünden gelecekte iyi düşünülmüş bir çizgide küçük de olsa adımlar atmak önemlidir. Daha büyük adımlar atma becerisi ve isteği bu küçük adımlar sırasında kazanılır. Bu noktada varolan olumsuzluklara ödün verilmesi tehlikesi bir kenarda elbette duruyor. Her şeyi birden en yetkin çözüme ulaştıracak büyülü bir gücümüz yoktur. Önemli olan her adımın daha ileri adımların ortamını ve gereksinimini doğurmasıdır. Her adım hem günün gerçeklerini göz önüne almalı, ama öte yandan günün sınırlarını zorlamalıdır. Bu tür bir yolalış her aşamada titiz bir değerlendirmeyi ve en küçük bir ayrıntıyı boşlamamayı zorunlu kılar.

Bizim de içinde olduğumuz ilişkiler yumağında olumlu bir değişim bekleniyorsa, bu önce bizim değişikliği göze almamıza bağlıdır. Biz kuşkusuz ki daha iyi mesleki çalışma ve ekonomik koşullar için uğraşıyoruz. Ancak durumda dikkate değer bir iyileşme olunca ya dekalıştığımız ortamda bir sarsıntı olacaktır. Daha iyi bir gelecek için kimi küçük sıkıntıları göğüslememiz gerekecektir. İlkin meslekte gelişmeye açık olmak, bilgi düzeyini sürekli yükseltmek, yeni gelişmeleri öğrenmeye istekli olmak. Kısaca ancak meslek örgütünde gerçekleştirilebilecek bir meslek içi eğitim çalışmasıyla yenilemek.

rumluluk duygusuyla ortaklaşa davranma becerisini gösterebilmek. Mesleki ilkelerden ödün vermeden mühendislik hizmeti gerçekleştirmek. Projeciler olarak asgari ücret tarifesinin delinmesine izin vermemek. Bir işi yitirmek karşılığında da olsa asgari ücretlerin altına inmemek. OMDU gerçekleştiğinde tarifeye uymayanları yalnızlaştırmak, birkaç kişi bırakıp yalıtlamak...

TAŞIN AĞIRLIĞI

21. YÜZYILA GİRERKEN: PRİZİ ÇABUKLAŞTIRMAK (!)

Haluk İŞÖZEN İnş. Müh.

''Ne İsviçre'de kakao ağacı vardır, ne de Japonya'da transistör çayırları, ama İsviçre'de çikolata sanayii alıp yürümüştür. Japonya ise bütün dünyaya elektronik alet pazarlamaktadır.''

Sunay Özmen

Beton... İnşaat denince akla gelen ilk malzeme. Agrega, su, çimento ve katkıdan oluşan bu sentetik strüktür malzemesinin yaklaşık 150 yıllık geçmişi var. 1825 yıllarında bulunmuş; yaklaşık 25 yıl sonra da ilk donatı kullanılmaya başlanmış.

Gelin, 35 yıllık meslek hayatını betona adamış Necat Cilason abimizin ''Beton'' kitabının genel bilgiler bölümünden bir paragrafı birlikte okuyalım:

''İlk beton şartnameleri ABD'de 1904 yıllarında hazırlandı. 1920-1940 yılları arasında ise, yapılan araştırmalar sonucu Avrupa'da beton pratiğini düzenleyen şartnameler ortaya çıktı. Beton malzemeleri ve sertleşmiş beton özellikleri hakkında en ayrıntılı araştırmaların yapılması ve karışım hesapları için esasların getirilmesi 1950-1960 yılları arasına rastlar. Daha sonraki yıllarda, betonun uzun süredeki davranışı, döküm tekniği, ekipman, kalitenin devamlılığı, kalite kontrolü deneyleri, betonda ekonomiyi artırma, daha zor şartlarda beton yapıların inşaası, yeni malzemeler, katkı maddeleri, iş programlaması, yönetimi ve ekonomisi konularında büyük gelişmeler olmuştur. Ancak betonun temel özellikleri konusunda 1950-1960 yıllarında getirilen esaslarda büyük bir değişiklik olmamıştır.''

Bakın nerden nereye... Yıl 1987.

Amerikan Beton Enstitüsü Al yayın organından konu başlıkları.

- Silindirle sıkıştırılmış betonlarda marjinal materyeller
- Cam çelik takviyeli betonlarda kesme mukavemeti

Şubat ayında da, İleri Alman Teknolojisi Sempozyumu yapıldı. İnşaat alanında kimya malzemeleri bölümündeki satır başlarına bir göz atalım:

- Suni reçineli beton sorununun Leguval cinsi UP reçinesi ile çözümü
- Cam elyafından ve plastikten mamul bağlayıcı malzeme. Çeliğin yerini başka birşey tutabilir mi?

Bir Japon beton katkı malzemesi şirketinin broşürlerinde B 1000'den söz ediliyor... 1000 kgf/cm² basınç mukavemetli! Öyle altı kilogramlık patates yetiştiren çiftçi haberi gibi değil! 600-800 kgf/cm²'lik mukavemetli beton örnekleri ise sayfaların sık raslanan konuğu...

Bu arada ülkemize baktığımızda, olduksa düşündürücü verilerle karşılaşıyoruz. 1972 yılında İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin yaptığı araştırmaya göre:

- İstanbul'da üretilen betonarme betonları, TS 500 kayıtlarına göre ancak B 30

Devamı 7. sf.

TANITIM

''MÜHENDİSİN VE İNŞAATÇININ HUKUK REHBERİ''

Hazırlayan: Avukat Osman Kiper
İMO İstanbul Şubesi Yayını, 1987.

Kuşkusuz bir mühendis yöneticilik yaparken, iş kovuştururken, bir plan ya da proje hazırlarken, ruhsat alırken, bir iş anlaşması imzalarken uzmanlık bilgisini hukuk bilgisinden yoksunluğu düşünülemez.

Şubemizce yayımlanan Kiper'in araştırması, bu nedenle, yalnız inşaatçılara değil, kamu ve özel sektör yöneticilerine, özellikle belediyelere de yararlı olacaktır. Ayrıca, müteahhitler için de bir başvuru kitabı niteliği taşımaktadır.

Hukuk Rehberi, başlıca dokuz bölümden oluşuyor: Şehircilik, İmar Hukuku, İnşaat İhaleleri Uygulaması, Bilirkişilik, Eser Sözleşmesi (istisna akdi), Kat Mülkiyeti, Kamulaştırma, Teknik Eleman Kavramını Hukuki Düzenlemesi, İdari İşlemlerin İptal Nedenleri ve son olarak da Hukuk Davalarında Kullanılan İspat Araçları. Ayrıca, her bölümün sonuna, bu bölümleri zenginleştiren ve gerekli yerlerde ''emsal'' oluşturan Yargıtay ve Danıştay kararları da eklenmiş durumda. Bunların dışında, ilgili mevzuat yani yasa ve yönetmelik metinleri de var.

Yazar, emek ürünü kitabında herhangi bir bölümü işlerken, önce konuya ilişkin terimleri belirlemek ve çerçeveyi net biçimde çizmekle işe başlıyor. Kısa cümlelerden oluşan, öz ve yalın bir anlatımı seçiyor. Bu da, konunun anlaşılabilirliğini artıran önemli bir boyut ekliyor çalışmasına.

Bilirkişilik ve kamulaştırma konularına gelince, bilirkişi rapor örnekleriyle bu bölüm donatılmış. Somut örneklerle konuya açıklamalar getirilmiş. Müdahalenin önlenmesi davaları, yeni taşınmaz bir malın doğmasıyla ilgili davalar, taşınmazın tescili ve nihayet kamulaştırma bedelinin artırılması davaları gibi. Kamulaştırma ise, koşullar, taşınmaz malın malik ya da zilyetinin saptanması, kamulaştırma bedeli gibi ara bölümleri içeriyor.

Okuyucuların gelecek her çeşit öneri, istek ve tavsiyelere açık olan yazar, bu uyarıların dikkate alınacağını ısrarla vurgulamaktadır.

Odamız İstanbul Şubesi'nce üyelerinin hizmetine sunulan bundan kıvanç duyduğumuz bu değerli araştırma ürünü, Şube Merkezinden ve Temsilciliklerden sağlanabilir. Ayrıca ödemeli de istenebilir.

Doğal Gazın Sanayideki Pazarı

Louis Michel Portrait

Gaz de France Şirketi
Ticari ve Ekonomik Hizmetler Bölümü (*)

Fransa'daki örnekleri ele alarak, doğal gazın sanayi kesimi içerisinde nasıl bir gelişme göterebileceğini sizlere anlatmak isterim. Doğal gaz şebekeini kuran ve geliştiren tüm ülkelerde buna benzer bir şema çizebiliriz. Ayrıca, bu pazardaki gelişmeleri analiz etmek için kullanılan yöntemleri de kısaca tanımlamak isterim.

1. SANAYİDEKİ PAZARIN ANALİZİ:

Doğal gazın, elektrik ve diğer petrole dayalı enerji türevlerinden farklı olarak, taşıdığı bir özellik vardır: Kullanımı çok hızlı olarak, diğer enerji türlerini yokederek gelişmez. Ayrıca kullanıldığı tüm pazarlarda, diğer enerji türevleriyle yoğun bir rekabet ortamı içindedir. Özellikle, sanayi tesislerinde kullanılması sözkonusu ise doğal gazın karşısında çok önemli ve yerleşik rakipleri söz konusudur. Özellikle bu pazarda gelişmesi sanayicilere girdi olması açısından, fiyatının değerleri ile çok iyi rekabet edebilecek düzeyde olmasına bağlıdır. Ayrıca, teknik açıdan yeniliklere de açık olması, sürekli teknolojik gelişme göstermesi zorumludur.

Herşeye rağmen, doğal gaz sanayii çok yeni bir sektördür. Birleşik Amerika'da henüz başlangıç ve emekleme dönemi yaşamaktadır. Fransa'da, 1958 yıllarında, Laeq bölgesindeki yeraltı yataklarının işletilmesiyle gündeme giren doğal gazın, o tarihlerde sanayideki kullanımı yok denecek kadar azdı. Toplam doğal gaz tüketimi içerisinde, sanii pazarının payı sadece yüzde 3.idi. Bugün ise, toplam enerji tüketiminde, doğal gazın faturası yüzde 12 gibi önemli bir yer işgal etmekte ve elektrik faturası ile eş değer taşımaktadır. Sanayideki pazar payı ise yüzde 40 olmuştur. Fransa'daki sanayiciler bugün petrol ürünlerinden çok daha fazla miktarda doğal gaz tüketmektedirler.

Sanayi kesimini incelersek, yeni müşterilerin sürekli olarak yüzde onluk bir paya sahip olduklarını, kimya sektöründe azalma eğilimi gösteren tüketim eğrisi, enerji açısından büyük tasarruf sağlaması nedeniy le, enerji elde etmek için kullanılan doğal gazda bir yükselme göstermektedir.

Diğer enerji türevlerinin fiyatlarına göre uygun bir fiyatla satılması halinde, doğal gazın kimyasal içeriği nedeniyle diğer enerji türlerine kıyasla çok fazla rağbete mazhar bürürün olduğunu söyleyebiliriz. İçerisindeki kükürtün yokluğu, sanayi tesislerindeki enerji birimlerinin inşası sırasında ve eşanjörlerin kullanımı sırasında, özel ekipmana gereksinim bırakmaması, çok farklı ısı sıçramalarını içermemesi nedeniyle özel önlemlere başvurulmaması, doğal gaz kullananlara büyük yarar sağlar.

Gaz halinde bulunması, basınca gerek bırakmaması, brülör açısından çok değiik ve sayısız uygulamaya imkan verir. Kullanımın son derece kolay olması, sanayi tesislerindeki adaptasyona pratik kolaylıklar sağlar.

İçerdiği hidrojen açısından zengin özellik taşıması (yüzde 25), fuel-oil'e kıyasla iki kat, katı yakıtlara kıyasla dört kat daha çok hidrojen gazı içermesi, hammadde olarak kendisine büyük avantaj kazandırır. Özellikle amonyak üretimi, methanol üretimi ve siyanidrik asit üretiminde doğal gazın hammadde avantajı çok büyüktür.

İşte taşıdığı bu avantajlar sayesinde değeri çok hızlı bir biçimde anlaşılan doğal gazın özellikle Fransa'daki sanayi tesislerinde uygulama pazarı hızla genişlemiştir. Doğal gazın taşınması, inşa edilecek dağıtım şebekesinin kendisini kısa sürede amorti etmesi zorunluluğu, öncelikle önemli mik tarlardadoğal gaz tüketebilecek sanayi tesislerinin hangileri olduğunu tesbit etmeyi gerektirir. Söz konusu tesisleri tesbiti sırasında diğer önemli bir faktör, doğal gaz tüketiminin yıl içerisinde düzenli olarak tüketilmesidir. Bu iki faktörün ışığı altında karşımıza en ideal tüketici olarak ağır sanayi tesisleri ve elekrik enerjisi üretim merkezleri çıkar.

Ağır sanayi denilince, önce demir çelik tesisleri, çimento sanayii, cam eritme fırınları, kimya sanayii ve geniş buhar üretim santrallarını ele almak doğru olur. Demir çelik üretiminde tüketilendoğal gazın toplam gaz ve yakıt tüketimine oranı yüzde beş düzeyindedir. Ayrıca, yüksek fırınlardan dışarıya atılan gazlarla doğal gazı karıştırarak, yeniden ısıtma devresine sokabiliriz.

Çimento sanayiinde ise, alev püskürtme borularında doğal gazı kolaylıkla kullanabiliriz. Zaten, genelde iki yakıt türüne göre inşa edilmiş olan çimento fırınlarında, bir enerji türünden diğerine dönüşüm, doğal gaz kullanılması halinde en geç iki saat içerisinde yapılabilir. Ayrıca, fuel-oil ile çalışan fabrikalarda, doğal gazı kullanarak, fuel-oil'ü püskürtme işlemini yapabiliriz. Söz konusu çimento sanayiinde akıt giderlerinin toplam maliyet içerisindeki payı oldukça önemliorandadır (yüzde 30 ile 40 arasında). Doğal gazın bu sanayi tesislerinde kullanılması bu nedenle, diğer yakıt fiyatlarıyla çok yakından ilgilidir.

Cam eritme fırınlarında doğal gazın kullanılmasıyla ortaya çıkan teknik yapı fuel oil ile kullanılan sistemden hiç e farklı değildir. Merkezi buhar üretim santrallarında fuel oile dayalı olarak kullanılan brülörler ise genelde çift yakıt türüne uygun olarak yerleştirilir, bu nedenle bir enerji türünden diğerine geçiş burada da kolaylıkla mümkündür.

Ağır sanayi tesislerinde doğal gaza dönüş için yapılacak yatırımın geriye dönüşü genellikle çok süratli cereyan eder. Bu kesimdeki müşteri yapısı, doğal gaza dönüşü, fiyatlarda gösterdiği seyre bağlı olarak, çok süratli olabileceği gibi söz konusu yeni enerji türünün dağıtımı sırasında zorluklar çıktığı takdirde, süratle eskiye dönebilir. Burada en önemli faktör, doğal gazın dağıtımını üstlenen kuruluş tarafından yapılacak değişiklikten kullanıcının hiçbir şekilde zarar etmey eceğinin garanti edilmesi ve iki farklı enerji türünü fiyat açısından aynı özellikleri taşımasıdır. Bir baka deyişle müşteri burada pazara hakimdir.

Ağır sanayi tesislerinden sonra, doğal gaza en yakın ilgi gösteren kuruluşlar seramik, tuğla ve kiremit fabrikalarıdır. Demir çelik sanayiinde olduğu gibi, demir dışı metallerin eritilmesi ve ergiyen metallerin yeniden ısıtılması sırasında doğal gazdanazami ölçüde yararlanılır.

Doğal gazın çok değişik türde yararlanıldığı sektörlerden biri de tarıma dayalı gıda sanayiidir. Örneğin, tahılların kurutulmasında, süt tozunun püskürtülmesinde, ekmek fırınlarında ve biskü tesislerinde doğal gaz dan yararlanabilmekteyiz.

2. SANAYİDEKİ DOĞAL GAZ PAZARININ ANALİZ YÖNTEMLERİ:

Fransa'da doğal gazın sanayi sektöründeki gelişmeleri, kısa adı C.E.R.E.N. olan "Enerji Üzerine Araştırma ve İnceleme Merkezi" yürütür ve izler. Merkezin giderleri, değişkenerji türlerini (elektrik, gaz, kömür, petrol ve petrol türevleri) dağıtan şirketler tarafından karşılanır. Merkezin kadrosunda daimi olarak çalışan 40 uzman bulunur. Buna belirli periyodlarda yapılan çalışmalarda görev alan anketörler eklenir.

Her yıl, sanayi kesiminde doğal gaz kullanan tesislerin dörte biri, bizzat yüzyüze yapılan görüşmelerle taranır ve önceden hazırlanmış anket formları, bu görüşme sırasında doldurulur. Geriye kalan tesislerin dörtte üçüne ise hazırlanmış anket formları mektupla gönderilir. Söz konusu anket kapsamına 10 işçiden fazla işçi çalıştıran 50 bin işyeri alınır.

CEREN merkezi yanı sıra, Fransa Sanayi Bakanlığı da 1982 yılından bu yana, mektupla gönderilen anket formları ile yıllık araştırmalar yapar. Sanayiciler kullandıkları enerji yönünden kendilerine sorulan soruları yanıtlamak zorunluğundadır. Sonuçları hizmete özel olan bu anketin sadece özeti, yıllık faaliyet raporlarında belirtilir.

Yakıtlar ile elektrik arasında belirli bir fark vardır. akıt denilince, kazanlarda buhar gücü elde ettiğimiz, ısıtmada kullandığımız, binaların ısıtılmasında tükettiğimiz imalat sanayiinde kullandığımız ve nihayet elektronik enerjisi üretmek için kullandığımız yakıt türü anlaşılır. Oysa, elektrik enerjisi denilince, çevirici güç aklımıza gelir, buhar elde etmek için kullanılan elektrik ve diğer kullanım yöntemleri aklımıza gelir.

CEREN merkezi, doğal gazı tüketenlerin yanı sıra, doğal gazla ilgili materyali üretenler ve bu tesisatı yerleştirenler nezdinde de anketler gerçekleştirir. Anketlerin bata gelen amacı kazan, brülör, fırın, kurutma tesisleri ve banyolardan oluşan parktaki gelişmeyi izlemek, ortalama enerji tüketimini yerleşik gücüne oranla değerlendirmektir.

Öte yandan, bankalar ve diğer ekonomik kuruluşlar tarafından finanse edilen Ekonomik Veriler ve Enformasyon Bürosu s(kısa adıyla B.I.P.E.), kuruluş yılıolan 1958'den bu yana doğal gaz üretimini, fiyatları izler, beş ıllık ön tahminlerde bulunur. BIPE tarafından hazırlanan ayrıntılı ve değişken PDG planlarında, yer alan, 200-220 arasındaki ürünün 5 yıllık dönem için üretim ve fiyat tahminleri verilir. Makro ekonomik veriler esas alınarak yapılan bu tahminleri, CEREN merkezi tüketim rakamlarına dönüştürür. Kullanılan smülasyon yöntemiyle yakıt tüketim ve elektrik tüketim rakamları tahmin edilir. Bu hesaplamalar yapılırken, anket formları ve görüşmeler sırasında sanayi tesislerinde saptanan birim rakamlar esas alınır, enerjide tasarrufa gidileceği varsayılarak, elektriğe dönüşün ön tahminlerin ve bulguların değerlendirilmesi sırasında uygulanan değişik senaryolar sonucu varılan nokta, bize sanayi sektöründe enerji tüketiminin azaldığını gösterir. Üretim rakamları belirli bir istikrar çizgisinde giderken, az enerji tüketim sanayii sektörlerinin toplam içerisindeki ağırlığı artmakta, çok enerji kullanan sanayi sektörlerinin toplam içerisindeki ağırlığı ise azalmaktadır.

Fransa'da Gaz de France'a bağlı 16 bin abonenin genelde sabit çizgide doğal gaz tükettiğini görmekteyiz. Sadece sanayi tesisi olarak belirttiğimiz bu abonelerin yüzde 80'inde satış artışı gözlenmektedir. Abone ile şirket arasında yapılan sözleşmede, kullanım yüzdesine göre farklı uygulama söz konusudur. Azot üreten sanayi tesisleri, yaptıkları sözleşmeyi yüzde 85 ile 105 oranında yerine getirir. Doğal gazın daha geniş bir kesim tarafından benimsenmesi için, fuel-oil ve kömür fiyatlarının son derece yakından izlenmesi zorunludru. Enerji türündeki yapısal değişiklik ancak yatırım kendisini 3 yılda geri öderse sanayici için çekici olur.

Sektören bir inceleme yapılırsa, kimya sektöründe, metanol ve amonyak sentezi için kullanılan doğal gaz yönteminde bir düşüş, cam sanayiinde sabit bir gelişme gözlenmektedir. Kireç ve çimento sanayiinde ise kömüre dönüş nedeniyle doğal gaz tüketimi düşme eğilimi gösterirke, alçı tesislerinde artış gözleniyor. Tarıma dayalı gıda sanayiinde ise doğal gaz kullanan tesislerin toplam içerisindeki ağırlığı hızla bir artış göstermekte, bu da doğal gaz yetkilileri tarafından hayli ilginç bir gözlem olarak kabul edilmektedir.

(*) Bu yazı metni, Sn. Portrait'nin 25 Mayıs 1987 tarihinde düzenlenen TMMOB Kimya Mühendisleri İstanbul Şubesi sempozyumunun konuşmasından derlenmiştir.

Tekstil Kimyasallarında Son Gelişmeler

Kimya Mühendisleri Odası Bursa İl Temsilciliği ile Makina M.O. Bursa Bölge Temsilciliği birlikte 21-25 Eylül 1987 tarihleri arasında **"Tekstil Kimyasallarında Son Gelişmeler"** konulu seminer düenleyecektir. Seminerin Bursa'daki turistik otellerin birinde (Kırcı Otel veya Anatolia Otel' yapılması düşünülmektedir.

Seminerde ülkemizde bu konuda üretici ithalatçı veya mümessil olarak etkinlik gösteren firm temsilcileri ile üniversite öğretim üyelerine söz verilecektir. Firmalar seminerde yabancı uzman ile de temsil edilebilirler. Seminerde aşağıda belirtilen kimyasalların teorik bilgilerle desteklenerek tekstildeki yeri ve bu alanda dünyada görülen son gelişmeler anlatılacaktır. Anlatılması düşünülen kimyasallar şunlardır:

1- Yapıştırıcılar, binderler
2- Köpük kesiciler
3- Antistatikler
4- Deterjan ve yıkama maddeleri
5- Dispergatörler-Kıvamlaştırıcılar
6- Koriyerler
7- Boyalar ve boyamada kullanılan yardımcı kimyasallar
8- Tekstilde kumaşa istenilen özellikleri (yanmazlık, buruşmazlık, kir tutmazlık v.b.) veren kimyasallar.

Seminerde söz verilen firma temsilcilerinden ücret talep edilmeyecektir. Otelde yer ayrılacak ancak otel ücreti kendileri tarafından ödenecektir. Söz verilen firma temsilcileri izleyicilere kendi ürünlerini tanıtan broşür, katalog v.b. dağıtabilecektir. Ayrıca isteye firmalara akşam kokteyl veya yemek veya öğle yemeği vererek kendi ürünlerini özel olarak tanıtma (reklam yapma) süresi tanınacaktır.

Seminerin Makina Mühendisleri Odası yanı organı TEKSTİL ve MAKİNA ve Kimya Mühendisleri Odası yayın organı KİMYA MÜHENDİSLİĞİ dergilerinde yurt çapında duyurusu yapılacak, yurt çapında katılım sağlanacaktır.

Seminerin belirtilen tarihlerde gerçekleştirilebilmesi için firmanız katılmayı arzu ediyorsa aşağıda istenilen bilgilerin en geç 25 Temmuz 1987 tarihine dek Temsilciliğimiz adresine bildirilmesi gerekmektedir.

— Seminerde hangi konuların anlatılmak istendiği
— Seminere konuşmacı olarak kimin/kimlerin katılacağı
— Seminerde gerekli eğitim araçları (slayt, tepegöz, video v.b.)
— Ürün tanıtımı için düşünülen yöntem (yemek, kokteyl v.b.) ve gerekli süre.

Seminer programları Temmuz ayı içinde kesinleştirilerek firmalara bildirilecektir.

İlginiz için teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dileriz.

Avrupa Parlamentosu Başkanına Telefax'la Açıklama

Avrupa Parlamentosu Başkanına
Strasburg/Fransa

Türkiye Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak Ermeni meseleleri hakkındaki kararınızı şiddetle protesto ediyoruz.

Size tarihi incelemenizi ve Doğu Anadolu'da müdafaasız Türk köylerindeki Ermeni katliamını öğrenmenizi tavsiye ederiz.

Neden İngiliz, Amerikan, Fransız, Alman ve Rus belgelerini incelemiyorsunuz?

Aynı zamanda sizin gerçek konumunuzu anlayamadık, yoksa siz uluslararası bir mahkeme misiniz?

TMMOB
Kimya Mühendisleri Odası
İstanbul Şubesi

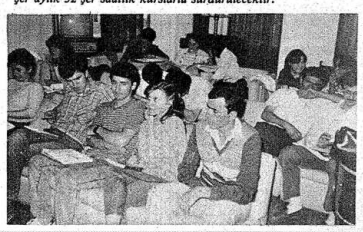
Yabancı Dil Kursları Sürüyor...

Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin düzenlediği İngilizce dil kursları, A, B, C kurlarında üç ayrı düzeyde yirmişer kişilik gruplar halinde sürüyor.

Gruplara katılım için seviye sınavından geçmek ya da eşdeğer kurslardan uygunluk belgesi getirmek gerekiyor.

Ekim ayında C kurumuz onsekiz aylık devresini tamamlayarak sona ererken, hiç bilmeyenler için İngilizce kursu yeniden başlatılacak.

D) BİLGİSAYAR DİLİ (BASIC) KURSLARIMIZ yirmişer kişilik gruplar halinde eylül ayından itibaren birer aylık ve ikişer aylık 32'şer saatlik kurslarla sürdürülecektir.



Necati ARIKAN *İstanbul Sanayi Odası Y.K. Üyesi*

Konuşmama başlamadan önce önemli bulduğum iki konuda bazı açıklamalarda bulunacağım. Geçen yıl İzmir'de yapılan "Enerji Ulusal Kongresi"nde çok güzel bir kitap dağıtıldı: "Türkiye'nin 2000 yılına kadar ki süre içinde enerji talebi ve enerji kaynakları arz" başlığı altında. Benim o raporda gördüğüm çok çıplak ve acı bir gerçek vardı. Türkiye tüm enerji ihtiyacını, sadece elektrik, fuel-oil ve kömür değil, tüm enerji ihtiyacının yarısını bugün ithal yoluyla karşılamaktadır. 2000 yılına doğru tüm hidrolik kaynaklarımız devreye girdiği halde, bu oran düşmemekte, maalesef daha da artmaktadır.

Türkiye'nin bu kadar büyük bir enerji açığı varken, doğal gazın ithal yönünden bir sorun olacağını zannetmiyorum. Bilakis daha verimli ve istikrarlı bir kaynak olduğu için, en azından petrol ithalatının yerini aldığı için, ithalat ve döviz dengesi açısından daha da yararlı olacağına inanıyorum.

Şimdi, "Türkiye teknolojik olarak doğal gaz kullanımına hazır mı?" sorusuna gelelim. Burada iki ayrı konu var. Birincisi doğal gazın dağıtımı ile ilgili. İkincisi kullanımıyla ilgili. Dağıtımı ile ilgili anahat ihalesi Türk mühendisliği tarafından başarıyla gerçekleştirilmektedir. Buradaki ayrıntı, döşenen boruların ithal edilmiş olmasıdır. Bu, doğal gaz boru hattı değil de petrol boru hattı olsaydı durum yine aynı olacaktı. Çünkü bu Türkiye için yeni bir konudur. Sanırım, zamanla boru yapımı da Türkiye'de olacaktır. Dolayısıyla bunların ciddi sorunlar olacağını sanmıyorum. Öte yandan basınç düşürücü regülatörler, sayaçlar, basınç düşürücü istasyonlar gibi malzemeleri gerektirecektir ki, bunları da Türk sanayi know-han'larını alarak imal etmeye hazırdır. Bildiğim kadarıyla bazı sanayicilerimizin bu konuda çeşitli girişimleri vardır. Ortak yatırımlar veya know-han satın alarak yatırım planlayan sanayicilerimiz bulunmaktadır.

İkinci konu doğal gazın kullanımı ile ilgili hususlardır. Kalorifer kazanlarında, mutfaklarda, su ısıtıcı cihazlarda kullanılacak malzemelerin çeviriminin sağlanması gerekecektir. Zaten doğal gaz, bir yerde, likit petrol gazın veya hava gazının bir benzeridir yanma açısından. Bugüne kadar da Türkiye'de gaz yakarak üretim yapan cihazlar üretilmektedir. Herhangi bir sorun olmadan hemen hemen tümü yerli imkanlarla üretilmektedir. Hatta bazı sanayicilerimiz yurt dışına yaptukları gaz fırınları ve ocakları gibi doğal gazla çalışan cihazları Cezayir gibi ülkelere satmışlardır. Buradaki tadilat yanıcı ünitedeki memeyle ilgili bir çevirimdir. Burada da bir sorun olmadığı gibi know hat'a da ihtiyaç yoktur. Türk sanayicileri bu çevirimleri rahatlıkla yapacak lardır. Biraz karışık olanı kalorifer kazanlarının kullanımıyla ilgilidir. Türkiye'de gaz kullanan kalorifer kazanı nadir olduğu için bunun üzerine brülörler geliştirilecektir. Bunun üzerine çalışan sanayicilerimiz de vardır. Daha önce de söylediğim gibi ihracat yaparak tecrübe kazanmışlardır.

Doğal gaz daha yüksek kalorili, daha iyi yanan bir gaz olduğu için, yanma anında gazın kazanları delmemesine dikkat edilecektir.

Bunlar için ithalat gerekir mi? diyorsunuz. Türkiye'nin liberalleşen politikası içinde eskisi gibi bir ithalat ikâmesi düşünülmemelidir. Mesela Türkiye'de saç yapılır, üretilir, ama saç yetmediği için ithal de edilir. Pik demir İskenderun'da yapılır, Karabük'de yapılır, ama üretimi yetmediği için o da ithal edilir. Türkiye sanayinin ihtiyacı olan hammaddeler yeteri derecede üretilemediği için zaten ithal edilecektir. Ama bunların ithalat ihtiyacını artırıcı ölçülerde olacağını zannetmiyorum.

Ama burada emniyetle ilgili önemli bir konu vardır. Bunun için de, hec ülkede gaz gibi yanıcı cihazlar kullananlar için standartlar konmuştur. Belirli emniyet regülatörleri, sayaçlar ve kullanım cihazlarının sağlanması gerekir. Burda dikkat edilmesi gereken konu, bunlarla ilgili standartların Türkiye Standartları Enstitüsü tarafından hazırlanarak bir an önce yürürlüğe konulmasıdır ki, bir kargaşa olmasın. Standartlar hazırlanmadan, standartlara uygun olmayan denetimsiz ürünler, tadilat gereçleri piyasaya sürülmesin. Böylesi bir standartlaşmanın zamanında yapılıp, denetiminin sağlanması halinde, emniyet açısından da bir sorun olacağını sanmıyorum.

Bu basımçlı bir gazdır, şehir içinde dağıtılması sakıncalar yaratmayacak mı? dendi. Benim edindiğim bilgilere göre şehir içi şebekesi yüksek basınca göre yapılmamış. Ama şehir merkezlerine 20 barlık basınçla geldikten sonra, şehiriçindeki basınç düşürücü istasyonlarda 4 bara indirilerek dağıtılacaktır. Apartmanların girişinden 0,3 bara düşürülerek, bugün kullandığımız tüp gaz çıkışındaki detantör basıncı gibi kullanılacaktır. Şayet bu alanlarda bir sorun olursa, bunun sorumluluğu, tabii ki gaz şebekesini kim yapıp işletiyorsa onlara ait olacaktır.

Bununla birlikte, doğal gazın kullanımından doğan risklere de katlanmak zorundayız. Her konuda, her alanda riskler vardır. Riski vardır diye yapılması zorunlu bir hizmetten kaçamayız. Mesela uçağa binmenin, arabaya binmenin riski var diye, bizler yolculuk etmekten kendimizi nasıl menedemezsek, sayın konuşmacılar değindiler, Türkiye'nin önemli enerji açığının bulunduğu bir durumda, biz de riski var diye, doğal gaz gibibir enerji kaynağını Türkiye'ye getirmekten kendimizi menedemeyiz. Kaldı ki, bir yığın yararları olduğu konuşmacılar tarafından bu rada dile getirildi.

Ayrıca doğal gaz ilk aşamada kentlerde mi kullanılacak, sanayiye mi? olacak gibi bir kaygının da yersiz olduğu kanısındayım. Bu bir ihtiyaçtan doğmuştur. Hangi alanda daha yararlı ise orada kullanılacaktır.

Sanayiciler olarak doğal gazı kullanmak istiyoruz, bekliyoruz. Ama doğal gaz sanayiciler için gelmiyor. Ankara ve İstanbul gibi büyük kentlerimizin ısınma sorunlarına bir çözüm olarak düşünülüyor. Bugün İstanbul'un ısınma sorunu çözülmüş değil. Kalitesiz ve son derece düşük kalorili kömür kullanılıyor. Bu kömürün elde edilmesi için de her taraf delik deşik edildi. Ne orman kaldı, ne ağaç. Her yerden giriliyor. Şimdilerde de denizden gidiliyor. Tüm bu işler 2500 kalorilik, kağıt gibi yanan bir kömürü elde etmek için yapılıyor. Tüm bunun için çevre tahrip ediliyor, yoğun emek harcanıyor, kaynak israf ediliyor. Bu durumlar gözöüne alınınca bile, doğal gazın bir an önce İstanbul için de kullanımının önemi kendiliğinden ortaya çıkıyor.

YÜKSEL BOYA KİMYA SANAYİ VE TİCARET

İnşaat ve Sanayi boyaları,
Alkid reçine girdileri
en uygun şartlarda
en kısa sürede
temin edilir.

★ SOLVENTLER
— Toluol, Ksilol, White'sprit

★ BOYAR MADDELER, PİGMENTLER
— Titan, Natrasol

Büro : Prof. Cemil Bilsel Cad. Şahin Han Kat. 5 No. 510 Eminönü-İSTANBUL
Tlf. : 511 94 23 - 526 18 34

Dağıtım Engeli

Baştarafı sf.1'de

yaşanmıştır, yaşanmaktadır. Anti demokratik bir basın yasası yürürlüktedir. Basın zor koşullar altında görev yapmaktadır.

Basının bir kolu olan süreli yayınlar da bu cenderenin içindedir. Bu olumsuzluklarla ve iktidardan kaynaklanan fiili baskılarla sürekli olarak yüzyüzedir. Dergi toplatma, dergilerin sorumlularının gözaltına alınması "vaka-i adliye"den olmuştur.

Bunun yanı sıra, çok büyük çoğunluğunun ortak özelliği sermayeden bağımsız ve demokratik düşün filizlenmeleri olan süreli yayınlar, şimdi de, iki büyük dağıtım kuruluşu olan Gameda ve Hür Dağıtım'ın, zaten sınırlı olan dağıtım olanağını tamamen ortadan kaldırarak, bu yayınların okuyucuya ulaşmasını önleme girişimi ile karşı karşıyadırlar.

Hür Dağıtım ve Gameda genel müdürlüğünün ortak imzası ile "Dikkat Önemlidir" başlığını taşıyan ve bütün bayilere gönderilen 22 Haziran 1987 tarihli bir "dış genelge", bayilere kendileri ile bir sözleşmeleri bulunduğunu hatırlatarak, kendilerinin dağıtmadığı süreli yayınları, dağıtan bayilerin sözleşmelerinin feshedileceğini duyurmaktadır. Bu ekonomik tehdit etkisini göstermiş ve bayiler Gameda ve Hür Dağıtım'ın dağıtmadığı süreli yayınları satmaktan kaçınır olmuşlardır. Söz konusu genelgede 66 adet aylık derginin adları da belirtilmiştir. Bu dergilerden bir kısmı yıllardır bu bayiler tarafından satılmaktayadı.

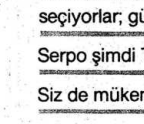
Okuyucu desteğinden başka hiçbir ekonomik kaynağı bulunmayan yayınların dağıtım kanallarının tıkanmak istenmesi, bu dergileri ölüme mahkum etmekle eşdeğerdir. Bu ise kültür hayatına vurulan ağır bir darbedir. Sorumluları da bellidir.

Üzücü olan, Hür Dağıtım ve Gameda'nın haksız rekabet anlamına gelen bu girişiminin gündüsünün ticari kaygılar olmamasıdır. Çünkü; bu dergiler Hür Dağıtım ve Gameda'nın satış kosullarının rekabet metası olamaz.

Biz, aşağıda adları bulunan süreli yayınların yetkilileri, kültür ve demokrasi yaşamına ağır bir tehdit demek olan bu "dış genelge'nin kaldırılmasını talep ediyor ve bu tutumu kınıyoruz.

Görünüşe Aldanmayın, İşin Esasına Bakın.

Dünyada birçok bina şu anda Serpo ile sıvanıyor,



dış yüzeyleri-iç yüzeyleri kaplanıyor...

Serpo ile mutfaklar-banyolar,

yerler-tavanlar döşeniyor; sağlam... sapasağlam...

... Dünyadaki insanlar: "Yaşadığımız yerler

estetik, dayanıklı olsun" diyorlar, Serpo'yu

seçiyorlar; güvenli... ekonomik...

Serpo şimdi Türkiye'de.

Siz de mükemmel bir inşaat için

Serpo'yu deneyin.



SERPO

YAPI MALZEMELERİ
SANAYİ ve TİCARET A.Ş.
Ulus yolu, Zincirlikuyu Cad. 17/5
Ulus/Etiler-İstanbul TEL: 163 83 96 (4 HAT)

KARDEŞ REKLAM

Danışma Toplantısı

Baştarafı sf. 4'de

minerinin basılı duruma getirilmesi istendi.

Kendi sırasında, Bilgisayar Birimi de, o güne dek süren satış, bitmiş ve başlayacak kurslar ve Oda tarafından program hazırlanması gibi değişik dallardaki etkinliğini ayrıntılarla, etkili ve özlü bir biçimde dile getirdi.

ÖLÇÜ Gazetesi konusunda da ,zorluklar ve darboğazlar sıralandı. Finansman sorununun çözümü için yapılabilecekler üstünde duruldu. Ayrıca, üyelerden yazınsal üretim desteği ve haber yardımı istendi.

Gündemin "Oda Çalışmaları" bölümünde de, üyelerle bölgesel planda yakın ilişkiler kurulması ve ilgili Belediyelerde vize uygulamasının başlatılması amacıyla, Bakırköy ve Kartal Temsilcilikleri çalışmalarının hızlandırılması; işlevsel bir düzeye getirilmesi üstünde duruldu. Bu amaca ulaşmak için, eylül başında uygulanacak programlar yapılması istendi.

"Proje Nasıl Yapılır?" programının uzantısı niteliğinde, "istinat duvarları, makina temelleri ve çelik proje tasarımı" konularında da çalışmalar başlatılması önerildi.

Önemli biri başka dilek de, hemen ekim ayı başında (ilk haftası), üyelerimizin tümünün kolayca katılabileceği koşullarda yemekli bir gece düzenlenmesi yönünde kendini gösterdi. Konuşmalardan sonra bu öneri kesinleşti.

Ayrıca, 1987'nin "Dünya Konut Yılı" olması dolayısıyla ve ÖLÇÜ için malzeme oluşturması da hedeflenerek özel bir panel düzenlenmesi isteği, bu arada yapılan dikkat çekici öneriler arasında yer aldı. Projeciliğin sorunları, kamu kesiminde çalışan üyelerimizin içine itildiği koşullar ve "inşaat mühendislerinin toplumdaki yeri" konularında da paneller gerçekleştirilmesi, toplantıya katılanlarca üstünde önemle durulan öneriler oldu.

Mahkeme Kararı

Baştarafı sf.1'de

palanlara uygunluk hali, ancak yasalarda öngörülen yönteme dayanılarak yapılan kamulaştırma işlemleri ile sağlanabilir. Bu yapılmaksızın salt mühürleme ve faaliyetten men ile, plan uyarınca, kamulaştırma sahasında kaldığı tartışmasız olan bir taşınmazın boşaltılmasının sağlanmaya çalışılması, anayasanın güvencesi altında bulunan mülkiyet ve ticari faaliyette bulunma hakkına uygun bulunmadığı gibi **imar ve kamulaştırma yasalarının lafzına ve ruhuna da aykırı olduğu açıktır...**"

"Açıklanan nedenlerle hukuka aykırı bulanan dava konusu islemin iptaline ....oybirliği ile karar verildi."

Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan'ın, Beyoğlu Belediye Başkanı Haluk Öztürkatalay'ın ve hukuk danışmanlarının, kamulaştırma kanununun bu yanını bilmemeleri mümkün değildir. Sözde "ulaşım planı" adı altında lanse edilen, ancak sağduyulu hiçbir bilim adamı tarafından onaylanmayın bu plan, ZORA DAYALI YÖNTEMLERLE, HUKUK TANIMAMAZLIKLA gerçekleştirilmeğe çalışıldığı bir kez daha belgelenmiştir. Hangi yöntem denenirse denensin, mızrak çuvala sığmıyor...

Ruhi Su

Baştarafı 3. sayfada

var olan müziklerden ayrı olduğunu, insanı sürekli ayakta tutan (uyanık tutan, uyan diyen) yapısı, anıt yüzeyinde birbirine benzemeyen girinti ve çıkıntılarla ifade edilmimştir.

Savaş yerine Barış , kılıç yerine saz benzeşmesi.

Bu Ruhi Su'nun yaratıcı kişiliğini ifade etmektedir.

★ Ben bu çalışmamda Ruhi Su gibi bir halk kahramanının mezarını değil, onu, gelecek kuşaklarda sürecek olan özleme ulaşma kavgasının bir simgesi yapmayı amaçladım.

Asli jüri üyelerinden Prof. Zühtü MÜRİTOĞLU ve Y. Mimar Doğan TEKELİ, danışman üyelerden, yazar Günter GRASS ve Günter WALLRAFF'ın katılamadığı jüri toplantısı 19 Haziran 1987 Cuma günü Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Lokalinde toplandı.

Jüri toplantısına katılamayan, ancak bir mesaj gönderen G. WALLRAFF'ın mesajı şöyle: "Değerli sanatçı, seçkin insan Ruhi Su için yürüttüğünüz bu saygın çabada yanınızda olmanın unurunu duyuyorum. Çalışmalarınızda başarlar dilerim. Saygılarımla."

Jürinin birinci elemesinde iki proje katılım no'su ve kimlik zarfları bulunmadığından yarışma dışı bırakıldı.

İkinci elemede ise yirmi proje elendi.

Üçüncü ve son aşamada ise dört roje jüri üyelerir tarafından UYGULAMAYA DEĞER projeler olarak önerildi. Bunlardan Mimar Zafer ALDEMİR ve Mimar Feride ÇİEKOĞLU'nun ortak projeleri 5'e karşı 2 oyla UYGULAMAYA DEĞER görüldü.

ÖDÜLLENDİRMEYE DEĞER proje sahipleri ise şöyle: 1. Erim BAYRI, 2. Cahit KOÇÇOBAN, 3. Heykeltraş Rahmi AKSUNGUR, 4. Mimar Süha ÖZKAN, 5. Mimar Nursel ONAT, Mimar Muammer ONAT, Sencer ERKMEN (yardımcı), 6. Heykeltraş Meriç HIZAL, 7. Y. Mimar Nejat YARDIMCI, 8. Heykeltraş Eyüp ÖZ, 9. Heykeltraş Burhan ÖZKAN, Heykeltraş Sercihan ALİOĞLU, 10. Mimar Öztürk BAŞARIR, Mimar Eray ÖZBEK.

Yarışmada ödül kazanan eser sahiplerine ödülleri, 14 Temmuz'da Odamız Lokalinde açılan sergi kokteylinden sonra verildi.

Deniz Oto

Baştarafı sf.1'de

rinin çok pahalı olduğu belirtilerek bunun bir savurganlık olduğu belirtilmişti.

Deniz otobüsleri satın alınmasına karşın, konu son günlerde yeniden gündeme gelmiş ve buna ilişkin basınımızda haber ve incelemeler yeralmıştır. Bununla ilgili geniş bir haber de Dünya gazetesinde yeraldı. 5 Haziran 1987 tarihli Dünya Gazetesinin Deniz Otobüsleriyle ilgili haberlerinde İTÜ ve Yıldız Üniversitesi öğretim üyeleri de birer beyanat vererek, Ölçü'nün haberlerindeki bilgileri doğrulamışlardır.

Levent

İNŞAAT VE İZOLASYON MALZEMELERİ SANAYİ VE TİCARET A.Ş.

Su Yalıtımında Kesin Çözüm İçin 3 Doğru

1 DOĞRU SEÇİM
Yapının türüne göre yalıtım malzemesi doğru seçilmelidir.

2 DOĞRU DETAY
Teknik elemanlar seçilen malzemeye göre detayları bilinçli olarak ve doğru bir şekilde saptamalıdır.

3 DOĞRU UYGULAMA
Uzman formen kadrosu seçilen malzemeyi saptanan detaya ve teknik şartnamelere göre titizlikle doğru uygulamalıdır.

Merkez : Küçük Langa Cad. Asım Bey Sk. No: 1 Aksaray - İST.
Tel: 521 44 21 - 521 15 33 Telefax: 521 71 63

Makyaj

Baştarafı sf.1'de

beş şirketin yağmasına sunan belediye yetkilileridir. Öte yandan Sayın Dalan'ın dediği gibi, yağmurun yol açtığı sel baskınlarını bir doğal afet gibi görmeye de olanak yoktur. Yatırımsızlıktan, plansızlıktan, ihmalkârlıktan doğan kendi kusurlarımızı doğal afet gibi sunmaya çalışmakla ayıbımızı örtemeyiz, sorumluluktan kurtulamayız."

Nitekim İnşaat Mühendisleri ve Mimarlar Odası İstanbul Şubelerinin oluşturduğu bir uzmanlar ekibinin su baskınlarına ilişkin yaptırdığı incelemelerin sonunda kaleme alınan raporda da buna benzer görüşlere yer verilmekte ve özetle şöyle denilmektedir: **"İstanbul'da zaman zaman trajik sonuçlara neden olan altyapı yetersizliği, son günlerde yağan yağmurlarla bir kez daha olanca ağırlığıyla gündeme gelmişti. Bu son durum, bir doğal afet, bir talihsizlik olarak değerlendirilemeyecek ve geçiştirilemeyecek vahim bir durumdur. "**

Sempozyum

Baştarafı sf.1'de

Merkezinden Dr. Selma Portakal ise Nükleer silah denemeleri, güç reaktörleri ve uydu kazalarından çevreye yayılan radyasyonun oluşturduğu tehlikelere dikkatleri çekerek, bu tür kirlenmenin önüne geçmede etkili olabilecek teknikleri sınıflandırdı.

Nijerya'dan sempozyuma katılan Dr. Ephraim N. Okeya, güncel konu olan AIDS üzerinde yaptıkları çalışmalar hakkında bilgi verdi.

Mısır Kahire Su Kirlenmesi Kontrolü Araştırma Merkezinden katılan Sohair Abo El-Ela'da, tekstil endüstrisinin kirlenme sorununun tamamen tekstildeki boyama teknikleri sonucu açığa çıkan atık su olduğunu ve bu kirli suyun kireç, demir, sülfat kullanılarak çökeltme yoluyla önlenebileceğini belirtti.

YÜCEL GÜRSEL'İN KONUŞMASI

Sempozyumda gazetemiz Genel Yayın Yönetmeni ve Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı Yücel Gürsel'de bir konuşma yaptı. Çevre kirliliğinin sosyoekonomik nedenleri ve çözüm ilkeleri başlığı altında yaptığı konuşmada Gürsel, **"Çevre kirliliğinin gerçek nedenleri, bilim ve teknolojideki yetersizliklerde değil, sosyo-ekonomik yapılardaki olumsuzluklarda, plansız kalkınma ve kentleşmede aranmalıdır."** dedi. Konuşmasında konuya ilişkin sayısız örnekler veren Gürsel, konuşmasını şu tümcelerle bağladı: **"Çevre sorunlarının ulusal ve uluslararası düzeyde denetim altına alınıp iyileştirilebilmesi, pazar ekonomisinin her iki düzeyde de planlı ve demokratik yönetimi ile mümkündür. Bu denetim bilinçli yurttaşlarla, çevre sorunları etrafında organize olmuş bir toplumsal yapının oluşması süreci ile birlikte gelişir."**

"Kalkınma adı altında, kentleşmeye ve yatırımlara plansız, spekülatif kâr güdümünün tayin edici olduğu ortamlarda, kirlilik, insan ilişkileri dahil olmak üzere bütün çevreye egemen olmaya devam edecektir. Böylesi bir ortamda da yalnız teknolojiye indirgenmiş önlemler, hastalığın çaresi olmaktan çok, hastalığın sonuçları üzerine gelişen bir pazar ekonomisi yaratacaktır."

Şahabettin UYARER
Endüstri Mühendisi BOTAŞ

Doğal gazın temel maddesi metandır. Petrolün bulunduğu alanlarda olmakla birlikte, başka alanlarda tek başına da bulunabilir. Doğal gaz özellikle 1973 ve 1979 petrol krizleri döneminde, petrole alternatif olarak pazarda yerini almıştır. Giderek de önem kazanmıştır. Bugün SSCB'den alacağımız doğal gaz, başta Trakya bölgemiz olmak üzere ülkemizde de vardır. Bu konuda araştırmalara başlanmıştır.

Bizim SSCB'den ithal edeceğimiz doğal gaz miktarı 1987'de 700 milyon m^3/yıl, 1988'de 2,5 milyar m^3/yıl, 1989'da 3 milyar m^3/yıl, 1990'da 3,3 milyar m^3/yıl , 1991'de 3,5 milyar m^3/yıl, 1992'den itibaren de yılda 5-6 milyar m^3/yıl olarak planlanmıştır. Doğal gazın ithali ile birlikte Türkiye'de bulunan doğal gaz yataklarının araştırılması, kullanımının yaygınlaştırılması, Türkiye Petrolleri'nin bu konudaki çalışmalarını daha da hızlandırmasını beklenmektedir.

Doğal gazın kimyasal bileşimi kaynaktan kaynağa değişmektedir. Bunların bazılarında hidrokarbonlar vardır. Karbondioksit ve su buharı ve içlerinde kükürt bileşikleri vmardır. Bunlar çıkarıldıktan sonra kimyasal reaksiyonlardan geçirilerek, bu miktalar azaltılarak istenilen özellikte doğal gaz elde edilir. Bir de doğal gaz çıktığı yerde kokusuz birgazdır. Tehlikelere karşı önlem alınması açısından doğal gaza koku katılmaktadır.

Doğal gazın diğer yakıtlarla karşılaşırılmasına geçersek, diğer yakıtlardan daha temiz bir yakıt olması nedeniyle hava ve çevre kirliliğini tamamen önlemektedir. Doğal gazın bir diğer avantajı da baca gazlarından yararlanmadır. İçinde % 85'ten fazla metan bulunmaktadır. Baca gazlarının içinde bulunanlatentüt ve sensibilit dediğimiz gazlardan da yararlanılmaktadır. Kömürle çalışan bir kazanın verimini % 70, fuel-oil ile çalışan bir kazanın verimini % 85 kabul edersek, doğal gazla çalışan aynı tip kazanda verimin % 97'ye kadar çıktığını görmekteyiz.

Doğal gaz içinde kükürt yok denecek kadar azdır. Oysa kömür ve fuel-oilde fazla miktarda kükürt vardır. Kükürtün fazlalığı kazanlarda kısa zamanda eskimeye neden olmaktadır. AYnı şekilde kirlenmeye de yol açmaktadır. Kazanlardaki bu kirlenmenin verimini düşürmektedir. Bir süre sonra, verim daha da aşağılara düşmektedir. Oysa doğal gazda böylesi bir sorun yoktur. Ayrıca stoklama gerekmemektedir. Her an kullanıma hazırdır. Bir de ödeme açısından sağladığı kolaylık vardır. Diğer yakıtlar peşin parayla sağlanmasına karşılık diğer yakıtlar peşin parayla sağlanmasına karşılık, doğal gaz elektrik gibi kullanıldıktan sonra parası ödenmektedir. Bu da gerek konutlara ve gerekse sanayi kuruluşlarına büyük bir kolaylık getirmektedir.

Kullanım alanı geniş olan doğal gazın 1988 yılında dağılımı oranlarını verelim. % 66'sıs elektrik üretiminde, % 17'si gübre üretiminde, % 10'u sanayi kuruluşlarında, % 7'si konut ve ticari sektörde tüketilecektir. Daha önce verdiğim 5-6 milyar m^3/yıl diye tanımladığım plato dönemine geçildiğinde ise bu miktarın % 50'si elektrik, % 12'si gübre üretiminde, % 13'ü sanayi ve % 25'i ise konut ve ticari sektörde tüketilmek üzere değişecektir. Verdiğimiz bu oranlar planlanan rakamlardır.

İlk kullanım Hamitabat Çevirim Santralıyla başlıyor. Ekim 1987'de Ambarlı'da kullanılması planlanıyor.

Özkan AĞIŞ
Makina Y. Mühendisi ENKA İnş. ve San. A.Ş.

Sayın Emre Beyin de belirttiği gibi doğal gaz yatakları, tüketim alanlarına çok uzak yerlerde bulunduğu için uzun yıllar endüstride ve evlerde kullanılmamıştır. Bu dezavantaj ançak teknik gelişmelere bağlı olarak ortadan kalkmıştır. Üstün kalitede malzemeler, üstün boru montaj teknikleri geliştikçe, doğal gazı kaynaklarından tükmetim alanlarına taşımak mümkün olmuştur.

Dünyada bu gelişmeler olurken, ülkemizin kendisini bundan tecrit etmesi beklenemezdi. Türkiye'de takriben 20 yıldır önce NATO dağıtım şebekelerinden başlamak üzere, daha sonra Irak-Türkiye petrol boru hattının yapımı, gene ondan 5-6 yıl sonra Irak-Türkiye petrol boru hattının genişletilme yatırımı, şimdi de Sovyetler'den gelen doğal gazın Bulgaristan sınırından itibaren Ankara'ya kadar inşaası çalışmaları ve buna benzer diğer çalışmalar gösteriyor ki, yurdumuzda da bu teknolojiye doğru bir yaklaşım var. Bu yaklaşım, başlangıçta, daha çok yabancılarla, bu konunun teknolojisini çok iyi bilen yabancı firmalarla birlikteçalışmak biçiminde olmş. Ama bugün görüyoruz ki, Türkiye'deki tecrübeli elemanlar, mühendisler artık bir petrol hattını, doğal gaz hattını -ki aralarınta teknik yönden büyük farklar yoktur- yalnız başına döşeyecek ve sadece döşemekle de değil, inceden inceye yapacak duruma gelmişlerdir.

Şimdi konuya salt doğal gazın çıktığı kaynaktan tüketim merkezine nakli açısından bakarsak büyük bir sorunumuz yok. Çünkü borunun dizaynı, kompresör ve pompa istasyonlarının dizaynı, kontrol sistemlerinin projelendirilmesi sartık o kadar zor olmamaktadır. Daha önce de belirttiğim gibi, Türkiye'nin teknik seviyesi artık bunları karşılamaya yeterlidir. Fakat sorun şehiriçi dağıtımı ile ortaya çıkmaktadır. Demin Sayın Emre ve Erem Beylerin gayet açık bir şekilde belirttikleri görüşlere yüzde yüz katılıyorum. Mesele tekniği bilmek kadar, bu tekniği uygulama ortamı da bulabilmektir.

Türkiye bugüne kadar sürekli bir ortam arayışı içinde olduğu ve ihtiyaçlar gittikçe kendisini bu arayışlar içinde bulduğu için, konulara daima plansız girmek durumunda kalmıştır. Doğal gaz da bunların üzerine adeta tüy dikmiş ve sağnak halinde gelmistir. Ve işte böyle bir gaz var, biz de bu gazı kullanacağız, kullanmak zorundayız gibi bir zorlamayla gelmiştir.

Türkiye, gerçekten, özellikle şehircilik anlayışı, plânlama ruhub, çeşitli birimlerin birbiriyle koordinasyonu, halkın fedakârlığı, yapılan çalışmaların birmerkezden kontrol altında tutulması gibi konularda maalesef bu büyük yükü kaldıracak duruma henüz gelmemiştir. Burada teknik olarak ifade edilen konulara gelince, basınç düşürücülerin, brülörlerin ve boruların imalatının ve bunların piyasaya arzedilmesi konusu, kanaatimce, sayın hocalarımızın belirttiği konuların yanında daha küçük kalmaktadır. Türkiye 1960'lı yıllarda başlayan sanayi hareketleriyle, 1970'li yıllardaki imalat patlamasıyla tüm bu gereçleri imal edecek böylesi bir dağıtım şebekesinin bütün fitinks elemanlarını yapacak ve monte edecek teknik seviyeye gelmiştir. Ancak biraz sonra detaylarıyla görüşeceğiz, dağıtım şebekesi polietilen tekniğini gerektirmektedir. Nasıl ki, iletim şebekesi çelik borularla yapılıyorsa, ki bunlarda basınç yüksektir, (20 90 atmosfer) dağıtım şebekeleri 12 atmosferle başlayan daha düşük barlara göre dizayn edilmektedir. Avrupa ülkelerinin büyük bir kısmı 4 barlık sisteme göre, yani 4 atmosferlik sisteme göre dağıtım şebekelerini planlamaktadırlar.

4 barlık sistemde polietilen boru tekniğine gitmenin ana nedenlerinin bir tanesi, polietilenin çok yüksek korozyon mukavetine sahip olmasıdır. Polietilenin infilaklarda patlamalarda insan güvenliği ve çevre sağlığı yönünden az tehlikeli olmasıdır. Böyle olunca Türkiye'de bir polietilen boru, fittings, rekor, rakor, vana, dirşek, redüktör, redüksiyon elemanları gibi bir zorunlu hale getirmiştir. Türkiye'de polietilen boru hammaddesi uzun yıllar dışardan gelmiş olmakla birlikte artık yurdumuzda yapılmaktadır. Bunlardan bir tanesini ENKA'nın bir kuruluşu olan PROFTAŞ'tı. Bunu uzun yıllar yaptı.

Türkiye ne çektiyse bugünlere kadar plansız çalışmaktan çekti. Bu doğrudur. Ama belirtmek isterim ki, Türkiye'nin artık bir enerji envanteri var. Bu alanda Türkiye nereye gideceğini değil, 1990'lara, 2010 yılına kadar saptamış durumdadır. Bunun en güzel örneklerini sizlere rakamlarla vereceğim. Örneğin Türkiye'nin bir hidrolik enerji potansieli var. Ve yapılan değerlendirmelere göre 33700 megavatlık bir enerji üretime eşdeğerdedir bu. Bu 33700 megavatlık (MV) enerji potansiyeli bugünkü Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) kurulu gücünün 3 katıdır. Bunun bugün % 14,5i değerlendiriliyor. Demek ki geriye kalan % 86'sı daha değerlendirmek aşamasındadır. Ancak, ele alınmış projelerle bu geri kalan % 86'nın % 75'i 2000 yılına kadar değerlendirilecektir. Ve 2010 yılına kadar da Türkiye'in son damlasına kadar hidrolik enerji potansiyelinin sösmürüleceği hesaplanmıstır.

Türkiye'nin linyit kömürne dayalı da bir enerji potansiyeli var. Bugün için bilinen linyit rezervlerinin miktarı 7-8 milyar tondur. 7-8 milyar ton, Afşin-Elbistan santralının 200 yıllık çalışmasının hammaddesidir. Olaya böyle bakarsanız, yeni bir santralın ömrü 30 sene olarak düşünülürse bu 7 adet Afşin-Elbistan santralı yapmakla 7x1350 onbin megavatlık bir enerji potansiyeli yaratmak mümkündür. Ama Türkiye'de enerji üretimi tüketiminin artışı % 13,5'tir. Bunun anlamı şu: Bugün Türkiye'deki kurulu enerji gücü 10 bin megavattır. 5 yıl sonra 1992'de 20 bin megavat olacaktır. Tüketim bunu gerektiriyor. 1997'de 40 megavat, 2002 yılında ise 80 bin megavat olacaktır. Demek ki Türkiye 2000 yılında 80 bin megavat enerji üretebilecek potansiyelleri bugünden planlayıp harekete geçirmek zorundadır. Oysa hidrolik potansiyelimizin tamamını hizmete soktuğumuzda 33700 megavatlık bir enerji sağlayabiliyoruz. Linyit santrallarımızın tamamını devreye soktuğumuzda da -Güney Batı Anadolu dahil- yaklaşık 20bin memgavatlık bir enerji de buradan elde etmiş olacağız. Bunlara jeotermal enerji kaysnaklarını da kattığımızda -bunların toplamı tahminen 1500 megavattan fazla değildir- 1990'lardan sonra bir enerji açığımız olacak demektir. Dolayısıyla Türkiye diğer ülkelerin yaptığı gibi enerji kaynaklarını çeşitlendirmek zorundadır.

Doç. Dr. Emre DÖLEN

Doğal gaz, metan, etan ve çeşitli hidrokanbonları da içeren bir doğal kaynaktır. Doğal gaz petrol yataklarına bağlı olarak bulanabildiği gibi, bundan bağımsız olarak da bulunabilir. Doğal gazın bilinmesinin tarihi oldukça eskidir. Ancak kullanım açısından yaşantımıza girmesi 20. yüzyılın başlarından itibaren yavaş avaş olmuştur. Özellikle ABD'de 19. yüzyılın sonlarınadoğru doğal gaz bir helyum kaynağı olarak kullanılmıştır. Bilindiği gibi ABD helyum üretiminde dünyada başta gelen bir ülkedir. Bu nedenmle, o tarihlerde ABD'de doğal gaza bir enerji kaynağı olarak değil, bir helyum kaynağı olarak bakılmıştır daha çok.

Daha çok petrol yataklarının işlenmesi sırasında çıkan doğalgaza eskiden bir enerji kaynağı olarak bakılmamımş, petrol çıkartılması ırasında imha edilmiştir. 1920'li yıllarda boru teknolojisinin gelişmesiyle birlikte doğal gazı da petrol gibi uzak mesafelere nakli mümkün olmuş ve böylelikle bu doğal kaynağın kullanım alanları genişlemiştir. Bununla birlikte doğal gazın daha geniş amaçlar için kullanılması II. Dünya savaşından sonra, daha yüksek basınhçlı boruların üretilmesiyle mümkün olmuştur.

Bir kimyasal madde olarak değil sadece bir kimyasal yakacak olarak doğal gazın kullanılmaya başlanması daha çok 1945 yılından sonra karşımıza çıkıyor.

Doğal gza yanma açısından bakacak olursak yüzde 85 oranında metan içerdiğini görürüz. Bu nedenlme doğal gaz, hava gazına bir diğer adıyla şehirgazına oranla daha yüksek bir kaloriye sahiptir. Dolayısıyla doğal gazın yanabilmesi için daha fazla oksijene ya da havaya ihtiyaç vardır. Bir başka açıdan olaya bakacak olursak, doğal gazın başlıca yanma ürünleri su buharı ve karbondioksit olduğu için son deree temiz bir yanma ürünüdür. Salaştırılarak kullanıma sunulmuş bir doğal gaz içinde kükürt oranı çok düşük olduğundan, hatta şşehir gazından bile düşük olduğundan hava kirliliği bakımından büyük bir avantaja sahiptir.

Genel olarak enerji kaynakları içindeki yerine de bakacak olursak, -buradaki rakamlar birtakım tahminlere dayanmaktadır- dünyadaki mevcut doğal gaz rezervlerinin 60 ya da 70 yıl ihtiyacı karşılayabileceği tahmin edilmektedir. Tabii bu tahmin bugünkü kullanım hızı gözönüne alınarak yapılmaktadır. En geniş rezervlerin ise SSCB, ABD, Kanada ve Batı Avrupa ülkelerinde olduğu bilinmektedir.

Doğal gazın enerji içindeki yeri de giderek önem kazanmaktadır. 2000'li yıllarda toplam enerji kullanımının yüzde 27'sini sağlayacağı ileri sürülmektedir.

Kullanım açısından doğal gazı hem bir yakıt olarak kullanmak mümkün, hem de kimyasal teknolojinin gelişmiş olduğu ülkelerde ve özellikle orgnik kimya alanında bir sanayi girdisi olarak kullanmak mümkün. Ancak Türkiye'de bu düzeyde bir kimyasal enerji kullanımı bugün için sözkonusu değildir. Başka bir deyişle Türkiye'de doğal gaz birsanayi girdisi ya da hammadde olarak değil, daha çok yakıt olarak kullanılacaktır. Önümüzdeki 20-25 yıl içinde aynı amala kullanılacağını tahmin etmekteyim.

Doğal gazın kentiçi kullanımında benim bazı kaygılarım var. Genellikle yüksek basınçla çalışma nadir yerlerde görülen bir olay. Ben yıllar önce yüksek basınçla çalışan bir işletmede, Kütahya Azot Fabrikasında çalıştım. Yüksek basınçla çalışan bir yerde ortaya çıkabilecek birtakım sorunları gözlerimle gördüm. Kaldı ki, orada da her türlü güvenlik önlemleri alınmış olmasına karşın, otomatik kesiciler, devre kapayıılar v.s. olmasına karşın, küçük hatalardan kaynaklanan birtakım kazalar oldu. Basit nedenlerle bile ciddi kazalar olabiliyor. Örneğin bir otomatik kumanda sisteminde ile elle kumanda edilen bir vanayı açık ya da kapalı tutmak gibi basit personel hataları büyük boyutta kazalara yolaçabiliyor.

Bunlardan da anlaşılacağı gibi, şimdi kullandığımızdan çok daha yüksek basınçlı bir gaz basınç düşürmesiyle bu gaz evimizin içine girecek. Burada birinci kaygı olarak şu ortaya çıkıyor: Tesisat kurulurken sürekli basınç regülatörleri kullanılacak. Konutlar için olduğu kadar sokaklar için de bu basınç regülatörleri yapılacak, Şehiriçi kullanımında, herhangi bir sanayi kullanımındaki gibi bir durum yok.

Herhangi bir sanayi kuruluşu sabit bir debiyle gaz çekior. Ama şehir içine gittiğimiz zaman günün her saati için gaz kullanımı değişik olacaktır. Gaz çekiş miktarının sürekli değişken olması gaz regülatör sisteminde birtakım sorunlar doğuracaktır. Gerçi bu sorunlar teknolojik açıdan çözülemeyen sorunlar değildir. Ama bu sorunların çözülmesi yatırımın maliyetini biraz daha arttıracaktır. Yani şehir içinde gazın regüle edilmesi, bir sanayi işletmesinden daha karmaşık bir sistemdir. Dolayısıyla kentiçi kullanımında oldukça pahalı bir yatırım ortaya çıkıvor.

İkincisi yüksek basınçlı gazın doğuracağı sorunlardır ki, bunlar da daha çok imalata ve şebekenin inşasına yönelik standartlar konusunda kendini duyuracaktır. Bugün bile piyasada birçok malın standardı sağlanmış değildir. Gerçi gazın borulama sistemine ilişkin malzemelerin üretimini büyük firmalar yapacağı için, bu alandaki standardı sağlamak bir bakıma kolay olacaktır. Bu devlet denetimi ile de sağlanabilir. Ama tesisatın döşenmesinde de irtakım standartlar sözkonusu. Örneğin boruların birleştirilmesi, kaynatılması ve buna benzer konularda. Bu ikinci standardın sağlanabileceği konusunda da kaygılarım var. Çünkü düük basınçlı bir gaz kullanımında şebekeden kaçak riski çok azdır. Ama doğal gaz gibi yüksek basınçlı şebekelerde gaz kaçakları riski daha yüksektir. Dolayısıyla gaz kaçma oranı da yüksek olacaktır. Burada metanla havanın belirli oranda karışımı bir patlayıcı gaz karışımım oluşturuyor. Böylesi kaçaklar başından beri vurgulamaya çalıştığım kazalara yol açacaktır.

Prof. Dr. E. OMAY

Bir doğa ürünü olan doğal gazın kullanılması, önce buna uygun teknolojilerin yaratılmasıyla mümkündür. Bu nedenle peşinen belirtmeliyim ki, doğal gazla ilgili teknolojik altyapı ve gelişmenin bizde yeterince olduğuna ben inanmıyorum. Bu teknolojlie ilikin birikimin de yeterince bulunduğunu zannetmiyorum. Bu hazırlıksız halimiz önemli sorunlar çıkaracaktır.

Örneğin İstanbul'da doğal gazı kullanmaya kalkarsak başımıza neler gelir? Hepimizin bildiği gibi İstanbul çok eski bir şehir. Bu özelliğinin getirdiği sayısız sorunlar doğacaktır. Eskiliğinin yanında biz İstanbul'u uzun yıllar iyi kullanamadık. İstanbul'u hırpaladık, eziyet ve işkence yaptık. Kısaca belirtmlek gerekirse, İstanbul kenti, yenin teknolojilerin kullanılmasını zorunlu kılan doğal gaz için uygun bir alan değil. Kentin yerleşim yapısı ve tarihsel dokusu bu teknolojinin kullanılması için gerekecek yeni yapılanmaları hayata geçirme fırsatını vermez bize.

Emre Beyin de belirttiği gibi biz doğal gazı yakacak olarak kullanacağız. Borulara sistemiyle evlere taşıyacağız. Nereden geçecek bu borular? Doğaldır ki yolların altında geçecek. Oysa, modern mühendislik açısından bakarsak İstanbul'da yol yok. Mühendisliğin istediği şartları taşıyan bir yol inşaatı bugüne kadar İstanbul'da yapılmamış. Boruları döşemek için yolları kazacağı. Böylelikle zaten varolan trafik soununa yenileri eklenecek. Ulaşım sıkıntısı dev boutlara ulaşacak. Ayrıca doğal gaz borusu, herhangi bir boruya benzemez. Burada döşenecek olan bir su ya da havagazı borusu değildir. Bu, ayrı ve özel bir boru sistemi, yepyeni bir döşeme tekniği gerektirmektedir. Buna da biz hazır değiliz. Bu konudaki acemiliğimiz ve bilgisizliğimiz de sorunları dahaç da büyütecektir.

Bu kısa açıklamadan sonar bir gerçeğin altını özellikle çizmek isterim. Biz doğal gaz ya da çağdaş teknolojinin herhangi bir ürününün bizde de kullanılmasına karşı değiliz. Daha önce de değindiğim gibi, İstanbul'un varolan sorunlarına dev boyutlar kazandıracak böylesi büük bir projeye karar vermeden önce, ciddi etüt ve planların yapılmasını daha uygun bulurdum. Çünkü İstanbul özelinde sıraladığım zorluklar salt ulaşım ve trafik açısından ortaya çıkacak sorunlar olarak kalmayacaktır. Bu zorluklar projenin maliyetine de yansıyacaktır. Maliyeti üksek olan bir proje sonucunda bu gazı İstanbullulara sattığımız zaman, halk maddi bakımdan buyükü kaldırabilecek midir? İşin bir de ekonomik yanı var. Kanımca bu bakımdan da ciddi bir etüd yapılmamış, yaptırılmamıştır.

Doğal gazın kentiçi kullanımında, hava kirliliğini büyük oranda önlediği belirtiliyor. Bu doğrudur. Ama sadece bu faktör gözönüne alınarak, düşünmeden, maliyeti çıkartılmadan ve özellikle etüd ve planlaması yapılmadan İstanbul'u doğal gazla ısıtacağım diye işe girişmemek gerekir. Mesela şu yapılabilirdi. İstanbul'un Ataköy gibi daha planlı ve düzenli şehir bölümleri vardır. Buralarda ilk denemeleri yapılabilir ve bu bizi teknolojik bakımdan da eğitirdi. Giderek de daha büyük kısımları için bizi hazırlar ve aşama aşama bu şebekenin ağı örülebilirdi.

Bir de burada şunu belirtmek isterim: Doğal gaz gibi büyük yatırımları gerektiren projeler uygulamaya konulurken, ülke ekonomisine ne getirir, ne götürür diye de bakmak gerekir. Burada da bir hata yapılıyor kanısındayım. Biz teknolojiyi fazla gözümüzde büyütürüz. Teknolojiyi aldığımız, onu uygulamaya koyduğumuz zaman sorunlarımızın halledildiğine inanırız. Oysa burada yanlış bir değerlendirmem var. Aslında teknoloji ekonominin hizmetkârıdır. Teknolojiye de ekonomi açısından bakmak gerekir. Gerçi bir toplumun değişiminde teknoloji de önemli bir faktördür. Teknolojik değişmeler topłumu da etkiler. Ama bunu ekonomimize iyi adapte edemiyorsanız ekonomimiz bunu bünyesine alamıyorsa, ekonomim için yabancı bir organ durumunda kalıyorsa, bu yarar değil zarar getirir.

Biz de uzağa dönük planlı çalışma anlayışı bir türlü yerleşmedi. Kararlara alınıyor, uygulamaları yapılıyor ve gerek duyulurssa planlaması arkadan yapılıyor. Buna ilişkin size bir anımı anllatayım. Adnan Menderes zamanında İstanbul'da yol yapım çalışmaları yapılırken bizim üniversiteden bir hocamız bu yolların ilerde ihtiyaca cevap vermeyeceğini söylemişti. Bu açıklaması üzerine hocamız kürsüden alındı. Ama gördük ki, o zaman için çok büyükmsüş gibi görünen bu yollar, gerçekten bugün ihtiyaca cevap veremez duruma geldiler.

Gülseren KAMÇICI

Doğal gazın fiyatlandırılmasına, BOTAŞ tarafından nasıl bir fiyat politikası izleneceği sorusuna gelince buna da bir iki örnek vermek istiyorum. Doğal gazın fiyatlandırılmasında esas alınacak ölçü fuel-oil'dir. Fuel-oil'le eşdeğer bir fiyatla pazara çıkacaktır doğal gaz. Bu saptama, başında, bir avantaj ya da dezavantaj olarak nitelendirilmiyor. Ama Şahabettin Beyin de değindiği gibi, fiyatı ne olursa olsun doğal gazın diğer petrol ürünlerine göre sayısız avantajları var. Örneğin baca gazlarının kullanılması, sistemde verim artışı sağlaması, ürün kalitelerini etkilemesi, kullanımının pratik oluşu ve benzeri nedenlerle doğal gaza üstünlükler sağlamaktadır. Bunlara, gaz bir yakıt olması nedeniyle yanmasının kolay kontrol edilebilir olması avantajını da eklersek doğal gazın diğer yakıtlar karşısındaki üstünlüğü kendiliğinden çıkar önümüze.

Kentiçi dağıtımı ve kullanımı BOTAŞ olarak bizim alanımıza girmediği için, doğal gazın bu alandaki avantajlarına fazla girmeyeceğim. Ama büyük ölçekli bir sanayi kuruluşunda, fueloil'den doğal gaza geçildiğinde, ilk etapta % 1 ile % 3 oranında bir enerji tasarrufu yapılabilmektedir. Bu artışı bir bütün olarak paraya çevirdiğinizde, yüzmilyonlar mertebesinde bir tasarrufun sağlandığı görülecektir.

Doğal gazın fiyatının belirlenmesinde fuel-oil baz alınacak demiştim. Doğaldır ki, bu, kilokalori cinsinden hesaplanacaktır. Bu konuda çalışmalar yapılmaktadır. O nedenle henüz belirlenmiş bir fiyatımız yoktur.

Bunları şunun için söylüyorum. Biz BOTAŞ olarak her ne kadar sanayi kesimi ile ilgileniyorsak da, doğal gazın çevre kirlenmesinin önlenmesinde de önemli avantajları var. Çünkü bunun sosyal faydalarını da gözardı edemeyiz. Bunun için de benim elimde somut bilgiler var. Bilindiği gibi hava kirliliği kentlerde toplu ölümlere yol açmaktadır. Londra'da 1950'li yıllarda bunun acı örnekleri yaşanmıştır. İçinde % 1 sülfür ve % 10 oranında kül olan kömür bir sanayi kazanında yakıldığı zaman emisyon olarak içinden 100 kg partükül çıkmaktadır. Kaldı ki bu çok kaliteli bir kömürden çıkan sonuçlardır. Bizim kullanmakta olduğumuz linyitin içindeki sülfürün % 20 ye kadar vardığını düşünürsek, çok ileri boyutta bir tehlike ile karşı karşıya olduğumuz gerçeğini yakalarız. Yine kullandığımız kömürde sülfiroksit emisyonu 29,2 kg., azotoksit emisyonu 1,5 kg, karbonmonoksit emisyonu 1,5 kg, hidrokanbonlar ise 1,5 kg'dır. Ama 1 ton spetrol eşdeğerindeki doğal gazı aynı sistem içinde yaktığımızda partükül emisyonu 0,1 ile 0,3 Kg'dır. Görüldüğü gibi yüz rakamının karşısında 0,1 ile 0,3'den bahsediyoruz.

Doğal gazda sülfükoksit emisyonu hiç yok. Karbonmonoksit emsiyonu 0,3 (ki bu da 1/5 oranında düşüyor) hidrokarbonlar yine hiç yok, azotoksit emisyonu da 2,3 kg'dır. Bu değerleri de gözardı etmemek lazım.

Çocuklarımız Öksürüyor

Baştarafı sf. 8'de

durumu yoktur' denebilir. Denebilir mi? Buna olanak yok şüphesiz. Tersini söylemek yığınlarının çeşitli sorunlar karşısında duyarsızlaştırılmalarına katılma anlamına gelmez mi? Bu sorunların hafife alınacak yanı kalmamıştır.

Çünkü çevre sorunları bizim ülkemizde çıplak gözle fark edilecek durumdadırlar. Böylesine açık-seçik... Oysa birçok Avrupa ülkesinde hava su kirliliğini, gürültüyü v.b. belirlemek için birçok rakam yayımlanıyor. Birçok araştırma yapılıyor. Nisan ayı içinde İstanbul'da gezi amacıyla giden bir meslektaş, Zürih'e döndüğünde, gömleğinin yakasının bir günde kirlendiğini "hayretler" içinde anlatmıştı. Oysa bizim kirlenmeyi ölçmek için araştırma yapmamıza bile gerek yok. Görüş alanımızı sürekli kısaltan hava kirliliği, maviliğini çoktan yitirmiş ve siyahlıkları neredeyse doğallaşmış sular, yürünemeyecek kadar gürültülü sokaklar, yağma edilmiş ve edilmekte olan topraklar ve doğal güzellikler... Evet, araştırmayla değil gözlemle saptanabilecek kadar yanıbaşımızda bu sorunlar...

Yani bu sorunlara daha yoğun ve yığınsal karşı çıkmak geregi ortadadır. Sorunların kesin çözümü başka çözümlemelerin türevi olsa da, bunların etkilerini sınırlandıracak istemlerin ses bulması uğraşlarını yoğunlaştırmak gerekiyor.

Bu sorunlar sıralandığında ilk göze çarpan, çözümü ilgilendiren meslek dallarının çokluğudur. Yaygın tanımıyla çözüm, disiplinlerarası bir eşgüdümü gerektiriyor. İlgili her meslek dalının ve meslek topluluğunun kendi sorumluluğunu çözüm kanalına yöneltebilmesi bir görev olarak duruyor ortada. Her türlü kaygıdan uzak, bu çözüm çevresinde de kenetlenmek ertelenmez bir sorumluluktur.

Bizim meslek topluluğumuz açısından yaklaşıldığında da vurgulanması gereken noktalar vardır. Birçok yatırımın toprakla ilgili oluşu, çözümde toprak kullanımının önemini artırmakdır. Toprak kullanımında temel ölçüt ise tanımlanmıştır: **toplum yararı** ilkesi...

Ancak 1961'den bu yana bir anayasal hüküm olarak da varlığını sürdüren bu ilke, değişik biçimlerde kağıt üzerinde kalmaya zorlanıyor. Bursa'da, Çukurova'da verimli tarım topraklarını göz açıp-kapayıncaya kadar dumanlar ve artıklarla süslenen sanayi alanlarına dönüşüyor. Sayın Prof. Fehmi Yavuz'un 1 karıştan bile az tarım toprağının 90 yılda oluştuğunu vurgulayarak dile getirdiği bu yağmanın nelere malolduğu ortadadır. Çünkü tarım toprağından sanayi alanına geçişten geri dönüş, ancak kuramsal olarak vardır.

Diğer yandan kentlerdeki toprak kullanımının hangi ölçütlere dayandırıldığının en somut örneği ise, Ölçü Gazetesi'nin 1. sayısındaki İstanbul'a ilişkin uygulamalardır. Böylesi uygulamaların adı, en hafif deyimiyle, 'İstanbul'a yazık etmek', 'İstanbulluları sağlıksız bir İstanbul ortamında yaşamaya zorlamaktır.'

Kentsel alanlarda ardı gelmez spekülasyon tutkusu (ardı gelmez, çünkü bu, taş atıp kol ağrıtmadan gerçekleşen kolay kazançtır!) iki yanıyla türedi zenginler yaratır. Yani alan da satan da bu satıştan hoşnut olabilir. Ancak satışın o kentte yaşayanlara çıkarttığı reçete sağlıksızlıktır. Kentler, güzelim dinlenme alanları, Boğaz'ın güzellikleri elden gidiyormuş; bu umurumuzdadır. Olmalıdır. Çünkü toprak kullanımında toplum yararı amacıyla kamu denetimini yaygınlaştırmak, çevre sorunlarının da çapını küçültecektir.

Öte yandan son imar affıyla da çözüme kavuşturulmamış gecekondu alanları nasıl çevre sorunlarının içinde yüzüyorlarsa, bu uygulamayla yasallaşmış kıyıların kapışılması **o kadar** çevre sorunları yaratmaktadırlar.

Örnekler çoğaltılabilir. Ancak bu, bilineni yineleme tehlikesini içinde taşıyor. Sorunun saptanması ve doğru tanımlanması önemlidir. Daha önemlisi ve zoru ise çözüme etkiyebilmektedir.

Bu doğrultuda harcanacak en önemli çaba ise, sorunun doğrudan ilgililerini uyarmaktır. Sorunun herkesin sorunu olduğu en yalın biçimleriyle anlatılabilmelidir. Yığınların sorunları sahiplenmesi yolundaki çabalara yardımcı olmak gerekir. Güncel basın, mesleki dergiler konunun güncel tutulması ve ardıcıl dile getirilmesinde etkili araçlardır.

Burada birsaptırmaya değinmekte yarar var. Çevre sorunlarıyla ilgilenen insan sayısının sürekli artması, bir spekülasyonu beraberinde getirmiştir. O da, bu sorunların çözümünü savunmayı başka politik akımların istemleriyle bağlama çabalarıdır. Çevre sorunlarının insanları etkilemesi, onların politik düşüncelerinden bağımsız bir özellik taşır. Bu nedenle onların politik düşüncelerinden bağımsız bir özellik taşır. Bu nedenle sorunların alternatifinin sağlıklı ve insanca bir çevrede yaşamak olduğunun açık-seçik işlenmesi gerekmektedir. Böylesi saptırmaların etkisizleştirilmesi için de özel olarak çabalamak kaçınılmazdır.

Ülkemizde, özellikle Gökova olayında, aydın çevreler sorunla ilgili duyarlılıklarını göstermişlerdir. Bu konuda hiç de ilgisiz olmadıklarını harcadıkları çabalarla ortaya koymuşlardır. Ancak yine de, birçok kesimde, sorun, ilgi alanının dışında kalmaktadır. Bir yandan bu alanlara yönelik olarak sorunu işlemek gerekmektedir. Ancak öte yandan, eğitim döneminden kaynaklanan bilinçli yönelişler için öğretim planlarında değişimler için çabalamak diğer bir sorumluluğu oluşturmaktadır.

Meslek Odaları eskiden beri bu konudaki çözüm arayışlarının içinde yer almışlar ve koşullar elverdiğince paneller, toplantılar ve yayınlarla kamuoyu yaratmam işlevlerini yerine getirmişlerdir. Yine getirmektedirler. Yinelemek pahasına şu vurgu önem kazanıyor. Bu sorun çevresinde de birçok kaygıdan uzak birleşmek, çabaların etki gücünü artıracaktır.

Bir anne, kucağında çocuğu, elinde pankartla yürüyor bir İsviçre gazetesindeki haberde: Pankartın üzerinde **"Çocuklarımız Öksürüyor"** yazılı... Çevre sorunlarını çözümü için uğraşmak, bu sorunların kuşatmasını kırmak için çabalamak bu kadar somut insancıl bir istemdir.

Bakırköy Bölge Temsilciliği Kuruldu

Baştarafı sf. 3'de

yı, bölgenin önünde duran sorunları, geleceğe yönelik önerilerini sundu.

Raporun ilk bölümünde "8000'e ulaşan mimarın yaşadığı bir kent, ancak bu 8000 mimarın belki 800'ünün mesleki dayanışma içinde olabildiği, mesleğini ve onun gerektirdiği bilimsel tartışmalara katılımı geliştirebildiği bir kent. Bu kent, mimarın önce insan, sonra mimar olarak sesini en az çıkarabildiği, günlük ekmek kavgasının peşine koşturmaktan sağına soluna en az bakabildiği, kısacası en dağınık olduğu bir kent. Tüm bu sorunların aşarak mimarın, bir insan ve bir bilim adamı olarak kendisine ve içinde yaşadığı topluma karşı yapması gerekenleri yapabilmesinin ancak mimarların "daha saygın bir mimarlık ve daha sağlıklı bir çevre" anlayışıyla, örgütlülüklerini, dayanışmalarını pekiştirmekten geçtiği düşüncesi şube kongresi öncesinde ve sonrasında yansımasını bulmuştur" denilerek bölge çalışmalarının olumlu bir noktaya geldiği belirtildi.

Raporun ikinci ve üçüncü bölümünde ise bölge faaliyetleri ve diğer meslek odaları ile yapılan ortak çalışmalar anlatıldı. Makina ve İnşaat Mühendisleriyle bölgede ortak bir lokal kiralandığı, tadilatının devam ettiği belirtilerek, üyeler maddi ve manevi dayanışmaya çağrıldı.

Raporun son bölümünde ise yeni çalışma dönemi için daha sağlıklı bir üye taraması, Mimarlık Dergisi ve ÖLÇÜ Gazetesine gereken önemin verilmesi, meslek içi denetim uygulaması konusundaki çalışmaların sürdürülmesi gibi öneriler yer aldı.

Komisyon raporu üzerinde yapılan tartışmalar gelecek yönelim kurulu çalışmaları için önemli ipuçları verdi.

Toplantıda Şube Yönetim Kurulu üyeleri, raporun genel bir değerlendirmesini yaparak çalışmaların kent sorunlarına daha titizlikle eğinilmesini, Büyük Kent Bölge Temsilcilikleri Yönetmeliğinin kavrandığı oranda hayata geçirilebileceğini dile getirdiler. 18/19 Temmuz günü yapılacak İstanbul Şubesi OLAĞANÜSTÜ GENEL KURULUNUN bu nedenle bölge çalışmaları için bir fırsat olduğu ve bunu iyi değerlendirmek gerektiği de dile getirildi.

Toplantının son bölümünde ise yeni çalışma dönemi için Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulu adayları önerildi.

İstanbul Şubesinin 30 Haziran 1987 tarihinde yaptığı yönetim kurulu toplantısında ise Nadi HAMARAT, Asuman RAMAZANBEYOĞLU, Abdullah ER, Aynur ÖZEN, Aleaddin AYDIN'ın Bakırköy Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulu Üyeleri olarak atanmasına oybirliği ile karar verildi.

Anadolu

Baştarafı sf. 3'de

kokteyl düzenlendi.

Mimarlar Odası İstanbul Şube Başkanı Yücel Gürsel ve Yönetim Kurulu üyesi Kenan ŞAHİN'in de katıldığı toplantıda açılış konuşmasını yapan Yücel Gürsel, üyeleri yeni yönetmelik konusunda bilgilendirdi. Yücel Gürsel yaptığı konuşmasında, ayrıca 14-15 Temmuz 1987 tarihinde yapılacak İstanbul Şubesi olağanüstü Genel Kurulu ve gerekçeleri konusunda da bilgi verdi.

Toplantıya katılan üyelerin ortak görüşü, olarak kurulacak temsilciliği, Oda örgütlenmesi ve şube çalışmalarına katkıda bulunacağı ve üyelerin sorunlarının yerinde çözülebilmesini sağlayacağı tesbiti yapıldı.

Toplantının son bölümünde İstanbul Şube Yönetim Kurulunca yapılacak Bölge Temsilciliği Yönetim Kurul atamasına baz teşkil etmek üzere Şube'ce daha önce atanmış olan geçici komitenin önerdiği Yönetim Kurulu adayları yanısıra yeni önerilerimiz tesbit edilmiş ve İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu'na bildirilmiştir.

Mimarlar Odası

Üye Kayıtlarını

Yeniliyor

Baştarafı sf. 3'de

di il sınırları içindeki üyelerin kayıtlarını şubelerden isteyerek üye kayıtlarını tutarak, aidatlarını toplayarak bu kayıtların bir örneğini bağlı bulundukları şubeye değillerse oda merkezine göndereceklerdir.

Besim Çeçener

Devamı 8. sf.

bir duvar parçasının dahi ne büyük özveriler ile korunduğu hususundaki örnekler, sayılamayacak kadar çoktur. Hatta, tek taşı dahi kalmayan bir kültür varlığının boş parselinin korunması, çağdaş BELGE koruma anlayışının ilkelerindendir. Bu kanun maddesinin, taşınmaz kültür varlığı korumasında, ülkemizin bugünkü bilinç düzeyinde, çok olumsuz sonuçlar vereceği hiç akıldan çıkarılmamalıdır.

Koruma kurulları, sadece belgeleme (tescil) ile yetkili olabilir. Çünkü, bu belgeleme kararının kaldırılması, zaten yargı kuruluşlarını yetkileri içindedir.

2863 sayılı kanunun değişik 18. maddesinin ikinci paragrafında getirilen "Mahalli idareler, taşınmaz kültür varlığı parseline, ek veya eklentiler suretiyle yapılacak veya yeni inşa edilecek yapılara ait koruma kurulunca verilen kararlarda veya onaylanmış kültür varlığı projelerinde değişiklik yapamaz. Ancak, inşa edilecek yapının fen ve sağlık şartlarının mevzuata uygunluğunu kontrol eder." hükmü, uygulamada, bilimsel ve yasal yönden büyük sakıncalar getirecektir. Bu hüküm, bir kentten, onanlı imar planında saptanan gelecek hedef nüfusunu, dolayısı ile, sosyal ve teknik alt yapı ölçülerini arttırıcı uygulamalara olanak sağlamaktadır. Örneğin, imar planında 2 katlı ayrık nizam inşaat hakkı tanınan bir sahada, mevcut herhangi bir korunması

Kültür varlıkları, bir ulusun var oluş belgeleridir. Kültür, ulus olmanın vazgeçilmez koşuludur. O nedenle, bir ulusu yok etmenin yollarından biri de, o ulusu kültüründen yok etmek, insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur.

gerekli köşkün büyük olan bahçesinde, çok katlı inşaata izin verilmesi ve bu örneklerin çoğalması, o saha için düşünülen insan yoğunluğunu arttırarak, tüm alt yapı ölçülerini geçersiz hale getirebilir. Bunun pratik sonucu, sosyal ve teknik alt yapının yeniden yapılması zorunluluğudur.

Koruma kurullarının, bir kent bölgesinin imar planları ile saptanan yapı ve insan yoğunluğunu arttırıcı hükümler getirmesi, gerek imar mevzuatına, gerek şehircilik bilimine ve gerekse ülke çıkarına aykırı bir kabuldür.

Koruma Yüksek Kurulu ve Koruma Kurulları üyelerinin büyük ölçüde memur statüsündeki kişilerden oluşu ve sık sık değişme olasılıkları, ayrıca öğretim üyelerinin 5 yıl veya en çok 10 yıl görev yapmaları (Bakan değiştirmez ise), bu kurulların çalışmaları hususunda kaygı verici bir durumdur. Koruma kararının ilke ve içerikleri, dünden bugüne değişemez. Bu kararların, hükümetler üstü bir Devlet Koruma Politikasına dayanma zorunluluğu vardır. Bu politikanın amacını ve içeriğini kavramak, belli bir bilgi, bilinç ve deneyim birikimini gerektirir. Bu herşeyden evvel bir genel kültür sorunudur. Hiç kimse görevlendirilmeden evvel bu bilgi ve bilince sahip olma durumunda değildir. Bir üye, ancak görevlendirildikten ve uzun bir çalışma döneminden sonra bu düzeye ulaşabilir. Çünkü, deneyim alanı sadece bu kurullardır.

Yasanın getirdiği en önemli sakıncalardan biri de, Koruma Yüksek Kurulunun büyük oranda devlet görevlilerinden oluşmasıdır. Koruma Yüksek Kurulu; Bakanlık müsteşarı, Başbakanlık müsteşar yardımcısı, Orman Genel Müdürü veya yardımcısı, Vakıflar Genel Müdürü veya yadımcısı, Koruma Kurulları başkanlarından Bakanlıkça seçilecek altı üyeden oluşacaktır. (Bakanlıkça seçilecek altı kurul başkanının da devlet görevlisi olma olasılığı vardır.)

Bu kurulun asıl görevi, ülkemizin tüm zamanların içine alan, hükümetler üstü, DEVLET TAŞINMAZ KÜLTÜR ve DOĞA VARLIKLARINI KORUMA POLİTİKASINI ve bu politikaya uygun korumayı sağlıyacak ilkeleri saptamaktır.

Başta da belirttiğimiz gibi, **taşınmaz kültür ve doğa varlıklarının korunması, çağımızda bir ulusun sorunu olmaktan çok öte, tüm insanlığın sorunudur. Bu ölçüde sorumluluğu olan bir görevin, ancak ömrünü ve tüm uğraşını bu konu ile ilgili bilime adamış bilim adamlarınca çözümlenebileceği açık bir gerçektir.** Oysa, kanunla getirilen Koruma Yüksek Kurulunda görev alacak makam sahiplerinin, önceki uğraşları nedeni ile, bu bilgi, bilinç ve deneyime sahip olabileceklerini umudetmek olası değildir. Ayrıca bu kişilerin sık sık değişeceklerinde de düşünülmesi gerekir. Evvelce, Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulunun, idarî kararlar alması nedeni ile, Yüksek Kurul bünyesinde yer alan bu makamların bir çoğunun, bundan sonra sadece ilke kararı alacak olan, dolayısı ile, BİLİMSEL NİTELİĞE sahip bir kurulda yeri yoktur.

Bizce, Koruma Yüksek Kurulu'nun, bu yetkiler içinde, sadece BİLİM ADAMLARINDAN oluşması gerekir. Bu kurula, ancak, devleti temsilen, Kültür ve Turizm Bakanlığı müsteşarı üye olmalı, diğer makamlar toplantılara danışman olarak katılmalıdır.

Şu anda ülkemizin gündeminde olan konu, taşınmaz kültür ve doğa varlıklarının korunması değil, doğrudan koruma olayının kendisidir.

VURGU

Baştarafı sf. 4'de

Kooperatif ortaklarına, zamanın uzamasıyla dayatılan yüksek ödeme koşulları katlanılabilirin sınırını çoktan aşmış durumda çoğunlukla. O zaman, böyle bir neden cinayet işlenmesine dek yol açıyor. Kooperatilerin temeline kan sıçradı sayılabilir artık. Günümüz kooperatifçiliğinin sergilediği böylesis finansman koşulları, kooperatif ortaklarını zorunlu olarak onu terketmeye zorlamaktan başka neye yarıyor? Böylece, dışarıdan kolayca kooperatife giren sermaye, konuta gereksinim duyan dar ve orta gelirliyi kovuyor; yani, para paraya çağrı çıkarıyor. Ayrıca, konut mülkiyeti bir ortaktan öbürüne geçine, kooperatif de, belirli bir devir parası alarak bundan kazanç sağlıyor. Bu nedenle, kooperatif ilk ortağını değil paralı olan yeni ortakları yeğliyor.

Bürokratik engellerse, onlar hiç azalmaksızın sürüp gitmekte. En azından yıllar önce kırsal alanda satın alınan kooperatif arazisinin daha sonra belediye sınırları içine alınmasıyla tüm işlemler ve projeler geçersiz duruma gelip yenilenmek zorunluğu -dolayısıyla, zaman yitimi- doğuyor sık sık. Kaldı ki, her zaman böyle bir sonuçla karşılaşmasa bile, en azından, yine de konut yapımını ve kredi akışını kolaylaştırıcı hukuksal ve idarî düzenlemeler getirilmesi de ivedi ve kaçınılmaz.

Sonuç olarak, ülkemizde de, yepyeni bir konut üretim kooperatifçiliği anlayışıyla uygulaması döneminin açılması gerekiyor. Planlama, arsa sağlanması, kredi, teknoloji, mevZuat, denetim ve çağdaş bir örgütlenme düzeni. Doğal ki, tüm bu yeniliklerle donanmış bir kooperatifçiliğin iktidarın siyasal yapısıyla da yakından ilgili olacağı yadsınamaz bir gerçeklik.

TAŞIN AĞIRLIĞI

Baştarafı sf. 4'de

olarak değerlendirilir.

- Bugünü şartlarla İstanbul şantiyelerinde B 160 elde etme olasılığı % 2,6'dır.
- İstanbul'daki şantiyelerde TS 500 kayıtlarınauygun B 225 betonuna raslamak tesadüftür.
- İstanbul'daki betonarme yapıların % 18,8'inde yapı güvenlik' katsayısı 1'den küçüktür.
- İstanbul'daki betonarme karkas yapıların göçme riski % 14,47'dir.

Bugün de durum daha farklı değildir. Araştırmanın yapıldığı yıldan bugüne 15 yıl geçti; değişen yalnızca daha fazla dökülen beton miktarı. 15 yıl sonra 21. yüzyılda olacağız. Oysa, dökülen kaliteli betonların yüzdesi incelemeye değer!

Değerli meslektaşlarım,

Bizler teknik elemanlarız. Çağdaş teknolojiyi yapıya uygulayan insanlarız. Lütfen; böyle gelmiş böyle gitmesin...

Yaygın strüktür malzemesi beton böyle de, diğer malzemelerde durum daha mı farklı?

Hayır!...

İşte, tümünün dökümü yapılacak olsa, sayısı hayli kabaracak bir varlar-yoklar listesi:

İran'da alçı üretimi 1 milyon ton. Türkiye alçı rezervi olduğu halde üretimi 100 bin ton! Alçı plaka üretimi ise hiç yoktur! Yurtdışından temsilcilikler alınıyor, detay malzemeler yok, zaten malzemeyi ayrıntısıyla bilenler de yok. Fayans üretimi yeterli miktarda; ama fayans biskûisi poroz ise, elastik derz dolgusu gerekir ki, o da yoktur!

Dünya perlit rezervlerinin % 25'i yine bizde; ama rijit perlit plakaları yoktur!

Isı izolasyonu için yüzer şap altına mantar yoktur sözgelimi... Taş yünü kaçımızı ilgilendiriyor dersiniz? Aksesuarlar yoktur kısaca. Arkası havalandırmalı asma cephe elemanlarının olmayışı bi nedenledir.

Konut adedi, yapım teknolojilerindeki çeşitlilik hızla artıyor, bina yüzlerine prekast cephe elemanları takılmaya başlandı; ama emprenye malzemesi ortada yok! Emprenye malzemesinin içeriğini bilen şantiyeci arkadaş adedi de çok az. İşin hoş tarafı da bu...

Prof. Ruhi Kafesçioğlu haklıdır.

"Doğru cevapların köklü ve geniş çaplı araştırmalara dayanması gerektiği açıktır. Bu araştırmalara hemen başlanabilmesi ve yapım süreci içinde kendini yenileyerek ve aşarak sürdürülmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Söz konusu çalışmaların zaman kaybettirici değil, zaman kazandırıcı ve çözüm getirici olduğuna inanmalı ve karar verme durumunda olanları inandırmalıyız."

Başta beton olmak üzere, malzeme ve problemlerine sırasıyla değinmek amacındayız. Mektuplarınız bize güç katacaktır.

Tarihî İstanbul Surlarının Yakın Çevresinde Olumsuz Bir Uygulama

Baştarafı sf. 3'de

zenlenmiş ve zemin + 15.50 (6) kat yükseklik verilmiştir. Bunların surlara en yakın olanının uzaklığı 85 m.dir.

Surlara bu kadar yakın yüksek yapılaşmanın surları ezip geçeceği açıktır. Normalde 12 m. kulelerde 20 m. civarında olan surların yüksekliğini aşan yükseklikler siluete zarar verecek, tarihsel görünümü bozacaktır.

Tarihsel özelliklerıyle 2-3 katlı yapılar ve küçük birimlerden oluşan doku içinde beton bloklar, bölgenin karakterini yok edecektir. Diğer birimlere emsal teşkil edecek bu uygulama tarihi dokunun tamamen yok olmasına neden olabilir.

İşin en ilginç yanı da surlara ve tarihsel dokuya zarar veren böyle bir uygulamanın Fatih Belediyesi mensuplarına spekülatif değer kazandırmasıdır. Bu nokta özellikle düşündürücüdür.

Böyle bir planın Anıtlar Yüksek Kurulundan geçmesi de kurulun bürokratik niteliğinin bilimsel niteliğine ağır bastığını göstermektedir. 1985 yılında alınan karar önceki kararı (12850 sayılı) olumsuzlamıştır. Bugünkü uygulamayla da geriye dönüşü pek olanaklı olmayan duruma gelinmiştir.

Belediyenin buna benzer başka mevzi uygulamaları da sözkonusudur. Sulukule yanındaki GAZETE DAĞITIM binası yükseklik özelliğiyle (h = 9.50) pek sorun oluşturmasa da, önemli bir ulaşım yükü getirecek ve bu özelliğiyle bölgeye zarar verecektir. Tarihi çevre içinde uygun bir fonksiyon değildir gazete ana dağıtım binası.

Gene Belgrad Kapı çevresindeki açık pazar yeri olarak belirlenmiş alan, surların hemen hemen dibindedir.

Bu uygulamaların tekrarlanmaması için, her kademedeki plancı ve mimarlar yöneticilerle olan diyaloglarında gereken çabayı göstermelidir.

DALAN'A *"Açık Mektup"*

Baştarafı sf. 3'de

Pera bölgesi trafik planı hakkında bilgilendim. İstanbul'un çok biçimli kent strüktürü ve yapılarına olan büyük saygım nedeniyle, temsil ettiğim Floransa Üniversitesi Kentsel Yerleşmeler Enstitüsü adına, bölgenin karakterini ortadan kaldıracak tüm projeleri reddettiğimi vurgulamak isterim.

Uluslararası kültür, kentlerin sosyal ve fiziki bütünlüğünü dengelemek için (ünlü anıt özellikleri olmasa dahi) eski kentsel dokunun önemini kanıtlamıştır.

Bu nedenle, yeni yolları açmak için yapıların yok edilmesi projelerinin acilen durdurulmasını talep ediyorum. Bir trafik planı yerine kentsel yenileme için yoğun bir planlama yapılmalıdır. İstanbul kentinin yapılanma tarihinin önemli bir parçasını temsil eden, böylesi bir bölgenin, sosyal ve ekonomik gelişimi açısından, bu mimari yaklaşım yaşamsal öneme sahiptir.

Saygılarımla

Prof. Merco MASSA

Direktör



MAKTES BOYA KİMYA AMBALAJ SANAYİ A.Ş.

Maktes Boya Kimya Ambalaj Sanayi Anonim Şirketi üretimini yurdumuzun önemli sanayi bölgesi İzmit/Kocaeli'de başarıyla sürdürmektedir. Üretimini ve uygulamasını yaptığımız malzemeleri şöyle gruplayabiliriz;

1- İNŞAAT BOYA VE MALZEMELERİ
- *Vernikler (Selülozik, Poliüretan, Sentetik)*
- *Sentetik boya ve astarları*
- *Selülozik boya ve astarları*
- *ranklıhazır sıva*
- *Akrilik dış cephe boyası*
- *Plastik boya*
- *Parke cilası*

2- ATÖLYE BOYALARI:
- *Hava kurumalı (Rapid Enameli boya ve astarları*
- *Fırın boya ve astarları*
- *Antipas. sülyen, metal primer boya*

3- DİĞER ANTİKOROZİF BOYA VE KAPLAMALAR:
- *Epoxy boya ve Epoxy harç (Epoxy mortar)*
- *Klor kauçuk boya ve astarları*
- *Poliüretan boya*
- *Korrozif ortama karşı: Polieter-Cam elyaf(Fiberglas) Epoxy-Cam elyaf uygulamaları*
- *Her türlü boya ve vernik inceticileri (Tinerler)*

Mrk. Büro-İstiklal Cad. Kızıltoprak İşhanı No. 6 Kat. 4 İZMİT Merkez: 138 44
Fabrika: Yeni İzmit-Gölcük yolu Yazır Çiftliği mevkii 3 km Tel: 146 75
Mağaza: Adalet Cad. İrfaye Geçidi No. 21 İzmit Mağaza: 197 73

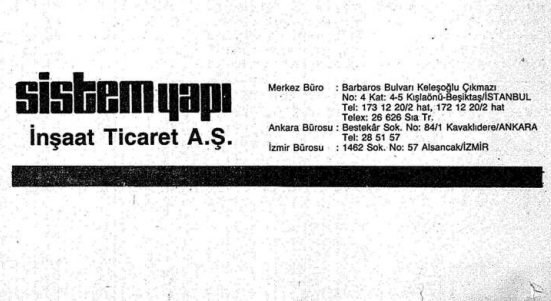
Su ve pissu arıtma

sorunlarınızda yoğun tecrübesine ve gelişmiş teknolojiye dayalı hizmet sunan kuruluş...

- Dünyada ilk sitrik asit sanayii arıtma tesisi
- Dünyada ilk meyan kökü sanayii arıtma tesisi
- Türkiye'de ilk tekstil sanayii arıtma tesisi
- Türkiye'de ilk 6 limanda sintine suları arıtma tesisleri
- Türkiye'de ilk suni dolgu biyofiltre tipi arıtma tesisi
- Pissu ve su arıtma konusunda 50'yi aşkın referans
- Herbiri 100.000 Kişi eşdeğeri üzerinde 5 arıtma tesisi
- Tekstil, Mezbaha, Boya, Gıda, Petrol ve Kimya konularında 20'yi aşkın endüstriyel arıtma tesisi
- Türkiye'de ilk teknolojik kentsel pissu arıtma tesisi
- 50 kişilik teknik personel kadrosu BELÇİKA - BATI ALMANYA - HOLLANDA - İNGİLİZ lisansleri ve bilgisi ile üretim ve uygulama

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

- Evsel atıksu arıtma tesisleri
- Endüstriyel atıksu arıtma tesisleri
- İçme suyu arıtma tesisleri
- Yüzme havuzu arıtma sistemleri
- Sanayi suyu şartlandırma tesisleri
- "Reverse Osmosis" metodu ile tuzlu su arıtma tesisleri
- Endüstriyel Biogaz tesisleri



sistem yapı
İnşaat Ticaret A.Ş.

Merkez Büro : Barbaros Bulvarı Keleşoğlu Çıkmazı No: 4 Kat: 4-5 Kışlaönü-Beşiktaş/İSTANBUL Tel: 173 12 20/2 hat, 172 12 20/2 hat Telex: 26 626 Sıa Tr.
Ankara Bürosu : Bestekâr Sok. No: 84/1 Kavaklıdere/ANKARA Tel: 28 51 57
İzmir Bürosu : 1462 Sok. No: 57 Alsancak/İZMİR

Sohbet

TÜRKİYE'DE İNŞAAT MÜHENDİSİNİN MESLEK İÇİ EĞİTİMİ

Oda'mız eski Başkanlarından Sayın İzzettin SİLİER'in yapmış olduğu bir dizi sohbetlerden ilkini sunuyoruz. En-Et Mühendislik Firması yöneticisi Rasim Ziya ETİMAN, Prof. Günay ÖZMEN ve Murat ŞAHİN'le yapılan bu sohbetin konusu "Türkiye'de İnşaat Mühendisliğinin Meslekiçi Eğitimi". Uzun ama son derece önemli bilgiler içeren bu sohbetin tam metnini bu sayımızdan başlamak üzere parçalar halinde yayınlıyoruz.

HEM ŞANTİYE, HEM PROJE BÜROSUNDA ÇALIŞMALI

İ. SİLİER:
Sorunumuz, inşaat firmaları olarak firma içindeki bir mühendise nasıl bir meslek içi eğitim uygulayabiliriz?

R. Z. ETİMAN:
Bir mühendisi ele aldığınız zaman; onu bütünüyle düşünmek lazım. Bir mühendisin yalnız proje firmasında yetiştirilmesi yeterli değil. Onun dışarıda, şantiyede de yetişmesi önemli. Bir mühendis projecilikte on sene çalışsa bile, şantiye ile ilgisini kesmişse, iyi bir hizmet veremez. Biz beş sene okuyup yüksek mühendis olduk. Şimdi sistem değişti. İlkin B.S. sonra M.S. dereceleri alınıyor. İngiltere'de bu biraz farklı. Üniversite temel eğitiminden sonra "certificate engineer" denen bir mertebe var. Bu mertebeye üniversiteden sonra, 3-5 hatta 6 senelik bir uğraş sonunda erişiliyor. Yalnız büroda veya şantiyede çalışmak yetmiyor. Her ikisinde de çalışmış olması şartı aranıyor. Kuruluşlar, bu amaçla kendi bünyelerinde "training" "eğitim" programları düzenliyorlar. Mühendislik şirketleri bu eğitim işinde daha ciddi davranıyorlar; müteahhitler mühendisi işin içine fazla itiyorlar, bazen eğitim ihmal ediliyor.

Biz üniversitede temel bigiler dışında gereksiz denebilecek bir sürü şeyi okuduk; yüksek mühendis olduk; demiryolu, toprak, yol, içme suyu, elastisite aynı anda okutuldu. Üniversite, programını sürekli gözden geçirerek memleketin ihtiyaçları ile dinamik bir denge kurmalıdır. 5-10 sene sonraki ihtiyacımızı hesaplayarak dengelemeye çalışmalıyız.

Mühendislerimiz üniversiteden çıkışta başka memleket mühendislerine göre geri değiller. Yabancı mühendisler kendi sahalarındaki konuları iyi biliyorlar, onun dışındaki bir sürü şeyi de biliyorlar, gerek duymuyorlar. Bizim 70 kişinin 65'i mühendis, ama onların bir bölümünü biz ressam gibi kullanmaya mecbur kalıyoruz. Almanya'da teknik ressam okulları var, bir-iki senede teknik resmi layıkıyla çizen, norma uygun çizen, eleman yetiştiriyorlar. Bizim genç mühendis onların işini yapabiliyorlar sayılmaz.

Bizim burada çalışan kişinin kendini yetiştirmesi gerek. Arkadaşlara zaman zaman sorarım: "işten sonra hanginiz teknik kitap okuyorsunuz" diye; cevap; "öyle yorgunuz ki okuyamıyoruz" oluyor. Beş gün, günde 8 saat çalışma bence ağır değildir.Parasını biz vererek lisan kursu açtık 40 kişi başvurdu. Bir süre sonra hoca karşısında dört kişi kaldı. 36 kişi yok olmuş. Kursu en yakın aşamasındadurdurduk. Şimdiki uygulamamız, isteyen başka kurumlardaki kursa gidiyor, parasını biz veriyoruz. İnsanların kendisini yetiştirmesi, kendisini zorlaması gerekir. Ben 57 yaşındayım mümkün olduğu kadar çok kitap okumaya gayret ediyorum. Hayatta tek bir kıskançlığım var: Yeni şeyi öğreneni kıskanıyorum.

Hayatta tek bir kıskançlığım var: Yeni şeyi öğreneni kıskanıyorum.

Ingiltere'deki bu üniversite sonrası mertebe, bunu elde etmek için yapılan sınav, çok teşvik edici oluyor. Amerika'da da "profesyonel mühendis"lik aşaması var. Okuldan çıkan mühendislik yapamıyor, bu mertebeye erişmek gerekiyor.

Prof. G. ÖZMEN:
Bu unvanın verilmesi sınavını Amerika'da Mühendisler Odası yapıyor.

BAŞARILI PROJELERE ÖDÜL

R. Z. ETİMAN;
Bu tabii yalnız inşaat mühendisliğinin sorunu değil, bütün mühendisliklerde benzeri sorunlar vardır. Yanımıza aldığımız mühendise vaaz vererek netice alamayız. Onu teşvik edecek adımlar olmalı. Bir de değer yargılarımızı düzeltmeliyiz. Meselâ bir müteahhidin, mühendisleri üzerindeki değer yargısı "kim en fazla beton dökmüş?", "kim en fazla istihkak yapmış?" şeklinde; bunlar en iyi adam ölçüsü olmuyor. Amerika'da mühendis odaları başarılı projelere ödüller veriyor, mühendisi geleceklendiriyor. Odamızın bu yolda bir hizmeti olamıyor.

Bir öğrenci üniversiteyi bitirince ya "ENKA" deyip, bize geliyor veya bir dost "yeğenim Ahmet" deyip bize gönderiyor. Çok yetenekli olanlar kendi firmalarını kurmanın peşindeler; müteahhit firmada şantiyeye gidebilenler daha yüksek ücret alabiliyorlar.

Aldığımız kişiye uyguladığımız bir eğitim programımız maalesef yok, hiç bir firmada da yok.

Prof. G. ÖZMEN:
Eğitim programınız yok; ama yapmak istediğiniz kafanızda mizansenini kurduğunuz birp rogram yok mu? İşin Türkiye için ideali nedir?

HİNDİSTAN'DA MÜHENDİSLER ODASI "AÇIK ÜNİVERSİTE" ROLÜNDE

R. Z. ETİMAN;
Bunun genel bir planlamasını yapmaya mecburuz. Ben size bir örnek vereyim: Hindistan'da büyük ve gittikçe büyüyen bir mühendisliki seviyesi var. Ben Hindistan Mühendisler Odası Başkanını tanıyorum. Onun anlattığına göre Oda, üniversitenin gelecekte yetiştireceği mühendise ait ön bilgileri belirliyorlar. Oda "açık üniversite" rolünü oynuyor. Bu "açık üniversite" fonksiyonunun içinde dışarıdan mühendis olmak isteyenlerin sınavını yapmak ve diploma vermek de var. Y ine Oda 64 merkezde devamlı teknik seminerler, konferanslar ve ilave eğitim programları uyguluyor. Oda 50 kadar mecmua ve bülten yayınlıyor. Haydarabat'ta kurulu merkezi bilgisayar informasyon sistemini üyelerinin emrinde tutuyor; buradaki bir enstitü vasıtasıyla, yüksek seviyeli araştırmalar yapıyor. Oda, her sene en az bir uluslararası teknik kongre organize ediyor. 14 memleketle bilgi alış-verişi içinde, Pakistan, Bangladeş gibi, daha geri ülkelere bilgi yardımı yapıyor.

İ. SİLİER:
Siz bunları "Türkiye'deki organizasyonu da Oda yapmalıdır" demek için mi anlatıyorsunuz?

R. Z. ETİMAN;
Düşünülecek organizasyonda Oda mutlaka önemli rol oynamalıdır. Bu rolü oynayacak kuvvette olmalıdır. Mutlaka bir koordinasyona ihtiyaç vardır.

İ. SİLİER:
Odanın zayıf durumunu hepimiz biliyoruz. Sizden kendi bünyenizde yaptığınız meslek içi eğitimi anlatmanızı rica ediyoruz.

ÖZEL EĞİTİM PROGRAMIMIZ YOK

R. Z. ETİMAN;
Enet olarak epeyce eskiye dayandığımız ve proje standardımızın yüksek olduğu için buraya giren arkadaş zaman içinde çok şey öğrenebiliyor. Ama özel eğitim program içinden geçmiş olmuyor. Öyle bir programımız yok. Bu Enet'in henüz çözümlemediği bir sorun.

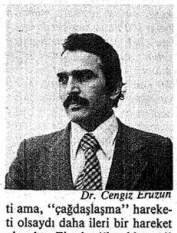
Yetişen kişiye maddi manevi teşvik edici unsurlar eklemeliyiz. Diyelim ki yüksek mühendis, mühendisten daha üstün bir titr, öyle birşey bulmalı. Bence üniversiteden sonra ikinci bir aşama daha yaratılmalıdır. Örneğin, "profesyonel mühendis" gibi bir unvar vermeli ve yalnız bu unvan geçerli olmalı.

Gelecek Sayıda Sürecek

Bir Koruma Plancısının Serüveni

Dr. CENGİZ ERUZUN

Geçtiğimiz haftalarda Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nde Dr. Cengiz ERUZUN'un mimari kültür mirasımızla ilgili iki toplantısı gerçekleştirildi. Bunlardan birinin konusu, "Kütahya Koruma İmar Planı" diğeri de "Doğu Karadeniz Evleri" idi. İlgiyle izlenen bu iki toplantıdan sonra Nuran KAZANCI'nın gazetemiz adına Sayın ERUZUN'la yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.


Dr. Cengiz Eruzun

N. KAZANCI— Sayın Eruzun, bize bir koruma plancısının serüvenini anlattınız. Bu serüvene girmeden, konuşmanızda da değindiğiniz, bazı temel konuların altını çizmek istiyoruz. İsterseniz söyleşimize bununla başlayalım. Sizce koruma nedir, neden korumalıyız?

C. ERUZUN— Üzerinde yaşadığımız Anadolu toprakları M.Ö. 2000 yılına varan zengin bir kültür birikimine sahiptir. Bu birikim günümüze kadar ulaşmıştır. Bu topraklar üzerinden gelip geçen birçok medeniyet bize kültür izleri bırakmıştır. Bugün üzerinde biz yaşadığımıza göre bu kültürün tümü bize aittir. Daha doğrusu biz yaşadığımız sürece bunu kullanmakla ve çağdaş insanlar olarak bunları gelecek nesle aktarmakla yükümlüyüz. Dolayısıyla bunları KORUMAK zorundayız. Ancak yaşamsız koruma olamayacağına göre bunlara hayat vererek kendi karakterlerini bozmadan yaşatacak fonksiyonlar vererek korumak ve ilerki nesillere aktarmak sorumluluğumuz var. Kimse bunları sorumsuzca yıkma ve yoketme hakkına sahip değildir.

Bir toplumun gelişebilmesi için bir kültür sürekliliği de sözkonusudur. Onu kopardığımızda yeni bir kültür üretmek son derece zor hatta imkansız bir iştir. O halde geçmiş kültürü bu anlamda da korumak zorundayız. Kendi kültürümüze de ilave ederek bir üst aşamaya çıkarmak ve geleceğe öyle devretmek durumundayız.

Anadolu kültüründen kaynaklanan bir çağdaşlaşmaya gidebilseydik herhalde bugün bu ölçüde bir bozulmayla yüzyüze gelmezdik.

Osmanlı döneminde tanzimatla başlayan bir "batılılaşma" hareketi oldu. Bu ileri bir hareketti ama, "çağdaşlaşma" hareketi olsaydı daha ileri bir hareket olacaktı. Zira bu "batılılaşma" ancak batı taklitçiliğinin ülkemize yerleşmesini sağladı, o dönemlerden sonraki yapılarımıza baktığımızda, bu hayranlığın eklektik bir yansımasını görürüz. Oysa **Anadolu kültüründen kaynaklanan bir çağdaşlaşmaya gidebilseydik herhalde bugün bu ölçüde bir bozulmayla yüzyüze gelmezdik.** Dolmabahçe Sarayının eski Beşiktaş Sarayının yerine yapılması çok net bir örnektir.

Etkisini ancak gravürlerde görüyoruz. Ama yanlış anlaşılmasın, yenisi de bir dönemi, bir kültürü yansıttığı için, o da artık bizim değerimizdir, onu da korumak zorundayız.

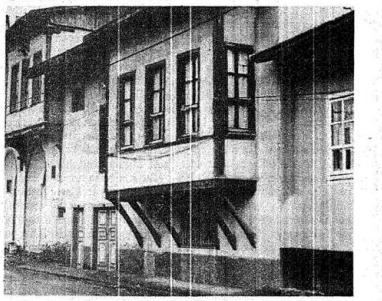
Apartman ihtiyacını tarihi doku üzerinde değil başka yerde karşılamak mümkündü, tarihi doku bir potansiyeldir aslında, eskidir ama ucuza onarılabilir.

Demek ki, batılılaşma hareketi ile birlikte, bir kültürel yozlaşma dönemine girdik ve kendi değerlerimize yabancılaşmaya, onları değersiz görmeye başladık. Batının önem verdiği şeylere önem verir olduk, o dönem yapıları Tayyare apartmanları, genel olarak İstanbul'un apartmanlaşmaya başlaması, buna örnektir. Oysa batı, apartmanı bir sorunu çözmek için getirmiştir. Sanayi devriminden sonra kentlerde olan aşırı nüfus birikimini, apartmanlarla çözme zorunda

Bu tarihin yanında resim, müzik gibi kültürün her kademesinde yaygınlaştırılmalıdır. Kültür bir bütündür.

kalmıştır. Bize ise bu bir özenti olarak yansımıştır. Günümüzde batı, bu yüksek kentlerin zararlarını görmüş ve önlem için her yola başvurmuştur. Biz hala şehirlerimize yüksek katlı binalar yapabilmek için uğraşıyoruz.

Gelecek Sayıda Sürecek


Apartman gereksinimi tarihî doku üzerinde değil, başka alanlarda gidermek olası.

"Çocuklarımız Öksürüyor" yada Çevre Sorunlarının Kuşatması

Dr. Müh. Erol KÖKTÜRK Harita ve Kd. Müh. O. İst. Şb. Bşk.


Çevre sorunlarının nesnesi "insan"dır. Bu nedenle "Çevre sorunlarının çözümü ile uğraşmak insancıl bir istemdir."

Kutlama mı? anma mı? olduğu belirsiz bir 'Dünya Çevre Günü'ne erişiyoruz. Sağ-salim eriştik' demek ise epeyi zor. Her geçen gün bizi daha fazla kuşatan bu sorunları yalnızca böylesi günlemelerde dile getirmenin yeterli olamayacağı bir gerçek. Her yıl önemidaha fazla artan değildeönemidaha çok kişi tarafından fark edilen bu sorunlar çoktan beri var ve yaşamımızın her alanına da girmiş durumda. Artık ne sabahları kalkıp uyanmanın simgesi olan camı açıp temiz havayı ciğerlere çekmek, ne musluklardan (akarlarsa!) kanakana su içmek, ne gönül rahatlığıyla yüzebilmek, ne de yenilenleri içe sindirebilmek eskisi kadar kolay. Bu nedenle de çevre sorunlarını, "sağlıklı yaşamın önüne dikilen engeller' biçiminde genellemek yanlış olmasa gerektir. Sorunların bunca önemli olmalarına karşın, yapılmış olanların ve yapılanların azlığı ise düşündürücüdür. Düşündürücü olduğu kadar da acı.

Bu sorunların plansız gelişmenin (en geniş anlamda) bir sonucu olduğu biliniyor. Evet, bu sorunlar bir sonuçtur aslında. Ancak şimdi, özellikle gelişmiş ülkelerde, amaca dönüşmüşlerdir. Önemli nokta ie, bu ülkelerde bunların tabandan dile getirilmesi ve çözüm arayışlarının zorlanmasıdır. Bu hareketler öylesine yığınsallaşmış ve kitleselleşmiştir ki, bu doğrultuda partiler kurulmuş ve işin önemli yanı bu partiler yönetimlere ortak olacak güce erişmişlerdir. Daha da ilginci, bugün bu ülkelerde tüm partilerin, yığınların ilgisi karşısında, çevre sorunlarına ilişkin politikalar geliştirmek zorunda kalmalarıdır.

Çevre sorunlarının nesnesi "insan"dır. Bu nedenle de çözüm arayışlarının sorunları doğrudan yaşayanlarca ardıcıl dile getirilmesi bir rastlantı değildir. Bu eğilimin güçlenmesi, en yalın olarak 'çevre sorunlarının çözümü için uğraşmak insancıl bir istemdir' sonucuna götürmektir.

Burada hemen bir noktaya işaret etmek gerekiyor; çevre sorunları gelişmiş ülkelerde bunca kitlesel çıkışlara neden olurken, gelişmekte olan ülkelerde neden yığınların bir istemi olarak ortaya çıkmıyor? Bu sorunların gelişmiş ülke insanlarını daha çok gelişmekte olan ülke insanlarını daha az etkilemesi düşünülemeyeceğine göre bu edilgenliğin nedeni nedir? Oysa bu sorunlar gelişmekte olan ülkelerin insanlarını daha az ilgilendirmez, daha az ilgilendirmemesi gerekir.

Bunun ülkedeki durumla ilgili çeşitli nedenleri sıralanabilir. Kestirme olarak da 'karın tokluğu derdine düşürülmüş yığınların çevre sorunlarıyla ilgilenecek

Devamı 6. sf.

Kültür ve Doğa Varlıkları

Koruma Olayını Korumak

Mimar Besim ÇEÇENER

Kültür varlıkları, bir ulusun var oluş belgeleridir. Kültür, ulus olmanın vazgeçilmez koşuludur. O nedenle, bir ulusu yok etmenin yollarından biri de, o ulusu kültüründen yoksun bırakmaktır. Aslında, kültür insanlığın ortak ürünüdür. Bir kültürü yok etmek, insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur.

Bu açıdan, son günlerde kültür ve doğa varlıklarının korunması hususunda getirilen yasal değişikliklere karşı toplum olarak gösterilen tepkisizlik ve yetkilerin olumsuz açıklamaları, olayın geleceği açısından hepimizi düşündürmelidir. Korumadan yana olmak, çağı yakalamaktır. Çağdaş insan olmaktır.

Oysa koruma konusunda, özellikle yöneticilerin olumlu bir çabaları olmadığı gibi, tam tersi eylemler içinde oldukları kaygı ile izlenmektedir. Son olarak, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda 3386 sayılı kanunla yapılan değişiklikler ve ekler nedeni ile, sayın Kültür ve Turizm Bakanı, ne yazık ki, çok talihsiz bir açıklamada bulunmuş, yapılan değişikliğin, son dakikaya kadar, herkesten saklanmasını savunmuştur. Gizliliğe gerekçe olarak gösterdiği Tarlabaşı Caddesi kültür kıyımı ise, ayrı bir talihsizlik olmuştur.

2863 sayılı kanunda yapılan değişikliklerin gizlilik içinde yürütülmesini kınamamızın ötesinde, asıl uygun bulmadığımız husus, koruma karar organları ile üyeleri için getirilen yeni statünün nitelik ve niceliğidir.

Uygar ülkelerde, eski bir duvar parçasının dahi ne büyük özveriler ile korunduğu hususundaki örnekler, sayılamayacak kadar çoktur. Hatta, tek taşı dahi kalmayan bir kültür varlığının boş parselinin korunması, çağdaş BELGE koruma anlayışının ilkelerindendir.

Getirilen yeni statünün en belirgin özelliği, ülkemizde bulunan taşınmaz doğa varlıklarının korunması gerekli olup olmadığı hususundaki karar yetkisinin, sayısı için herhangi bir kısıtlama getirmeden, kurulacak bir çok KORUMA KURULU'na devredilmesidir. Bu konuda yapılabilecek en önemli yanlışlık budur.

Taşınmaz kültür ve doğa varlıklarının koruma ölçü ve derinliği hususundaki kriterler, o ülkenin sahip olduğu kültür ve doğa varlıklarının nitelik ve niceliğine, karar organı üyelerinin bildiği, bilinç ve deneyimlerine, dolayısı ile, bu üyelerin kişisel görüşlerine bağlıdır. Bu kaçınılmaz bir olgudur. Koruma Yüksek Kurulunun getireceği var sayılan ilkeler, sayısı yüzleri aşacak koruma kurullarının, tüm yurt sathında, tutarlı, doğru ve birbirleri ile çelişmeyen kararlar almasını sağlayamaz. Esasen, dünyadaki diğer karar organları, ülkeleri çapında karar yetkisine sahip TEK KURULLLAR'dır. O ülkelerde, parçalanan karar organları değil, konulardır. Her konu için, uzmanlarından oluşan TEK KURUL vardır. Olayın subjektif içeriği, yetkinin devlet adına tek otoriteye bırakılmasını zorunlu kılar. Aksi halde, bir kararlar anarşisi kaçınılmaz bir sonuçtur. Yakın gelecekte ülkemizi bekleyen tehlike budur.

Koruma kararlarının idarî niteliğinin yargı kararlarını gerektirmesi, birbiri ile çelişen kararlar dolayısı ile, yargı kararlarında yaratacağı duraksamalar, olayın bir diğer sakıncaklı yönüdür. KORUMA KURALLARI üyelerinin nitelik ve niceliğinde de önemli yanlışlıklar ve eksiklikler vardır. 2863 sayılı kanunun değiştirilmiş 58. maddesinin "a" bendinde, arkeoloji, sanat tarihi, müzecilik, mimari ve şehir plancılığı olarak beş dal sayılırken, bunlarla ilgili devlet görevlisi üç üye seçimi getirilerek, iki uzmanlık dalının Koruma Kurulunda bulunmayacağı kabul edilmiş olmaktadır. Gene maddenin "b" bendinde, arkeoloji, sanat tarihi, mimarlık, şehircilik bilimi dalları sayılmasına karşın, bu dallardan sadece ikisi için öğretim üyesi kontenjanı getirilerek, diğer bilim dalları açısından ağırlığı yadsınamaz bir gerçek olduğundan, sayılan bilim dallarından bir üyenin yokluğu dahi, alınacak kararların sağlığı açısından, kaygı yaratan bir hususdur. Çünkü, bu tür konularda, o tek uzmanın görüşlerinin, alınacak kararda büyük rol oynayacağı açıktır.

Koruma kurulları, sadece belgeleme (tescil) ile yetkili olabilir. Koruma kurullarının, bir kent bölgesinin imar planları ile saptanan yapı ve insan yoğunluğunu arttırıcı hükümler getirmesi, gerek imar mevzuatına, gerek şehircilik bilimine ve gerekse ülke çıkarına aykırı bir kabuldür.

KORUMA KURULLARI'nda, ilgili tüm bilim dallarının ikişer üye ile temsil edilmesi, asgari koşuldur.

Koruma kurullarının yetki ve sorumlulukları ile ilgili olarak getirilen yeni hükümlerde de önemli sakıncalar vardır. 2863 sayılı kanunun değişik 57. maddesinin "f" bendinde, "Korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarından özelliklerini kaybetmiş olanlarının tescil kaydını kaldırmak", hükmü getirilerek, koruma karar organına koruma kararını kaldırma yetkisi verilmiştir. Oysa, 2863 sayılı kanunun, kaldırılan 52. maddesinde, eski Yüksek Kurulun yetkileri belirlenirken, bu Kurula tescil kararını kaldırma yetkisi tanınmamış idi. Esasen, herhangi bir taşınmazın, korunması gerekli niteliği belgelendikten sonra, bu niteliğin özelliğini kaybetmesi kavramının bilimsel açıdan kabulu olası değildir. Çünkü korunması gerekli taşınmaz kültür varlıklarının koruma nedenlerinin başında, onun, gelecek kuşaklara, geçmiş toplum katlarının yaşantısı ile ilgili bilgi aktaran bir BELGE olma niteliği gelmektedir. **Uygar ülkelerde, eski**

Devamı 7. sf.

Taşınmaz kültür ve doğa varlıklarının korunması, çağımızda bir ulusun sorunu olmaktan çok öte, tüm insanlığın sorunudur. Bu ölçüde sorumluluğu olan bir görevin, ancak ömrünü ve tüm uğraşını bu konu ile ilgili bilime adamış bilim adamlarınca çözümlenebileceği açık bir gerçektir.

ÖLÇÜ
TMMOB İnşaat,Ziraat, Kimya Mühendisleri ve Mimarlar Odası İstanbul Şubelerinin ortak yayın organıdır. **SAHİBİ:** Odalar adına İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkanı **ERTUĞRUL TIĞLAY**, **GENEL YAYIN YÖNETMENİ;** Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı **YÜCEL GÜRSEL. YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ SÖNMEZ TARGAN. YAZI KURULU: HALUK İŞÖZEN** (İnşaat Mühendisleri Odası), **BESİM ÇEÇENER** (Mimar Odası), **FİKRET ALKAN** (Ziraat Mühendisleri Odası), **Doç. Dr. Emre DÖLEN** (Kimya Mühendisleri Odası), **YAYIN DANIŞMANLARI: UĞUR KÖKDEN, ŞENER ÖZLER.**
YAZIŞMA ADRESİ : TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Halaskârgazi Cad. No: 35/1 HARBİYE- İSTANBUL Tel: 148 36 42 - 147 96 57 **BASKIYA HAZIRLAYAN:** BİLEŞİM Reklam-Yayın-Organizasyon Tel: 522 07 08 **BASILDIĞI YER:** MİLLİYET YAYIN A.Ş. TARABYA **ABONE KOŞULLARI:** 6Aylık 1800, Yıllık 3600 TL. **REKLAM KOŞULLARI;** Sütun Santim renkli 6000, Siyah Beyaz 4000 TL. Bu sayı 20.000 adet basılmıştır. (Gazetemiz, kamu kuruluşu niteliğinde olan Odaların yayın organı olduğu için KDV uygulaması dışındadır. 23.7.1987 Tarihinde Basılmıştır

MÜHENDİSLİK VE MİMARLIKTA

ÖLÇÜ

EKİDİR

İstanbul İçin Olağanüstü Genel Kurul

- *İstanbul kentinin tarihinden gelen evrensel özelliklerinin ve kişiliğinin bu kentle ilgili şehircilik sorunlarına yaklaşımda temel bir hareket noktası olması gerektiği önemle vurgulandı.*
- *29. Genel Kurul'un görevlendirdiği Yönetim Kurulu'nun gerek İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve diğer belediyeler ile kurmaya çalıştığı kurumsal ilişkiler, gerekse İstanbul'un planlı gelişmesi doğrultusundaki öneri ve çabaların olumlu karşılıklar alamadığını tesbit etti.*
- *İstanbul'daki imar hareketlerinin ileride onarılması mümkün olmayan olağanüstü önem kazanmasından hareketle, OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL toplanmasını kararını gerek kamuoyunun bilgilendirilmesi ve kamuoyu sorumluluğunun harekete geçirilmesi ve gerekse sorumluluğun mimarlar kitlesine yaygınlaştırılması açısından, olumsu ve gerekli bulundu.*

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi, İstanbul'daki planlama ve imar uygulamalarını düzenlediği bir Olağanüstü Genel Kurul'da ele aldı. Genel Kurul 18/19 Temmuz 1987 tarihlerinde Kenterler Tiyatrosu salonunda yapıldı.

İki gün süren Olağanüstü Genel Kurul'da, Yasalar ve Yönetmelikler, Şehircilik ve Ulaşım, Mimari Miras ve Doğal Çevre, Konut ve Yapı Üretimi, Yerel Yönetimler, Büyük Yatırımlar-İş Dağılımı ve Yarışmalar konuları en geniş ayrıntılarıyla tartışıldı.

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Başkanı Yücel GÜRSEL'in açılış konuşmasıyla çalışmalarına başlayan Olağanüstü Genel Kurul'da daha sonra divan seçimlerine seçildi. Divan Başkanlığına Prof. Dr. Erol KULAKSIZOĞLU, divan üyeliklerine ise Prof.Yıldız SEY ile Mimar Halit ZENGİN ve Huriye NACAR seçildiler.

Çok sayıda konuk ve izleyicinin katıldığı gözlenen genel kurulda siyasi parti temsilcileri, sendikə yöneticileri, basın mensupları ile Odalar ve Belediye sözcüleri de bulundular. Konuklardan çoğunun söz aldığı genel kurulda SHP İstanbul İl Başkanı Hasan Fehmi GÜNEŞ, DYP İstanbul İl Başkanı Yaşar KEÇELİ, DSP İl Başkanı Murtaza ÇELİKEL, Çatalca Belediye Başkanı Fırat AYKUT, TMMOB Genel Sekreteri Bülent TANIK, Mimarlar Odası Başkanı Engin OMACAN, İnşaat Mühendisleri İstanbul Şubesi Başkanı Ertuğrul TIĞLAY, Gemi Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Başkan Yardımcısı Haluk KAYA, Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet SELVİ, Otomobil-İş Sendikası Genel Başkanı İlhan DALKILIÇ, TYS Genel Sekreteri Adnan ÖZYALÇINER, İTÜ Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneğinden Mustafa SİNEMİLLİOĞLU, Fatih Belediye Meclisi Üyesi Hakkı SEVİM, Büyükşehir Konut Yapı Kooperatifinden Hüseyin YILDIZ, birer konuşma yaptılar.

Konuşma yapmamakla birlitte genel kurulu izleyen konuklar arasında, Tarihi Evleri Koruma Derneği'nden Perihan BALCI, İnsan Hakları Derneği'nden Emil Galip SANDALCI, İFSAK'tan Ayda ALPAT, TYS'den Sennur SEZER, Kent-Koop Genel Başkanı Murat KARAYALÇIN, Konutbirlik Genel Başkanı Oğuz SOYDAN, Nuray YAŞAR, Eski İmar ve İskan Bakanlarından Muhittin GÜVEN bulunmaktaydı.

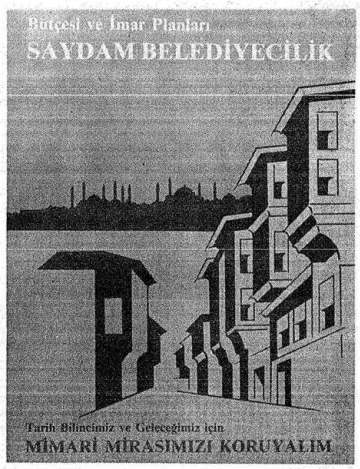
Ayrıca, Sarıyer bölgesinden bir grup yurttaş da kongre divan başkanlığına verdikleri bir yazı ile, Sarıyer'de halen yürütülmekte olan gecekondu yıkımlarına dikkatleri çektiler.

Çağrılı olup kongreye katılamayan çok sayıda davetlinin kongreye gönderdikleri sayısız başarı telgrafları arasında Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Kaya ERDEM, Devlet Bakanı Ali BOZER, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Sudi TÜREL, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı Metin EMİROĞLU, Tarım Orman ve Köyişleri Bakanı Hüsnü DOĞAN, BASİSEN Genel Başkanı Metin TİRYAKİOĞLU, Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şube Başkanı Tuncer IŞIL, Mimar Sezar AYGEN, Almanya'dan Hasan ÇAKIR ve Fransa'dan Nuran ve Ufuk DOĞRUSÖZ de bulunmaktaydı.

Daha sonra kongre karar metinlerinin hazırlanması için komisyon seçimleri yapıldı. Yapılan seçimler sonucunda Prof. Afife BATUR, Dr. Cengiz ERUZUN, Besin ÇEÇENER, Mete GÖKTUĞ **"Tarihi Miras Komisyonu"**na, Nurdoğan ÖZKAYA, Memik YAPICI, Ratip KANSU, Mehmet YILDIZ **"Büyük Yatırımlar ve İş Dağılımı Komisyonu"**na ve Polat SÖKMEN, Yıldız UYSAL, İnci BÜYÜKÇULHA **"Şehircilik-Planlama, Altyapı, Belediye Hizmetleri ve Yasal Çerçeve Komisyonu"**na seçildiler.

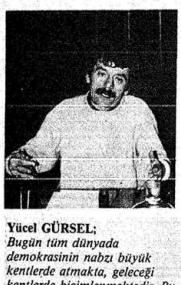
Komisyonların hazırladığı raporlar, kongrenin ikinci günü delegelerin tartışmasına açılarak oybirliği ile "kongre kararları" haline getirildi.

Kongre kararlarının tam metni aşağıdadır:



Kongre Karar Metinleri

ŞEHİRCİLİK-PLANLAMA-ALTYAPI-BELEDİYE HİZMETLERİ KONUSUNDA



Yücel GÜRSEL;
Bugün tüm dünyada demokrasinin nabzı büyük kentlerde atmakta, geleceği kentlerde biçimlenmektedir. Bu nedenle kentlerdeki gelişmelere, yapılanma ve imar hareketlerine titizlikle yaklaşmak demokratik mücadelemiz açısından da önem kazanmaktadır.

GENEL KURUL

- İstanbul'un tarihinin en köklü değişim sürecini yaşadığı; kentin çehresinin büyük bir hızla ve birçok alanda bir daha geri dönülemeyecek şekilde değişmekte olduğu tesbitini vurgular.

GENEL KURUL

- **Sınırlı kaynakları en rasyonel biçimde kullanarak modern ve uygar bir kent yaşamı oluşturmanın ancak planlı bir yaklaşımla mümkün olabileceğini;**
- Tüm planlama ve yatırımların bir nazım plana bağlı olmasının modern şehirciliğin vazgeçilmez temel ilkesi olduğunu, hatırlatır.

GENEL KURUL, bu açık gerçeğe rağmen,

- **İstanbul'un halen bir nazım planının ve bir nazım plan bürosunun olmadığını;**
- Kentin, kaderinin, plan kavramını ve planlamayı reddeden, planın kafasında olduğunu açıkça ifade etmekten çekinmeyen bir zihniyetin elinde olduğunu;
- **Kentin, plansız, programsız hedefleri ve geleceği belirsiz, spekülatif yatırımların yönlendirdiği bir gelişim içinde urlaşarak büyümeye devam ettiğini;**
- İstanbul'un bütünü için ele alınmış bir nazım plana bağlı olmadan alınan imar plan kararlarının sonucu olarak trilyonlarca liralık arsa değer artışlarının oluştuğunu ve bu değer artışlarının kamuya dönüşmesini sağlayacak yasal mekanizmalar geliştirilemediği için, sonuçta belli kesimlere büyük gelir transferleri sağlayan olağanüstü haksız kazançların doğduğunu;
- **İstanbul'da bugün kullanılan çok büyük ölçekli parasal kaynakların aslında önemli kaynak sıkıntıları içinde gelişmesini sürdürmeye çalışan bir ülkede büyük özveriler pahasına sağlanabilmiş olmasına rağmen; bu kaynakların sağlıklı yatırım seçmeleri ve öncelikleri izlenerek iyi örgütlenmiş, akılcı ve etkin yaklaşımlar içinde değerlendirilemediğini;**
- Kentteki şehircilik ve imar hareketlerinin büyük çoğunluğunu belirli çevrelerin taleplerine yönelik gösteriş yatırımları olduğunu üzülerek tesbit eder.

GENEL KURUL

- **İstanbul'un geriye kalan tarihi dokusunu da parçalayan otoyol ağının İstanbul halkının ulaşım sıkıntısını çözemeyeceğini; tersine, trafiği daha da kentin içine çekerek, giderek tekrar ulaşım tıkanıklığına ve bunun sonucu olarak da yeni yıkımlara neden olacağını önemle vurgular.**



GENEL KURUL

- Yasadışı yıkımlar dolayısıyla kamuoyuna açıklanmayan 500 milyar'lık değer artış borcuna giren belediyenin, 1 trilyonluk yıllık bütçe ve 1 milyar dolar dış borca rağmen kentin altyapı (ulaşım, su, kanal, elektrik, çöp, vb.) yatırımlarına gerekli ağırlık ve önceliği vermediğini, ciddi ve kalıcı altyapı yatırımlarına gidilmediğini, yapıların altyapı yatırımlarının da, kentin gelecekteki gelişimini belirleyen bir nazım plana dayanmadığı için, yetersiz kalacağını;
- **Bir nazım plana dayanmadan mevzii imar planları aracılığıyla altyapı projeleri ve hizmetleri yapılmadan geniş alanların kullanıma açıldığını;**
- İstanbul'un altyapı sorunları açısından içinde bulunduğu ağır ihmalin yakın gelecekte belirtileri bugünden ortaya çıkmış olan çok yüksek pahalara neden olacağını, üzülerek ifade eder.

GENEL KURUL

- **İstanbul kentinin tarihinden gelen evrensel özelliklerinin ve kişiliğinin saygılı, koruyucu ve geliştirici bir bakış açısıyla yaklaşılması gerektiğini;**
- İstanbul'u sevmenin, kenti bir yatırım ve kâr alanı olarak görmek olmadığını; önce İstanbu halkını ve onun içinde yaşadığı mimari, kültürel ve kentsel çevreyi bir bütün olarak sevmek demek olduğunu hatırlatır.

GENEL KURUL, bu tesbitler ışığında;

- **Şehircilik biliminin ve planlamanın, önce insan ve toplum yaşamının ve onun odak noktasını oluşturan insan ögesinin ekonomik sosyal ve kültürel yaşamın planlaması olduğunu; alınacak yanlış kararların fiziki yıkımlarla irlikte kaçınılmaz bir biçimde sosyal ve kültürel yıkımlara da neden olacağı gerçeğini önemle vurgular.**

GENEL KURUL,

- Kent içinde çeşitli toplum kesimlerinin çatışan çıkarlarını bağdaştırmaya çalışması gereken planlama kararlarının, demokrasilerde temelinde yatan arabulucu ve uzlaştırıcı nitelikler taşıyacak bir biçimde, topluma açık süreçler içinde tartışılarak geliştirilmesi gerektiğini,
- **İstanbul gibi bir kentin imar hareketlerinin ve belediye hizmetlerinin yalnızca uzmanların ve görevlilerin sorumluluk alanı olarak görülmesini son derece yetersiz ve yanlış bulduğunu;**
- Demokrasi kavramının, uygarlığa kent yönetimlerinin armağanı olduğunu; kent halkının, onun değişik çıkar kesimlerinin ve sivil organizasyonlarının kentin sorunları ile doğrudan ve gerçek bilgilenme ve sorunların çözümüne yön verme hakkının, yani demokratik işleyişin ve demokrasinin modern ve uygar bir kent yaşamı oluşturmanın vazgeçilmez ön koşulu olduğunu belirler.
- **İstanbul'da yaşanan gerçeğin, bu işleyişle taban tabana zıt olduğunu, İstanbul'u ve İstanbul halkını derinden etkileyecek kararların kamuoyuna hiç aktarılmadan alındığını; hatta Anakent Belediye Meclisi üyelerinin bile meclis gündemlerinin yasal süresi içinde gönderilmemesinden dolayı, karar konusu olan gündem maddelerini inceleme fırsatı bulamadan karar alma durumunda olduklarını üzülerek tesbit eder.**

GENEL KURUL,

- Basını, meslek kuruluşlarını, sendikaları, yüksek öğrenim kuruluşlarını, çevre ve kentle ilgili kuruluşları vé tek tek kişileri, İstanbul'umuz ile yakından ilgilenmeye, kentin sorunlarına sahip çıkmaya kavradıkları ve benimsedikleri girişimlerde Belediyelere destek olmaya, benimsemedikleri girişimleri kritik etmeye, öneriler geliştirmeye çağırır.
- **Medeni cesarete sahip bilinçli insanlar olarak, modern ve uygar bir kent yaşamının demokratik ve yasal haklarımızı sonuna kadar kullanarak, kentin oluşumuna katılmakla sağlanabileceğini vurgular.**

GENEL KURUL bu koşullar altında aşağıdaki önerileri kamoyuna sunar:

- İstanbul'da özerk ve kurumsal bir yapıya kavuşturulmuş birnazım plan bürosu kurulmalı ve İstanbul'un 15-20 yıllık gelişme perspektifleri, bu büro tarafından ivedilikle ve ülkenin ekonomik koşulları ve gelişmesiyle uyumlu biçimde hazırlanacak bir Nazım Plana bağlanmalıdır.
- **İmar planları ve büyük kentsel yatırım karar süreçleri tümüyle açık olmalı, kamuoyunda tartışıldıktan sonra yasallaşmalı ve uygulanmalıdır.**
- Belediye bütçeleri ve imar planları açık ve saydam olmalıdır.
- **Büyükşehir Belediyesi "yap, işlet, devret" formülü ile kamu hizmetlerini şirketlere, özellikle yabancı şirketlere terketmekten; belediye arsalarını kat karşılığı vermekten derhal vazgeçmeli; kendisi yaratıcı ve üretici olmalıdır.**
- **Büyükşehir Belediyesi, halkın temel ihtiyaçlarının karşılanmasında; tüketicilerin korunmasında; üretici ile tüketici arasındaki aracıların devre dışı bırakılmasında düzenleyici ve etkin olmalıdır.**
- Büyükşehir Belediyesi ile ilçe belediyeleri arasındaki sorunlar, demokratik birliklerin oluşturulması ve bu birliklere, meslek örgütlerinin sendikaların, kooperatiflerin ve mahalli örgütlerin katılması ile çözümlenmelidir. 19.7.1987



Bülent TANIK:
Bir ulusun mimarları susmuşsa orada durun. Bizim mimarlarımız uzunca bir süre susmuş durumdaydı. Ama son birkaç yıldır bunun sancılarını ve umut verici ipuçlarını görmekteyiz. Bu vesileyle bu toplantının Türkiye'nin imar faaliyetlerine, yerel yönetimleri ve demokrasilerine, kentsel yapılaşmaya önemli katkılar sağlayacak bir genel kurul olduğunu belirtmek isterim.



Hasan Fehmi GÜNEŞ:
İstanbul'un tarihten gelen geleneksel sorunları vardır. Ayrıca bugün yeni yönetim anlayışından kaynaklanan sorunları vardır. Bu sorunlar, çözüm arayışlarını hızlandırmış, bir anlamda çözüm arayışlarını örgütlenmeye doğru itmiştir. Bu toplantıyı çözüm arayışlarının örgütlenmesindeilk bir adım olarak görüyor ve düzenleyenleri kutluyorum.

YASAL ÇERÇEVE

GENEL KURUL:

- Son iki yıldır, trilyonlara varan bütçeler ve 3030 Sayılı Yasa ile tanınan sınırsız yetkilerle donatılmış Büyükşehir Belediyesi'nin, cüretli ve cesur girişimlerine sahne olan İstanbul'da sürdürülen imar faaliyetlerinin büyük bir kısmının, plan ve programa dayanmadığı gibi; hukuku da hiçe sayan bir yaklaşımın ürünü olduğunu;
- **Geçerli bir plana dayanmadan hatta çoğu kez kamulaştırma kararı alınıp tebligat dahi yapılmadan yoğun bir yıkım faaliyetinin sürdürüldüğünü;**
- Cumhuriyet tarihinde ilk kez İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında yüzlerce dava açıldığını ve Başkanın, bu davaların % 70'inde haktılı çıkmakla (yani % 30'unda yasadışı olmakla) övünebildiğini;
- **3030 Sayılı Yasa kendisine verilen neredeyse sınırsız yetkilerle yetinmeyen Belediye Başkanının aleyhinde verilen mahkeme kararları karşısında açıkça hukuku hiçe sayan bir tavır takınmaktan çekinmeyerek, bu kararları tanımadığını ve uygulamalarına aynen devam edeceğini açıkça ifade etmekte sakınca görmediğini;**
- Arsa ve imar durumu üzerindeki tasarruf yetkisinin basını etki altına alma amacıyla kullanılmak istendiğini;
- **Basının, kamuoyunun zamanında ve doğru olarak oluşmasını sağlayabilmek için, imarla ve belediye hizmetleri ile uzmanlaşmış kadrolara öncelik verilmesi gerektiğini tesbit eder.**

GENEL KURUL

- Belediyelerin imar planı yapma ve onaylama yetkisinin gerekli ve zorunlu görmekte; yerel yönetimlerin yeniden siyasi iktidarların ve merkezi yönetimlerin vesayeti altına alması girişimlerini zararlı bulmaktadır.

Ancak GENEL KURUL,

- **3030 sayılı Büyükşehir yönetimi ile ilgili yasa ve buna bağlı yönetmelikle Belediye Başkanına tanınan yetkilerin de, yerel yönetimleri, merkezi yönetim yerine, kişinin vesayetine terkettiğini önemle vurgular.**

3030 Sayılı.Yasanın 14. maddesi:

"....."
Büyükşehir ve ilçe belediye meclislerince alınan bütün kararları Büyükşehir Belediye Başkanına gönderir. Büyükşehir Belediye Başkanı konunun meclislerde tekrar görüşülmesini isteyebilir. Meclis kararlarında ancak 2/3 çoğunlukla ısrar edebilirler ve bu hallerde meclis kararı kesinleşmiş olur.
....."

- **İlgili yönetmeliğin 42-C maddesi:**
"....."
Büyükşehir Belediye Başkanları, Büyükşehir Belediye Meclisi ile ilçe belediye meclis kararlarını tetkikle, aynen veya tadilen tasdik veyahut meclislerde tekrar görüşülmesini isteme görev ve yetkilerini kullanmada Belediye Kanununun, meclis kararlarının tetkik ve tasdiki konusunda yetkili idari vesayet makamlarına tanıdığı süreleri gözönünde bulundurur ve aynı şekilde iş ve işlem yaparlar.
....."

- **3030 sayılı yasa, Belediye Başkanına Başbakanda ve Cumhurbaşkanında dahi olmayan yetkiler vermiş durumdadır.**
- Meclis Belediye Başkanının şahsen getirdiği herhangi bir spekü-

...

TARİHİ MİRAS

KÜLTÜR VE DOĞA VARLIKLARINI KORUMA OLAYINDA İSTANBUL

• Son yıllarda gösterilen hızlı imar faaliyetleri İstanbul kentinin tarihteki en kapsamlı değişimine neden olmaktadır. Çağdaşlık sa'rılarak yürütülen bu uygulamalarla ülkemizin kısıtlı maddi ve teknik olanaklarının savurganca harcanması bugün ülkesini seven tüm aydınları, düşünürleri ve hemşehrileri harekete geçirecek boyutlara ulaşmıştır.

• **Tarlabaşı caddesinin yıkılmasının yakın gelecekte yaratacağı şekillenmiş ve değerini yitirecek olan Beyoğlu, sırtları, koruları, sahil yolları ile bazı kesimlerin çıkarları için imara açılan Boğaziçi, Sahil dolguları ve yat limanları uygulamaları ile halkın kapanmasına yol açacak hazırlıklarına yapıldığı Marmara kıyıları. Bugünkü temizleme uygulamaları ile doğru görünen, ama yarını için üzerinde yoğun turistik tesisler ve ticari yapılar inşa edilmesi hedeflenen Haliç kıyıları, yoğun yapılanmanın açılması düşünülen doğa harikası Marmara Adaları. Bir zamanların "DERSAADET"i olan güzel kentimizin yanlış anlaşılmış bir çağdaşlık adına harcanan en önemli tarihi kültür ve doğal kesimlerini oluşturmaktadır.**

Kentin hemen her semtinde Şehircilik Bilimini hiçe sayacak düzeyde verilen yüksek yoğunluktaki inşaat hakları bu kültür ve doğa değerlerini topyekün yok edecek eylemlerdir. Oysa kültür, insanların yarattığı insanla ilgili eylemlerin tümüdür. Her kültür, kendinden önce var olan kültürlerin bir sentezidir ve her kültür varlığı onu yaratan toplum katlarının sosyal, ekonomik ve kültürel düzeylerinin belgesidir. Dolayısıyla bir kültür mirasının gerçek sahipleri bizler olduğu kadar gelecek kuşaklardır. Bu nedenle;

- Bugünün insanları geçmişin mirasını gelecek kuşaklara sağlıklı olarak iletmekle yükümlüdürler.
- Hiçbir kişi ya da kurum geçici olarak sahiplendiği bu kültür varlıklarına zarar vermeye onları yok etmeye yetkili değildir.
- Kültür varlıklarının korunması konusunda seçmecilik yapılamaz.

• **İstanbul sahip olduğu kültürel ve doğal değerlerle dünyanın en önemli kentlerinden biridir. Üç uygarlığa başkentlik etmiş olan ve hemen her köşesinde bu uygarlıkların belgelerini taşıyan böylesine önemli bir kentin her noktasına getirilecek yeni müdahalelerin; içinde yaşayan insanların, uzmanların ve tüm aydınların katılımı ile bilimin ışığında titizlikle hazırlanacak çalışmalar doğrultusunda yapılması gerekir. Son yasa ile getirilen kültür varlıklarının "yeteri kadarının" korunması hükmü kültür ürünlerinin korunmasında seçmeci bir yaklaşımın benimsendiğini ortaya koymaktadır.**

• Tarlabaşı yıkımlarıyla üstelik başka alternatifler varken yol açma ısrarına yakın tarihimizin öz mimarı ürünlerinin yok edilmesi, gelecekte bu topraklar üzerindeki varlığımızın tapularını yok etme anlamına geleceği gözardı edilmemelidir.

• **Ülkemiz bilim adamlarının ve teknik elemanının gerek kent bilim alanında, gerek kültür ve doğa varlıklarının korunması alanında çağdaş düzeyde bilgi, bilinç ve deneyime sahip olmalarına karşın İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkilileri ülkemiz insanını ve geleceklerini tanımayan, kentlerinde yaşamamış hatta ekonomik olanaklardan habersiz yabancı firma ve kişilere İstanbul kentinin en önemli bölgelerinin fiziki planlarını yaptırmaktadırlar. Bu yaklaşımla elde edilecek imar planlarının yanlışlığı ve ülke yararına aykırılığının yanısıra ulusumuzun büyük özveriler ile yetiştirdiği ve en az bu yetkililer kadar ülkelerini seven teknik kadroya saygısız bir davranıştır.**

• Ülkemiz uzman ve teknik elemanlarının yıllardır ülke çıkarına yaptıkları uyarılara duyarsız kalan ve kendi istekleri yönünde oluşturdukları imar planları ile kentlerimizi yaşanmaz hale getiren bu yöneticilerin olumsuz sonucun sorumlusu olarak teknik elemanlarımızı suçlamaları en hafif deyimi ile ülke gerçeklerine duyarsızlıktır.

• **18-19 Temmuz 1987 günlerinde gerçekleştirilen T.M.M.O.B. Mimarlar odası İstanbul Şubesinin "İstanbul" gündemli Olağanüstü Genel Kurulunda saptanan ve Genel Kurul kararları olarak kabul edilen doğrular kamuoyunun bilgisine sunulur.**

• Olağanüstü Genel Kurul öncelikle yüzyıllar boyunca "Dünya Kenti" olarak tarihe geçmiş kentimizdeki acele ve keyfi kararlara girişilen operasyonların şiddetle karşısında olduğunu, İstanbul imarının tarihi sorumluluk gerektiren son derece ciddi bir karar olduğunu özellikle belirtir.

• **Seçeneklerci ciddi olarak araştırılmadan tarihi SİT alanlarının yıkımına gerekçe gösterilen yol açma girişimlerinin ancak geçici düzenlemeler ölçüsünde kalmasını,**

• İstanbul ulaşım plânının nazım imar planı bütünü içinde ve yönetim birimlerinin koordinasyonu sağlanarak elde edilmesini,

• **Kentsel ve doğal SİT korunmasının nazım imar planı ve ulaşım planı içinde yönlendirici etken olarak yeralmasını öngörür.**

• Çağdaş koruma ilkesi toplu korumadır. Tarihi SİT koruması olarak da adlandırılan bu koruma türü tarihi kent bölgelerinin tüm ögeleriyle yaşanarak korunmasını zorunlu kılar. Aslolan taşınmaz kültür varlıklarının içinde yaşayanlar eliyle korunmasıdır.

Genel Kurul,

• **19. ve 20. yy'da kentsel düzenleme adına yapılan toplu yıkımların daima baskı rejimlerinde ortaya çıktığını, kentimizdeki yıkımların bu tarihi örneklere büyük benzerlik gösterdiğini, 2863 sayılı yasada yapılan son değişikliğin kamuoyundan, bilim çevrelerinden hatta eski Taşınmaz Kültür ve Doğa Değerleri Koruma Yüksek Kurulu üyelerinden bile gizli olarak yapılmasının antidemokratik bir düşüncenin ürünü olduğunu ve keyfi uygulamaları.**

• 2863 sayılı yasa yerine getirilen 3386 sayılı yasanın öngördüğü "Koruma Karar Organları" niteliğe ve niceliğe açısından son derece yanlıştır. Bu kanuna göre oluşturulacak İstanbul Koruma Kurulu'nun sağlıklı kararlar üretmesine ve olaya egemen olmasına olanak yoktur.

• **Yasanın değiştirilmesi şarttır. İstanbul için bilim adamlarının ağırlıklı olduğu özel bir koruma kurulu oluşturulmalıdır.**

• Son otuz yıldır İstanbul'da önemli ölçüde kültür ve doğa varlığı kırımı nedeniyle sosyal denge ve ulusal yerel fiziki kimlik yok edilmektedir. Bu varlıkların kalan kısmının çağdaş yaşamın gerektirdiği konforla donatılmaları ve kullanılarak korunmaları zorunludur.

• **İstanbul'un kültür ve doğa varlıklarının tam bir envanteri en kısa süre içinde yapılmalıdır.**

• Belediyeler sınırları içinde bulunan kentsel tarihi SİT alanlarına altyapı hizmetlerine öncelik tanınmalıdır.

• **Korumada kesin mali teminatlara gereksinim vardır. Çalışanlara verilen konut kredileriyle banka kredilerinin eski ev alma ve bunların onarımı için kullanılma olanakları getirilmelidir.**

• Toplu konut için trilyonlar ayıran devletin öncelikle taşınmaz kültür varlıklarının onarım ve restorasyonu için gereken maddi ve teknik olanakları sağlaması gerekir. Kentsel dokunun korunabilmesi amacıyla, mevcut konut stoğunun geliştirilmesine olanak sağlamak üzere "Toplu Konut Fonu"ndan "Eski Konutların Onarımı ve Yenilenmesi" için kredi verilmesinin "Toplu Konut" Kanunu kapsamına alınması önerilmelidir.

• **Henüz kültürel ve doğal varlıklarını bütünüyle yitirmemiş olan Boğaziçi SİT alanıyla Adalarda özellikle son günlerde hızlanan yanlış uygulamalar derhal durdurulmalı, bu bölgelerin yüzyıllar boyu iskana açılmayan kısımları kamulaştırılarak ağaçlandırılmalı ve halka açılmalıdır.**

• Mevcut korular tümüyle kamu denetiminde olmalı ve halka açılmalıdır.

• **Boğaziçi sahilinde mevcudun dışında yeni otoyol açılmamalı, gereken yerlerde yalılar önünden yaya yolu geçirilerek (rıhtım yapılarak) halkın denize ulaşması sağlanmalıdır.**

• Boğaziçi ve Adalarda eski iskan bölgeleri sınırları içinde gene eski yapı ölçüleri içinde inşaata izin verilmeli, bu inşaatlarda boğaz özellikleri korunmalıdır. Bu sınırların dışı kamu mülkiyetine geçirilmelidir.

• **Beyoğlu, Galata, Süleymaniye, Kumkapı, Fener, Balat gibi henüz kentsel SİT niteliğini koruyan eski kentlerin oluşturulacak Büyük İstanbul Nazım İmar Planına dayalı olarak koruma amaçlı imar planları en kısa süre içinde yapılmalı, bu planların uygulanması için mal sahiplerine özendirici olanaklar sağlanmalıdır. Belediyeye güven duygusu ve geleceğe iyimser bakış yeniden oluşturulmalıdır.**

• *Çağdaş anlamda tam bir kültür ve doğa varlığı mevzuatına sahip olmayan ülkemizde, kültür ve doğa varlıkları devlet koruma politikasını ve koruma ilkelerini saptamak üzere, konu ile ilgili tüm bilim adamlarının, devlet yetkililerinin, meslek odalarının ve halkı temsil eden kişilerin bir araya getirilmesiyle bir şûra (veya kongre) toplanmalı, bu şûra tarafından alınacak kararlar çerçevesinde bir mevzuat ve bu mevzuatı uygulayacak bir organ oluşturulmalıdır.*

OLAĞANÜSTÜ GENEL KURUL:

• *Yerel yönetimlerin çalışma ve girişimlerinin güven uyandırıcı olmasının demokrasiye açılımı güçlendireceğinin;*

• *Güven duygusunun bilimsel yöntemlere, akılcı ve verimli planlamaya oturması gerektiğinin bilincinde olarak,*

• *Yukarıda belirtilen ilkeler çerçevesinde, örgütlü bilimsel ve teknik potansiyeli ile Odamızın İstanbul çalışmalarına katılmasının ve bu konudaki görüşmelere açık olmanın yararına inanmaktadır.*

• *Bu inancın belirtilmesi İstanbul Büyükşehir Belediyesine ve bağlı yerel yönetim birimlerine kamuoyu önünde açık çağrıdır.*

YASAL ÇERÇEVE

İstif planı oy çokluğuyla reddetme yetkisine sahip değildir.

• **Bu yetkilere dayanarak, Harbiye Konak Sinması karşısındaki park için önerilen "Öneriler Ticaret Merkezi Planı" Belediye Planlama Bürosunun olumsuz görüşüne, Meclis İmar Komiyonunun olumsuz kararına ve Büyükşehir Belediye Meclisi'nin reddetmesine rağmen, Başkan tarafından yürütülüp gizecek şekilde onaylanmıştır. Başkan, meclisin reddettiği planı yürürlüğe koyabilmektedir.**

• Küçükçamlıca tepeleri içinse, meclisin aldığı Milli Park kararı, bir yol onaylanmayarak meclisin iradesi hiçe sayılmış, kaçak yapıları meşrulaştıracak yeni planlar meclise getirilmiştir.

• **3030 sayılı Yasa, planlama kavramları konusunda da tam bir karşaşa yaratmış durumdadır. Nazım İmar Planı adı altında İstanbul'un değişik bölgeleriyle ilgili imar planları yapılmakta, bu planlar meclislerden ve Başkanlık onayından geçerek kesinleşmekte, ancak İstanbul'un bütününün nereye gideceği ve planlama sürecinden hangi planlama örgütünün sorumlu olacağı bilinmemektedir.**

GENEL KURUL, bu koşullar altında aşağıdaki önerileri kamuoyuna sunar:

• Büyükşehir Belediye yönetimleri demokratikleştirilmeli, 3030 sayılı Yasa yeniden düzenlenmelidir. Bu çerçevede başkanlık yetkileri meclis salt çoğunluğunun alacağı kararlarla belirlenmelidir.

• **Meclisins içinden muhalefeti de içine alan ve yetkileri belirlenmiş denetleme organı seçimle oluşturulmalıdır.**

• İlgili meslek kuruluşları, üniversite ve sendikaların temsilcilerinden oluşan danışma ve değerlendirme kurulu oluşturulmalı, bu kurulun belediye ve başkanlıkla olan ilişkileri sistemleştirilmelidir.

• **İstanbul bütününün planlamasından sorumlu, sürekliliği ve özerkliği olan NAZIM PLAN ÖRGÜTÜ kurulmalı, planlama faaliyetlerinin yasal güvence içinde olması sağlanmalıdır. 19.7.1987**

BÜYÜK YATIRIMLAR VE İŞ DAĞILIMI KONUSUNDA

GENEL KURUL

• I- Büyük bir şantiyeye dönen İstanbul'daki büyük yatırımların, belediyelerin parasız ve yetkisiz dönemleri ile kıyaslanarak değerlendirilmesini bilimsel görmemektedir.

• **II- İstanbul'un geçmişten gelen birçok altyapı ve üstyapı sorunları yanında, kendi gelişiminin doğal sonucu olarak ortaya çıkan sorunlarını çözmek için, büyük yatırımlara gereksinim vardır. Bu yatırımların ulusal bütçe boyutunda ele alınması kaçınılmaz bir gerçektir.**

III- Ancak, olay bir trilyonluk bütçe, bir milyar dolarlık dış borç ve 500 milyon liralık yıkım borcuna karşılık İstanbul halkının ve İstanbul'un hangi temel sorunlarına ne ölçüde kökün çözümler getirildiğidir.

• **IV- Kaynaklarımızın sınırlı oluşu, altyapı yatırımları ile ülke sanayileşmesi arasında belli dengelerin kurulmasını gerektirdiği gibi, altyapıya ayrılan kaynaklar en uygun biçimde değerlendirmeyi de gerekli kılmaktadır.**

• Bu yatırımlar projelendirmeden yapım ve işletme süreci kadar maliyet ve verimlilik yönünden en ekonomik biçimde gerçekleştirilmelidir.

• **Proje safhasında maliyeti düşürücü yöntemler geliştirilirken, yatırımların aşamalandırılmasında ve programlanmasında da bu yöntemlere gerekli özen gösterilmelidir.**

• Ancâk bugün yapılan uygulamalar proje safhasından bitirilişine kadar bilimsellikten ve yasalıktan uzak bir keyfilikle yürütülmektedir. Araştırılmadan, fizibilitesi yapılmadan, projelendirilip maliyetlendirilmeden Belediye Başkanının kafasındaki milyarlık yatırımlar, belli ilişkiler içinde, sınırlı birkaç firmaya ihale edilmektedir.

• **Plansız ve projesiz yap-bozlar maliyeti sürekli yükseltirken, diğer yönden yatırımlar süresinde bitmemekte, ülkenin sınırlı kaynakları akılalmaz bir bonkörlükle heba edilmektedir.**

• Bilimsel ve gerçekçi bakış açısıyla durum hiç de iç açıcı değildir. Şöyle ki:

1- Genelde, yatırımların büyük çoğunluğu 6 milyonluk İstanbul'un temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik değildir. Otoyollar, sahil yolları, köprüler, katlı otoparklar ve bunlarla ilgili yıkımlar ve meydan düzenlemeleri toplu ulaşıma çözüm getirmeyecektir.

Aynı şekilde, 5 yıldızlı otellerin sahip ve işletmecilerine sağlayacağı kâr dışında İstanbul halkına yeşil alan kaybettirmekten başka yararı yoktur.

2- Özelde, yatırımlardaki plansızlık, yanlış projelendirmeden doğan hatalar süreklilik kazanmak durumundadır. Ayrı ayrı ele alacağımız bu konulara sahil dolguları, hafif metro, Galata köprüsü sadece birkaç örnektir.

3- Genel bir açıdan bakıldığında İstanbul'un 100-150 yıllık geleceğini bağlayan ve geri dönüşü olmayan hatalar ve tahribatlar yapılmaktadır.

4- Gazetelerde sık sık gösteriş yatırımlarının projelerinden ve temel atmalardan söz edilmektedir. Temiz su şebekesinin bağım sularının sıkça karıştığı İstanbul'da boğaza teleferikler, disneylandlar yapılmaktadır.

5- İstanbul Büyükşehir Belediyesinin elindeki büyük proje ve yatırım olanakları ülkemiz mimarlık ve mühendisliğinin gelişmesini sağlayacak bir biçimde, belirli ilkeler dahilinde dağıtılmamakta, bu alanda daha çok yakınlık ilişkileri egemen olmaktadır. Boğaz planlarının İngilizlere, İstanbul otoyol trafik planını Almanlara, Olimpiyat Köyü projesinin yine bir Almana keyfi bir şekilde verilmesi, veriliş biçimindeki garip açıklamalar uluslararası planda büyük başarılar kazanan mimarlarımıza ve Türk mimarlığına güvensizliğin açık delilidir.

GENEL KURUL

• **Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından kamuoyuna Essen Planı olarak tanıtılan 3. Boğaz Köprüsü ile bağlantılı, İstanbul Boğazının iki sahilinden ve tarihi yarımada içinden geçen, Piyalepaşa-Dolapdere-Tarlabaşı bulvarları ile birleşerek otoyol ağının büyük yıkımlara neden olmak bir yana, oto trafiğini büsbütün kent içine çekerek yeni tıkanmalara yolaçacağını, sürekli yıkıma neden olacağını, İstanbul'a otoyollardan daha büyük bir kötülüğün düşünülemeyeceğini belirtir, bu girişimden bir an önce vazgeçilmesini zorunlu görür, otoyolun ancak toplu ulaşım sistemi içinde yararlı olabileceğini, toplu ulaşım sisteminin, kentin temel yerleşme ve arazi kullanma kararlarına bağlı olarak, metrosu, otobüsü, tramvayı, dolmuşu, yolcu gemileri, özel otoları ile birbirini tamamlayan bir bütün olduğu bilimsel gerçeğini hatırlatır.**

BEYOĞLU TARLABAŞI

• Beyoğlu, Tarlabaşı bölgesinde, eski eser katliamının ve yasadışı yıkımların devam ettiğini, burada yaşayan insanların elektrik ve sularının kesilerek, devamlı yıkım tehdidi altında bulunduruldukları, evlerini terke ve çok ucuza satmaya zorlandığını kamuoyuna açıklar. Mimarlar Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu'nun, yasadışı yıkımları mahkeme kararlarına dayanarak tesbitinden bu yana, Yüksek Kurul kararıyla Büyükşehir ve Beyoğlu Belediye Başkanları hakkında alınan soruşturma kararlarının Bakanlıkça durdurulduğunun, istimlaklerin dayandırıldığı 1972 planının geçersiz olduğunun İdare Mahkemesi kararıyla belirlendiğini, sahte bir mühendise imzalatılan 1985-86 planlarının Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu kararıyla geçersiz bulunduğunu, şu anda geçerli ve yasal bir plan olmamasına rağmen, yasadışı yıkımların sürdürüldüğünü, bu durumun demokrasimiz ve belediyeciliğimiz açısından yüz kızartıcı bir durum olduğunu ilan eder.

• **1983 yılında hükümet kararnamesi ile SİT bölgesi ilan edilen Şişhane ve Beyoğlu bölgesinin pervasız ve acımasız yıkımının ancak terörle kıyaslanabilecek uluslararası bir skandal olması bir yana, kamuoyunu bilmediği bedel artışlarından doğan ve giderek büyüyen 500 milyarlık borç belediyenin tükenmiş kasasından ödenmeyecek, gelecek belediye yönetimleri ve dolayısıyla çocuklarımız bu borç yüküne mahkum olacaklardır.**

GALATA KÖPRÜSÜ

• Mimarlar Odası İstanbul Şubesi danışmanlarının hazırlarayan Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na sundukları alternatif Galata Köprüsü projesiyin halen doğru ve geçerli çözüm olduğunu belirtir.

• **75 yıl önce arihi iki şehir meydanını bağlayan Galata Köprüsü'nün ayrı yerde yenilenmesinin ve yüzlerce kat artan araç ve insan trafiğinin meydanlara verilmesinin hoşgörülmesi mümkün olmayan bir şehircilik hatası olduğunu saptar.**

• İlkinde zemin, özelliklerini gözardı ettikleri için 12 Ocak 1987 tarihindeki temel atma töreninde kazıklar eğridiği için, ikincisinde, yeniden projelendirmede gemi çarpma etkisinin altıda birini projelere baz alındığının açığa çıkması dolayısıyla yapım du rmuş, milyarlarca liralık projelendirme ve gecikme maliyetleri köprü maliyetine binmiştir.

GENEL KURUL Yeni Galata Köprüsü'nün 150 metre daha içerde yapılarak iki tarihi meydanın kurtarılmasının mümkün olduğunu, böylece toplu ulaşım olanaklarının, gemi iskeleleri ve otobüs durakları için daha elverişli koşulların yaratılabileceğini tekrar hatırlatır.

TAŞKIŞLA

• Askerlik ve Teknik Eğitim tarihimizin bir simgesi olan, halen, teknik eğitime hizmet veren, Anıtlar Yüksek Kurulunca aynen korunacak 1. sınıf tarihi eser olarak tescil edilmiş bulunan İTÜ Taşkışla binasını otel yapma girişimlerini kınar.

• **Ayrıca tarihi niteliği bir yana, yüz milyara yaklaşan taşınmaz değerinin kira bedeli karşılığı, daha doğrusu karşılıksız olarak özel şirketlere verilmesini kabul edilmez bir davranış olarak görür.**

• Taşkışla'nın halka açık faaliyetlere de yer verilebilecek, İTÜ bünyesinde halka açık bir kongre ve kültür merkezi olarak kalmasını,

• **Bu doğrultuda ulusal ve uluslararası düzeyde açılan imza kampanyasının ilgililere iletilmesini önerir.**

HALİÇ VE ÖN ARITMA

• Genelde doğru bir yaklaşım olarak gördüğü Haliç'in temizlenmesi operasyonunu uygulamada giderek sınır tanımayan, yasadışı yıkımların ve plansızlığın başta gelen örneği olarak görür. Plansızlığı, çevre kirliliğinin temel nedeni olarak tesbit edir. Yakın gelecekte Haliç'in iki yakasından otoyollar geçirilerek, iş merkezleri girişimlerinin başlayacağında endişe eder.

• **Şu anda Haliç ile ilgili değişik zamanlarda yapılmış üç ayrı planın birbiriyle çelişik ve konunun yasal incelemede olması, "plansız planlama"nın veciz örneğidir. Ayrıca, Haliç kollektörünün yalnızca ön arıtma tesisiyle Yenikapı'da son bulması talihsiz bir seçim olmuştur.**

• Haliç çevresinin, sonradan keyfi olarak değiştirilemeyecek bir şekilde yasal bir plana bağlı bir rekreasyon bölgesi olarak düzenlenmesini önerir.

SAHİL DOLGULARI

• Sahil dolgularının, hem plansızlığın, hem de bilgiyi önemsemenin eceleciliğin tipik göstergesi olarak saptar. Tabii kumsalın ve canlı deniz dibinin yeniden elde edilmesini sağlayacak dolgu teknikleri gözardı edilerek sahil doldurulmuştur. Ayrıca, imalat sürecindeki kalitesizlikten her lodosta dağılan dolguların kaç milyarlık değer kaybına yolaçtığı bilinmektedir.

• **GENEL KURUL acele yapılmış sahil dolgularının aynı acelecilikle başka kullanım alanlara dönüştürülmemesi için plan kararlarının bir an önce geliştirilip, yasallaştırılmasını önerir.**

OLİMPİYAT KÖYÜ

• Olimpiyat Köyü projesinin bir Alman mimara verilmesini ve bu vesileyle sayın DALAN tarafından söylenen "katı Alman mimarisinin bir Türk mimarı eliyle yumuşatılacağı" ifadesini hayretle karşılar, Belediye Bakanlığının yetkisinde olan nikah kıyma işleminin mimariye uygulanmasının nasıl bir mimari eser doğuracağını merak eder.

• **Ancak, bizzat Batı Almanya'da ve pek çok uluslararası yarışmada birincilikler kazanan ve uygulamalar yapan Türk mimarlığının uluslararası platformda simgesi olması gereken Olimpiyat Köyünün projesinin "yakınlık" ilişkileri ile birlikte bir yabancı mimara verilmesini, Türk mimarlığına bir hakaret kabul eder, bu konuda atılmış yanlış adımların bir an önce geri alınarak, Olimpiyat Köyü projesini temel atma gösterisine dönüştürülmeden ulusal ya da uluslararası bir açık yarışma yolu ile elde edilmesini önerir.**

ŞEHİR MEYDANLARI

• Sınırlı yarışma şartnamelerinde yansıyan acelecilliğin ve ülkemizdeki zengin yarışma deneyim ve birikimine rağmen ulusal ve uluslararası telif haklarına aykırı düşen ifadelerin yer almasını ülkemiz mimarlığı ve belediyeciliği açısından üzüntü ile karşılar.

• **Üsküdar, Taksim, Kadıköy ve Beyazıt meydanları gibi İstanbul'un kentsel görünümünün oluşmasında çok önemli yerleri bulunan kent alanlarının düzenlemelerine ilişkin yarışmaların tüm mimarlara açık yarışmalar sonucu gerçekleştirilmesini vurgulayarak, sınırlı yarışmalardan vazgeçilmesini önerir.**

İŞ DAĞITIMI

• GENEL KURUL; bugün yurt dışına önemli teknik hizmet ihraç eden mimar ve mühendislerimizin, İstanbul'umuzun büyük yatırımlarına ait teknik hizmetleri yapabilecek düzeyde olduğu gerçeğini hatırlatır.

• **Hal böyleyken İstan bul'a ait büyükyatırım projelerinin belediyeler tarafından direkt olarak yurt dışından teknik elemanlara yaptırılmasını kınar.** Büyük yatırımara ait proje ve diğer teknik hizmetlerin, ülkemiz teknik elemanlarına, gerek yarışmalar gerekse yasaların belirlediği iş dağıtımı usullerine göre yaptırılmasını önerik.

• **Zorunlu hallerde gerek görülebilecek yabancı teknik elemanların ve firmaların, ülkemsizde teknik hizmet uygulayabilmelerliçin, ilgili kanuna göre meslek odasının görüşü alınıp, ilgili Bakanlığın onayı ile, ilgili meslek odasına kaydı yapılarak meslekî faaliyette bulunabileceği hususunda ilgilileri uyarır.**

• GENEL KURUL, kentliyi önemli ölçüde ilgilendiren büyük yatırımlarda, ilgili meslek odaları ile diğer kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak, kamuoyunun bilgilendirilmesini ve katılımının sağlanmasını önerir.



Ertuğrul TIĞLAY: *Sorunların kökeninde planlı toplum olamamak yatmaktadır. Özellikle gelişmekte olan bir toplumun kaynaklarını doğru kullanmanın tek yolu planlı olmaktır. Bizdeki plansızlığın kökleri çok gerilere dayanır. Bunun sorumluları da bu nedenle salt bugünkü yerel yönetimler değil, aynı ölüde eski yerel yönetimlerdir de.*



Engin OMACAN: *İstanbul'da imar planı değil, rant planı yapılıyor. Başka türlü olması da mümkün değildir. Çünkü kent toprakları üzerinde alınması gereken önlemler yasama geçirilmeden plan yapılamaz. Yapılsa uygulanamaz.*

İLETİŞİM SORUNLARININ BİLGİSAYARLA ÇÖZÜMÜ

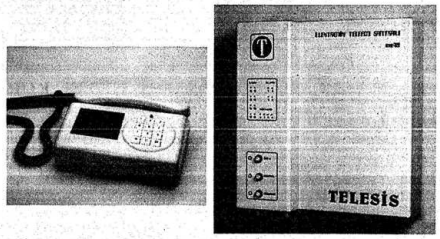
TELESİS

ÖZEL ELEKTRONİK TELEFON SANTRALLARI

AX 256
24 harici 200 dahili hatta genişleyebilir

AX 128
12 harici 112 dahili hatta genişleyebilir

MS 48
Şef sekreter yerine Büro Tipi Özel



"ZAMANA YAPILAN EN İYİ YATIRIM "

500'ün üzerindeki iş yerinde çalışan TELESİS özel elektronik telefon santralları, ucuzluğu ve 100'den fazla özelliği ile tüm haberleşme sorunlarınıza cevap verecektir.

- Abone Yetki Sınırlaması
- Acil Hat
- Aktarma Güvenliği
- Araya Girme
- Arturarak Arama
- Beklemede Müzik
- Cevapsız Çağrı Geri Arama
- Çağrı Kayıt Sistemi
- Çağrı Toplama
- Çağrı Yönlendirme
- Dahili Bilgi Alma
- Dahili Çağrı Aktarma
- Dış Hat Geri Arama
- Dış Hat Kapatma
- Dış Hat Uyarısı
- Dış Hat Yönlendirme
- Dinamik Hafıza
- Direkt Hat
- Direkt Özel Hat
- Esnek Gece Servisi
- Gece Sınırlaması
- Harici Bilgi Alma
- Harici Çağrı Aktarma
- Hat Çözülmesi
- Hat Gruplaması
- Hat Tahsisi
- Hızlı Arama
- Konferans
- Meşgulde Bekletme
- MF Abone
- MF Harici Hat
- Özel Hat Bilgi Alma
- Özel Hat Çağrı Aktarma
- Özel Hat Geri Arama
- PABX Arama
- Program Güvenliği
- Rahatsız Edilmeme
- Sistem Programlama
- Sistem Yöneticisi
- Şef Sekreter
- Yardımcı Konsol
- Yeniden Arama

Satış Sonrası Yaygın Servis Olanağı

TELESİS Santrallarının Milli Telekominikasyon Şebekemize bağlanabilirliği PTT Genel Müdürlüğünce onaylıdır.

TSEK

ULTEK Uluslararası Teknik Pazarlama, Mümessillik ve Ticaret Ltd. Şti.
Ebekızı Sok. No: 16 Sosko İş Merkezi A Blok Kat 5 - 39 Osmanbey / İST.
Tel: 148 15 51 - 148 46 78 Telex: 28416 ultk tr.